

A Balaton (HUBF30002)

**kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
és különleges madárvédelmi terület
fenntartási terve**

**Csopak
2014.**

Pályázat azonosítója
1536230503

Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft.

8600 Siófok, Batthyány u. 1.
Tel: +36/84/313346.
Fax: +36/84/317002
E-mail: bftkht@balatonregion.hu
Web: <http://www.balatonregion.hu>

Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság

8229 Csopak, Kossuth L. u. 16.
Tel: +36/87/555260
Fax: +36/87/555261
E-mail: bfnp@bfnp.hu
Web: <http://www.bfnp.hu>

Felelős tervező

Petróczi Imre (Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság)

Vezető szakértők

Petróczi Imre (Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság) - természetvédelem
Rozner György (Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság) - agrár

Közreműködő szakértők

Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft.: Dr. Molnár Gábor, Egerszegi Zita, Dr. Horváthné
Labát Márta, Magyarfalvi Attila, Cseh Anna

Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság: Barcza Ákos, Barcza Gábor, Békássy Gábor, Dr.
Cservenka Judit, Kenéz István, Korbély Barnabás, Magyarai Máté, Megyer Csaba, Mészáros András,
Nagy Attila, dr. Nagy Lajos, Selyem Anikó, Simon Pál, Sinka Gábor, Szabó Attila, Szerdahelyiné Bohák
Mária, Szinai Péter, Tóth Szabolcs, Vers József, Vókó László

© Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. és Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság 2013-
2014

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll. A
dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

Tartalomjegyzék

Natura 2000 fenntartási terv	4
1. A terület azonosító adatai	5
1.1. Név	5
1.2. Azonosító kód	5
1.3. Kiterjedés	5
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	5
1.4.1. Jelölő élőhelyek	5
1.4.2. Jelölő fajok	5
1.5. Érintett települések	6
1.6. Egyéb védettségi kategóriák	8
1.7. Tervezési és egyéb előírások	8
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv	8
1.7.2. Településrendezési eszközök	8
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek	12
1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek	12
1.7.5. Halgazdálkodási tervek	12
1.7.6. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv	12
1.7.7. Egyéb tervek	12
1.7.8. Jogerős engedélyek	13
2. Veszélyeztető tényezők	14
3. Kezelési feladatok meghatározása	16
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	16
3.2. Kezelési javaslatok	16
3.2.1. Élőhelyek kezelése	19
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	42
3.2.3. Fajmegőrzési intézkedések	44
3.2.4. Kutatás, monitorozás	46
3.2.5. Mellékletek	50
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok alapján	50
3.3.1. Agrártámogatások	50
3.3.2. Pályázatok	53
3.3.3. Egyéb	59
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	60
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	60
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	65
3.3.4. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	75
A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció	77

Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Balaton (kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület; különleges madárvédelmi terület)
-------------------------	---

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUBF30002
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	59483,11 hektár
--------------------------------	-----------------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- 3150 Eutróf sekély tavak és holtmedrek hínárja
- 6410 Kékperjés láprétek
- 7210 Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davilliana*e fajaival
- 7230 Mészkedvelő (meszes talajú) üde láp- és sásrétek

1.4.2. Jelölő fajok

Gerinctelen

- keleti lápibagoly *Arytrura musculus*

Hal

- balin *Aspius aspius*
- garda *Pelecus cultratus*
- halványfoltú küllő *Gobio albipinnatus*
- réti csík *Misgurnus fossilis*
- szivárványos ökle *Rhodeus sericeus amarus*
- vágó csík *Cobitis taenia*

Kétéltű

- vöröshasú unka *Bombina bombina*

Hüllő

- mocsári teknős *Emys orbicularis*

Madár

- barna rétihéja *Circus aeruginosus*
- cigányréce *Aythya nyroca*
- fülemülesitke *Acrocephalus melanopogon*
- jégmadár *Alcedo atthis*
- kékbegy *Luscinia svecica*
- kékes rétihéja *Circus cyaneus*
- kis bukó *Mergus albellus*
- kis kárókatona *Phalacrocorax pygmaeus*
- pajzsos cankó *Philomachus pugnax*
- pettyes vízicsibe *Porzana porzana*
- réti cankó *Tringa glareola*
- rétisas *Haliaeetus albicilla*
- szerecsensirály *Larus melanocephalus*
- törpegém *Ixobrychus minutus*
- vándorsólyom *Falco peregrinus*

Emlős

- vidra *Lutra lutra*

Növény

- kiskécskű aszat *Cirsium brachycephalum*

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat, és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Érintett terület (ha)	Település teljes területe (ha)	Település területének érintettsége (%)
Somogy megye			
Balatonberény	1224,45	2609	47
Balatonboglár	1425,53	3204	44

Település	Érintett terület (ha)	Település teljes területe (ha)	Település területének érintettsége (%)
Balatonfenyves	2378,02	5193	47
Balatonföldvár	1132,26	1532	74
Balatonkeresztúr	308,00	2106	15
Balatonlelle	1190,78	4323	28
Balatonmáriafürdő	2383,72	2677	89
Balatonőszöd	644,00	1508	43
Balatonszárszó	1561,72	3013	52
Balatonszemes	2134,37	3602	59
Balatonszentgyörgy	394,01	2368	17
Fonyód	2604,60	5355	49
Siófok	5441,68	12466	44
Szántód	299,90	791	38
Zamárdi	2383,38	4515	53
Veszprém megye			
Ábrahámhegy	1032,49	1488	69
Alsóörs	2566,82	3334	77
Aszófő	14,36	832	2
Badacsonytomaj	1998,00	3271	61
Badacsonytördemic	406,66	1025	40
Balatonakali	2221,67	3620	61
Balatonalmádi	3263,38	4988	65
Balatonederics	586,04	1858	32
Balatonfüred	1558,57	4645	34
Balatonfűzfő	106,62	925	11
Balatonkenese	3885,03	6557	59
Balatonrendes	447,35	676	66
Balatonszepezd	2025,38	2506	81
Balatonudvari	1354,66	1880	72
Balatonvilágos	1720,82	2921	59
Csopak	1240,30	2398	52
Kővágóörs	345,17	2209	16
Örvényes	81,57	446	18
Paloznak	317,31	880	36
Révfülöp	619,32	1036	60
Szigliget	1977,29	3426	58
Tihany	1489,43	2733	54
Zánka	553,05	1955	28
Zala megye			
Balatongyörök	1815,42	3759	48
Gyenesdiás	509,97	1850	28
Keszthely	1138,15	7598	15
Vonyarcvashegy	639,86	1428	45

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés	Védetté nyilvánító jogszabály száma
nemzeti park		Balaton-felvidéki Nemzeti Park	57019 ha	31/1997. (IX. 23.) KTM rendelet
ramsari terület		Balaton Ramsari Terület	59800 ha	119/2011. (XII. 15.) VM rendelet
geopark		Bakony–Balaton Geopark	324400 ha	Az Európai Geopark Hálózat és az UNESCO által támogatott Globális Geopark Hálózat tanúsítványa

A fent jelzett védett területek esetében a Natura 2000 területtel való átfedés csak részleges. A fenti adatok az adott terület teljes kiterjedésére vonatkoznak.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

Ez a fejezet azoknak a terveknek a felsorolását tartalmazza, amelyek a területre vonatkozóan a közösségi jelentőségű jelölő értékek szempontjából is releváns előírásokat fogalmaznak meg. A tervek előírásainak elemzését a megalapozó dokumentáció 1.3.3. fejezete, az erre épülő javaslatokat pedig a fenntartási terv 3.2. Kezelési javaslatok fejezet tartalmazza.

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A Balaton területére vonatkozóan nem rendelkezünk miniszteri rendelettel elfogadott természetvédelmi kezelési tervvel. Egyébként a Balaton kis hányada minősül csak országos jelentőségű védett természeti területnek.

Természetesen az alapvető természetvédelmi jogszabályok a Balaton területére vonatkozóan is számos természetvédelmi kööttséget meghatároznak. Ezen joganyagok közül e legfontosabbak az alábbiak:

- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
- A nemzetközi jelentőségű vadvizekről, különösen mint a vízimadarak tartózkodási helyéről szóló, Ramsarban, 1971. február 2-án elfogadott Egyezmény, és annak 1982. december 3-án és 1987. május 28. - június 3. között elfogadott módosításai egységes szerkezetben történő kihirdetéséről szóló 1993. évi XLII. törvény
- A Balaton és a parti zóna nádasainak védelméről, valamint az ezeken folytatott nádgazdálkodás szabályairól szóló 22/1998. (II. 13.) Korm. rendelet
- Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet
- A Nemzetközi Jelentőségű Vadvizek Jegyzékébe bejegyzett hazai védett vizek és vadvízterületek kihirdetéséről szóló 119/2011. (XII. 15.) VM rendelet
- A Balaton-felvidéki Nemzeti Park létesítéséről szóló 31/1997. (IX. 23.) KTM rendelet

1.7.2. Településrendezési eszközök

A Balaton parti szakaszával az alábbi települések érintettek:

1. Ábrahámhegy	5. Badacsonytördemic (Badacsonyládbihegy)
2. Alsóörs	6. Balatonakali
3. Aszófő	7. Balatonalmádi (Káptalanfüred,
4. Badacsonytomaj (Badacsonyörs)	Vörösberény)

8. Balatonberény	27. Balatonudvari (Fövenyes)
9. Balatonboglár	28. Balatonvilágos (Balatonaliga)
10. Balatonederics	29. Csopak
11. Balatonfenyves	30. Fonyód (Fonyódliget, Bélatelepe)
12. Balatonföldvár	31. Gyenesdiás
13. Balatonfőkajár	32. Keszthely (Fenékpusztja)
14. Balatonfüred	33. Kővágóörs (Pálköve)
15. Balatonfüzfő (Tobruk, Csebere)	34. Örvényes
16. Balatongyörök	35. Paloznak
17. Balatonkenese (Balatonakarattya)	36. Révfülöp
18. Balatonkeresztúr	37. Siófok (Sóstó, Szabadifürdő,
Balatonszéplak)
19. Balatonlelle	38. Szántód
20. Balatonmárfürdő	39. Szigliget
21. Balatonőszöd	40. Tihany (Sajkod)
22. Balatonrendes	41. Vonyarcvashegy
23. Balatonszárszó	42. Zamárdi
24. Balatonszemes	43. Zánka
25. Balatonszentgyörgy	
26. Balatonszepezd	

A terület- és településrendezés szempontjából kiemelendő az Országgyűlés által megalkotott 2000. évi CXII. törvény (ún. „Balaton törvény”), amely elősegíti a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetében a természeti és a települési környezet minőségének védelmét, az idegenforgalom fejlesztéséhez szükséges feltételek javítását, valamint a térség kiegyensúlyozott fejlődését. A 2013. évben sor került ezen ún. „Balaton törvény” felülvizsgálatára, amelyet számos tényező indokolt

A korábbi „Balaton törvény” elfogadása után sorra születtek meg azon jogszabályok, amelyeknek a Balaton közvetlen partjára, illetve víztestére, és így magára a Natura 2000 területre is volt közvetlen kihatása. Ezek az alábbiak:

1. Alsóörs vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 3/2005. (III. 10.) TNM rendelet
2. Aszófő vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 25/2004. (XI. 20.) TNM rendelet
3. Ábrahámhegy vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 27/2005. (VIII. 16.) TNM rendelet
4. Badacsonytomaj vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 10/2005. (IV. 14.) TNM rendelet
5. Badacsonytördemic vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 38/2004. (XII. 30.) TNM rendelet
6. Balatonakali vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 35/2004. (XII. 30.) TNM rendelet
7. Balatonalmádi vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 7/2005. (III. 25.) TNM rendelet

8. Balatonberény vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 1/2005. (I. 7.) TNM rendelet
9. Balatonboglár vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 21/2004. (XI. 9.) TNM rendelet
10. Balatonederics vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 32/2004. (XII. 17.) TNM rendelet
11. Balatonfenyves vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 13/2005. (IV. 19.) TNM rendelet
12. Balatonfőkajár vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 1/2006. (I. 13.) TNM rendelet
13. Balatonföldvár vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 22/2004. (XI. 12.) TNM rendelet
14. Balatonfüred vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 17/2004. (IX. 11.) TNM rendelet
15. Balatonfűzfő vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 23/2005. (VI. 25.) TNM rendelet
16. Balatongyörök vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 23/2004. (XI. 12.) TNM rendelet
17. Balatonkenese vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 14/2005. (IV. 21.) TNM rendelet
18. Balatonkeresztúr vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 26/2004. (XI. 24.) TNM rendelet
19. Balatonlelle vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 20/2004. (XI. 9.) TNM rendelet
20. Balatonmárfürdő vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 19/2004. (XI. 9.) TNM rendelet
21. Balatonőszöd vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 4/2005. (III. 10.) TNM rendelet
22. Balatonrendes vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 29/2004. (XII. 10.) TNM rendelet
23. Balatonszárszó vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 27/2004. (XI. 24.) TNM rendelet

24. Balatonszemes vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 36/2004. (XII. 30.) TNM rendelet
25. Balatonszentgyörgy vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 28/2004. (XI. 24.) TNM rendelet
26. Balatonszepezd vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 37/2004. (XII. 30.) TNM rendelet
27. Balatonudvari vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 39/2004. (XII. 30.) TNM rendelet
28. Balatonvilágos vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 40/2004. (XII. 30.) TNM rendelet
29. Csopak vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 16/2005. (V. 5.) TNM rendelet
30. Fonyód vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 41/2004. (XII. 30.) TNM rendelet
31. Gyenesdiás vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 30/2004. (XII. 10.) TNM rendelet
32. Keszthely vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 18/2004. (IX. 11.) TNM rendelet
33. Kővágóörs vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 17/2005. (V. 5.) TNM rendelet
34. Örvényes vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 28/2005. (VIII. 16.) TNM rendelet
35. Paloznak vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 18/2005. (V. 5.) TNM rendelet
36. Révfülpös vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 8/2005. (III. 25.) TNM rendelet
37. Siófok vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 42/2004. (XII. 30.) TNM rendelet
38. Szántód vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 19/2005. (V. 5.) TNM rendelet
39. Szigliget vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 24/2004. (XI. 12.) TNM rendelet
40. Tihany vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 11/2005. (IV. 14.) TNM rendelet

41. Vonyarcvashegy vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 31/2004. (XII. 10.) TNM rendelet
42. Zamárdi vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 5/2005. (III. 10.) TNM rendelet
43. Zánka vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 6/2006. (V. 24.) TNM rendelet

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

A Balaton, mint Natura 2000 terület szempontjából az erdő művelési ágú, illetve erdőként nyilvántartott területek nem jellemzőek. A balatoni „naturás”, mintegy 1115 db ingatlan között néhány (8 db) erdő művelési ágú területet találunk csak. Nem erdő művelési ágú, de az erdészeti hatóság által erdőként nyilvántartott terület is csak 3 db van (Balatonberény 3/U, 3/T, Balatonrendes 1/B) a Balaton partján. Előbbiek alapján, és a Balatonnak, mint víztestnek és vizes élőhelynek a természetvédelmi kezelésében az erdészeti szakmai elvárások minimálisak (ilyen lehet pl. az egyedi fakivágások időzítése), illetve nem értelmezhetőek.

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

A téma nem releváns a következő miatt:

Veszprém, Zala és Somogy megye vadászati hatóságai vízivad vadászati kíméleti területté jelölték ki (többek között) a Balatont, mint Ramsari területet, azaz a vízivad fészkelő és vonuló területét.

A Balatont és környékét 20 vadgazdálkodási egység érinti, amelyek rendelkeznek az ezzel kapcsolatos hatósági kijelöléssel.

A vadgazdálkodással kapcsolatos további leírások a megalapozó tanulmányban vannak.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

- FVM Somogy Megyei Földművelésügyi Hivatal Vadászati és Halászati Felügyelőség 6/699/2001. számú határozata, a Balaton halászati vízterület halászati jogáról, és a Balaton halászati jogosultjaként 2001. január 01-től, 2015. december 31-ig terjedő időszakra a Balatoni Halászati Rt. nyilvántartásba vételéről (a jogutód, a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. 2009. augusztus 25-én alakult meg).
- FVM Somogy Megyei Földművelésügyi Hivatal Vadászati és Halászati Felügyelőség 23.4.6/141-6/2008. számon kiadta, a Balaton halászati vízterület halgazdálkodási tervének jóváhagyását.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

- VKI 4-2 alegység (Balaton közvetlen alegység) Vízyűjtő-gazdálkodási Terve

1.7.7. Egyéb tervek

- Balaton Fejlesztési Tanács: Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Hosszú Távú Területfejlesztési Konceptió 2020-ig

1.7.8. Jogerős engedélyek

A Balatonra, mint Natura 2000 területre vonatkozóan számos jogszabály határoz meg olyan előírásokat, amelyek alapján adott tevékenységhez, beruházáshoz, stb. hatósági engedély beszerzése szükséges. A teljesség igénye nélkül ezek a következők:

- A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény
- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
- 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről
- A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet
- A Balaton és a parti zóna nádasainak védelméről, valamint az ezeken folytatott nádgazdálkodás szabályairól szóló 22/1998. (II. 13.) Korm. rendelet
- A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. [A törvény (Vtv.) szövege egységes szerkezetben a végrehajtásáról szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendelettel (*Vbr.*)]
- A vízi közlekedés egyes belvízi utakon környezetvédelmi okokból való korlátozásáról és a korlátozás alá eső területeken kiadható üzemeltetési engedélyről szóló 30/2003. (III. 18.) Korm. rendelet
- A balatoni vízpart-rehabilitációs szabályozás követelményeiről szóló 283/2002. (XII. 21.) Korm. rendelet
- Az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet
- A természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről szóló 273/2001. (XII. 21.) Korm. rendelet
- A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény
- A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet
- A vizek és a közcélú vízellátási létesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról szóló 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet
- A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet

Előbbi jogszabályok alapján a tó területét érintően számos jogerős engedély létezik (pl. víziállásokra, kikötőkre), amelyek felsorolása nem lehetséges. Pl. a Balaton északi és déli parti településein 24 Bahart Zrt. üzemeltetésében lévő közforgalmi célú kikötő, 56 vitorlás, üzemi, kishajó, sporthajó kikötő és 76 csónakkikötő üzemel engedéllyel (2010-es adatok).

A jogerős engedélyek közül kiemelhető a balatoni nádasokkal kapcsolatos hatósági ügy:

- „A Balaton jogi partvonalán kívüli és azon belüli nádasállomány minősítése” – Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség (32683/2012. ügyszám)
- Előbbi üggyel kapcsolatos II. fokú jóváhagyó határozat – Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség (14/4391-5/2012. ügyszám)

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentő-sége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentő-ségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
I01	idegenhonos inváziós fajok jelenléte	H	Teljes terület	3150, 6410, 7210*, 7230: társulásalkotó fajok kiszorítása, élőhelyek degradálása Jelölő halfajok, mocsári teknős: élőhely szűkítés, állomány csökkentés
E01.01	folyamatos városiasodás	H	Parti zóna	6410, 7210*, 7230: degradáció, élőhely csökkentés Vidra, mocsári teknős: élőhely csökkentés Jelölő madárfajok: zavarás
D01.02	autópályák, autóutak, fő- és mellékutak	H	Parti zóna	6410, 7210*, 7230: degradáció, élőhely csökkentés Vidra, mocsári teknős: élőhely csökkentés, elütés Jelölő madárfajok: zavarás
M01.02	aszály és csapadékmennyiség csökkenés	H	Teljes terület	6410, 7210*, 7230: élőhely átalakulás, kiszáradás
K01.03	kiszáradás	H	Parti zóna	6410, 7210*, 7230: élőhely átalakulás
G05.01	emberi taposás, túlhasználat	H	Parti zóna	6410, 7210*, 7230: degradáció, élőhely csökkentés Vidra, mocsári teknős: élőhely csökkentés Jelölő madárfajok: zavarás
H01	felszíni vizek szennyezése	M	Teljes terület	Összes jelölő: degradáció, esetleg mérgezés
J02	emberi hatásra változó vízáramlási viszonyok	M	Teljes terület	6410, 7210*, 7230: élőhely átalakulás, kiszáradás
K02	természetes élőhely átalakulások, szukcessziós folyamatok	M	Parti zóna	6410, 7210*, 7230: élőhely átalakulás
J02.05.03	állóvizek vízháztartásának megváltoztatása	M	Teljes terület	6410, 7210*, 7230: élőhely átalakulás, kiszáradás
K01.02	eliszapolódás, feliszapolódás	M	Teljes terület	3150, 6410, 7210*, 7230: élőhely átalakulás
J02.02	hordalékkotrás	M	Parti zóna	3150, 6410, 7210*, 7230: élőhely megszüntetés
J02.11	feliszapolódási arányváltozások, kikotort mederanyag elhelyezés	M	Parti zóna	3150, 6410, 7210*, 7230, kiséfészű aszat, mocsári teknős: élőhely megszüntetés
J02.12	gát, töltés, mesterséges partok, általános	M	Parti zóna	3150, 6410, 7210*, 7230, kiséfészű aszat, mocsári teknős: élőhely megszüntetés Jelölő madárfajok: zavarás
E03.01	háztartás hulladék	M	Parti zóna	3150, 6410, 7210*, 7230, kiséfészű aszat, mocsári teknős: élőhely degradáció, megszüntetés
D03.02	hajózási útvonalak	M	Parti zóna	6410, 7210*, 7230: élőhely megszüntetés
J03.02	élőhelyi-összeköttetések (konnektivitás) csökkenése emberi hatásra	M	Parti zóna	Összes jelölő: populációk közötti kapcsolatok sérülése

G01	szabadtéri sportok és szabadidős tevékenységek; rekreációs tevékenységek	L	Teljes terület	Összes jelölő: populációk közötti kapcsolatok sérülése, élőhelyek degradálása
I02	problémát jelentő őshonos fajok	L	Parti zóna	6410, 7210*, 7230: gyomosodás
F03.02.01	állatbegyűjtés (rovarok, hüllők, kételtűek)	L	Parti zóna	Mocsári teknős: populáció csökkenés
D01.01	ösvények, burkolatlan utak, bicikli utak	L	Parti zóna	6410, 7210*, 7230: degradáció, élőhely csökkentés vidra, mocsári teknős: élőhely csökkentés, esetleg elütés Jelölő madárfajok: zavarás
D01.04	vasútvonalak	L	Parti zóna	6410, 7210*, 7230: degradáció, élőhely csökkentés vidra, mocsári teknős: élőhely csökkentés, esetleg elütés Jelölő madárfajok: zavarás
F02.03	szabadidős halfogás	L	Parti zóna	Jelölő halfajok: állománycsökkenés

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Természetvédelmi célkitűzések

Általános célok

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás és használat feltételeinek biztosítása.

Specifikus célok

A Balaton: unikalitás. Ez a mérsékelten meleg és mérsékelten száraz, a parti és a feltöltődő részein nádasokkal és síklápokkal keretezett sekély tómedence értékes növény- és állatvilággal rendelkezik. Ezek megőrzése, állapotuk fenntartása és javítása az elérendő cél, kiemelően:

- A területen élő védett és fokozottan védett fajok által is reprezentált, hazai és közösségi szinten is egyedülálló természetes és természetyszerű élőhelyek megőrzése, fenntartása.
- A Balaton madárvonulásban betöltött szerepének fenntartása.
- A Balaton természetes halfaunájának védelme, a halgazdálkodási tevékenységek természetvédelmi előírásokhoz, ökológiai igényekhez igazítása.
- A kedvező ökológiai állapot felé irányuló folyamatok hosszú távú fenntartása.
- Állandó, rendszeres, illetve időszakos vízborítást igénylő élőhelyek vízellátásának biztosítása. A természetvédelmi szempontok érvényre juttatása a tó vízszintjének szabályozása során.
- Idegenhonos, invazív fajokkal szembeni védekezés.
- Nádasok fenntartása, extenzív hasznosítása, többkorúságának fenntartása.
- Az illegális területhasználatok, művelési ág váltások (különösen: beépítés) felszámolása, reverzibilisen átalakult élőhelyek rekonstrukciója.
- A turisztikai hasznosítás és a hosszú távú természetvédelmi szempontú területkezelések, élőhelyfenntartások közötti látszólagos ellentétek feloldása.

3.2. Kezelési javaslatok

A Natura 2000 területek - tágan értelmezett - kezeléséhez kapcsolódó tevékenységeket az EU-ban kategorizálták. (Az alábbi táblázatok a „Natura 2000 finanszírozása – útmutató és workshopok” című, az Európai Bizottság Környezetvédelmi Főigazgatósága megbízásából készített anyagból származnak.)

Kategória	No.	A tevékenység típusa	További meghatározás
A területek kijelölése	1	A kiválasztási folyamat lefolytatása	A kiválasztást megvalósító hatóságok támogatása.
	2	Tudományos vizsgálatok/számbavételek a területek azonosítása céljából – felmérések, élőhelyfeltárás, feltérképezések, állapotfelmérés	Tudományos vizsgálatok, kutatószemélyzet, workshopok és meetingek, adatbázisok összegyűjtése stb.
	3	A kezdeti információk és a nyilvánosságnak szánt anyagok előkészítése	Beleértve a képzéshez és a kapacitásépítéshez szükséges kézikönyveket, szemináriumokat, workshopokat, kommunikációs anyagokat.
	4	Kísérleti projektek	A területek kezdeti kísérleti projektjei.
Kezelési tervek készítése	5	A kezelési tervek, stratégiák és tervezetek előkészítése	A kezelési és cselekvési tervek, a területfelhasználási tervek stb. részletes kidolgozása és/vagy naprakészé tétele.
	6	A kezelőtestületek felállítása	Indulási támogatási, megvalósíthatósági tanulmányok, kezelési tervek stb.
	7	Konzultáció – találkozáások, megbeszélések a földtulajdonosokkal	Beleértve a meetingek és workshopok szervezésének, a konzultációs eredmények publikálásának, az érdekeltek anyagi támogatásának stb. költségeit. Ide sorolhatók a hálózati tevékenységek (utazás, meetingek, workshopok).
	8	A kezelési tervek, stratégiák és tervezetek felülvizsgálata	A kezelési tervek és stratégiák felülvizsgálata és naprakészé tétele.
	9	A kezelőtestületek állandó költségei (épületek és eszközök fenntartása)	Beleértve: az infrastruktúra értékcsökkenése jelentette állandó költségeket, az élelmiszerek, az utazás, a bérleti díjak, a hasznabérés stb. állandó költségeit.
	10	A területek, az értékelések, a megfigyelő állomások stb. nyilvános hozzáférése és használatához szükséges felszerelések fenntartása	A útmutatók, térképek költségeit, az ezekhez szükséges dolgozók költségeit.
	11	Dolgozók (természetvédelmi/ projektalkalmazottak, felügyelők/vadőrök, egyéb dolgozók)	A dolgozókkal kapcsolatos állandó költségek.

Kategória	No.	A tevékenység típusa	További meghatározás
Folyamatos élőhelykezelés és monitoring	12	Természetvédelmi kezelési intézkedések – az élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása és javítása	Beleértve a helyreállítási munkákat, a vadon élő állatfajok útvonalainak biztosítását, a különleges élőhelyek védelmét, a különleges élőhelyek kezelését, a kezelési tervek előkészítését.
	13	Természetvédelmi kezelési intézkedések – a fajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása és javítása	Beleértve a helyreállítási munkákat, a vadon élő állatfajok útvonalainak biztosítását, a különleges fajok (flóra és fauna) kezelését, terveket.
	14	Az invazív idegen fajokkal kapcsolatos természetvédelmi kezelési intézkedések (IAS)	Beleértve a helyreállítási munkákat, az infrastruktúrát, a különleges fajok kezelését, a kezelési tervek előkészítését.
	15	A kezelési tervet és a következő egyes előírásoknak megfelelően a föld- vagy vízterület kezelőjével történő megállapodások végrehajtása	Tartalmazza: - Agrár-környezetvédelmi intézkedések, például a vadon élő növény- és állatfajok számára kedvező termelési módszerek, élőhely-helyreállítás mezőgazdasági területen, kiterjesztett állattenyésztés, a rétek megőrzése stb. - Erdészeti-környezetvédelmi intézkedések, például fakitermeléstől mentes területek létrehozása; az elpusztult erdők megőrzése, az invazív idegen fajok kontrollálása vagy kiirtása, erdősítési vagy újraerdősítési tevékenységek, a különleges vegetáció kezelése stb. - Víz-környezetvédelmi intézkedések, például élőhelymegőrzés akvakultúra területeken stb. (elsősorban akvakultúra, nem pedig halászatra vonatkozik).
Folyamatos élőhelykezelés és monitoring	16	Szolgáltatások biztosítása, kompenzáció a jogokért és a bevételekért, mind elfogadhatóbb együttműködés a szomszédokkal	Kompenzációs kiadások például gazdálkodóknak, erdészeknek vagy egyéb földtulajdonosoknak vagy területfelhasználóknak a Natura 2000 számára szükséges kezelési előírások következtében kiesett jövedelmekért.
	17	Monitoring és felmérés	Elsősorban a monitorozási és felmérési tevékenységekkel kapcsolatos egyszerű költségek, mint például monitorozási tervek kialakítása, módszerek és felszerelés, a dolgozók képzése.
	18	Kockázatkezelés (tűzvédelem, árvízvédelem stb.)	Magában foglalja a felügyeleti és tűzvédelmi tervek előkészítését, a szükséges infrastruktúra fejlesztését és a felszerelés, az eszközök megvásárlását.
	19	A területek folyamatos felügyelete	Folyamatos felügyeleti és járőrzési tevékenység. Ide sorolhatók a felügyelethez és a járőrzéshez – beleértve a káros rekreációs tevékenységek, a káros gazdasági tevékenységek felügyeletét és a futótűzek elleni védekezést – kapcsolódó személyi költségek, az élelmiszer, az utazás stb. költségei.
	20	Információs és a nyilvánosságnak szánt anyagok biztosítása	A kommunikációs hálózat kialakítása, a hírlapok, emlékeztetők és információs anyagok készítése, az internetes oldalak felrakása és frissítése stb.
	21	Képzés és oktatás	A kézikönyvek, szemináriumok, workshopok, kommunikációs anyagok készítése, tartása, felállítása.
	22	A Natura 2000 területek látogatását és elismerését elősegítő eszközök, létesítmények	

Kategória	No.	A tevékenység típusa	További meghatározás
Beruházási költségek	23	Földvásárlás, beleértve a fejlesztési jogokért járó kompenzációt	Földvásárlás a környezetvédelmi és kezelési rendszerekben való használatuk céljából.
	24	Az élőhelyek vagy fajok helyreállításához szükséges infrastruktúra	Ide tartozik a környezetkezelés számára specifikus infrastruktúrák megalkotásához szükséges intézkedések egy része, például a tűzjelzők és bányák vízkezeléséhez szükséges intézkedések. Ide tartozhat a felszerelések beszerzése (a védelem és a területkezelést végző intézetek működtetéséhez és tevékenységük gyakorlásához kapcsolódó felszerelések mint a hivatalkák, az IT felszerelések, a monitorozáshoz szükséges eszközök, csónakok, búvárfelszerelések, kamerák stb.)
	25	A nyilvános hozzáféréshoz, az interpretációs munkához, a megfigyelő állomásokhoz stb. szükséges infrastruktúra	A környezetvédelem és környezetkezelés számára hasznos közhasználatú infrastruktúrák (pl. a területeket vonzóbbá, kellemesebbé tevő infrastruktúrák, mint a jelzések, utak, megfigyelőhelyek és látogatói központok). Ide tartozhat a felszerelések beszerzése (a védelem és a területkezelést végző intézetek működtetéséhez és tevékenységük gyakorlásához kapcsolódó felszerelések mint a hivatalkák, az IT felszerelések, a monitorozáshoz szükséges eszközök, csónakok, búvárfelszerelések, kamerák stb.)

Az Élőhelyvédelmi Irányelv 6. cikk (1) bekezdésének megfelelően alapvetően valamennyi, a területek védelmi célkitűzéseinek elérését, a területek és jelölő értékeik megőrzését szolgáló intézkedést megjelenítünk a Natura 2000 fenntartási tervben.

Az **intézkedések** alapvetően két nagy csoportot alkotnak.

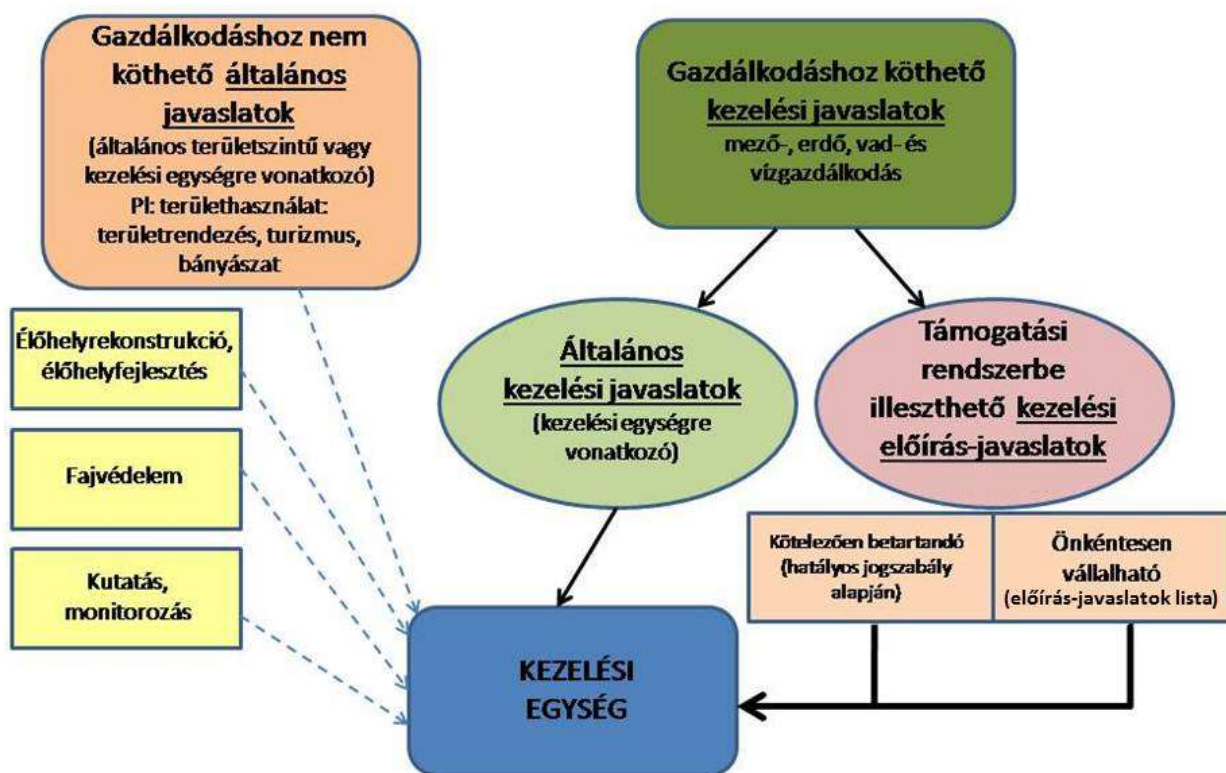
Az elsőbe **a gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok** tartoznak, amelyeket általánosan területszinten értelmezzünk, de ezek kötődhetnek kezelési egységhez is. Itt jelennek meg a gazdálkodókon túli egyéb érintetteknek szóló (beruházók, fejlesztők, területrendezők, vállalkozók: ipari, turisztikai), a területhasználatra vonatkozó elvek, a kritikus pontok azonosításával (egyes tevékenységek korlátozás nélkül, feltételekkel vagy egyáltalán nem végezhetők, bizonyos irányú fejlesztések nem kívánatosak).

Az intézkedések második csoportját **a gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok** adják, amelyeket minden esetben **kezelési egységhez** kell kötni. Ezek lehetnek **általános kezelési javaslatok**, vagy **támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok**.

Az **általános kezelési javaslatok** a kezelési egységekre vonatkozó, a gazdálkodás mikéntjére adott nem előírászerű javaslatok.

A **támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok** konkrét, agrártámogatási programoknak megfeleltethető előírások, illetve előírás-javaslatok. Ezek lehetnek már jelenleg is jogszabályban megadott (pl. Natura 2000 gyepekre vonatkozó kompenzációs rendelet) **kötelezően betartandó** előírások, vagy a jövőbeli támogatási rendszerek megalapozását szolgáló, és kizárólag a támogatási rendeletben történő megjelenésük esetén, **önkéntesen vállalható** előírás-javaslatok.

1. ábra: Intézkedési javaslatok rendszere

Az önkéntes előírások betartása azért lenne szükséges, mert ezek révén biztosítható a fajok, valamint az élőhelyek fennmaradása, a területek jelenlegi állapotának a megőrzése. Ezek részben a Natura 2000 területekre alkalmazott új előírások. Ezen előírások esetében a 1698/2005 EC rendelet 38 §-a alapján kompenzációs kifizetésre jogosultak a Natura 2000 területen gazdálkodók a földhasználati korlátozásból eredő jövedelem kiesés mértékéig, ha ezt a hazai szabályozás is lehetővé teszi.

Az önkéntesen vállalható előírások a területek természeti értékeinek a növelésére irányulnak olyan gazdálkodási formák ösztönzése mellett, melyek a fajok populációjának növekedését, valamint az élőhelyek állapotának javulását célozzák meg. Ezek:

- egyrészt olyan, az agrár-környezetgazdálkodási és erdő-környezetgazdálkodási logika mentén, önkéntes vállalás alapján és kifizetés ellenében megvalósítható új előírások, melyeket a területi sajátosságok figyelembe vételével kialakítottak, és amelyek a gazdálkodási módok meghatározása révén alapvetően a területek kezelésére vonatkoznak;
- másrészt komplex élőhely rehabilitációs/élőhely fejlesztési javaslatok, melyek megvalósulása eredményeként a terület arculata jelentősen megváltozik, természeti értékessége nagymértékben nő. A célok eléréséhez beruházási, fejlesztési feladatok elvégzése szükséges, ezért ezek is csak önkéntes formában, megfelelő támogatási programok, és pályázatok mellett valósulhatnak meg.

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

Gazdálkodáshoz nem köthető általános kezelési javaslatok

Területhasználat, településfejlesztés, építési tevékenység, tájvédelem

A parti zóna a maga mocsár- és láprétjeivel, magassásos és nádas zónájával a tó természetes tartozéka, annak legérzékenyebb és legkevésbé terhelhető része. Sajnálatos, hogy az utóbbi évtizedek településpolitikája, valamint a partvonal védelmében tett intézkedések ezt nem vették figyelembe.

- Sürgető feladat, hogy a tervezett balatoni regionális fejlesztés során fokozottan óvni kell a természetes partszakaszokat.
- A Balaton-parti nádas-sávot - saját tulajdonnak tekintve - csónakbejárókkal, stégekkel szabadlják fel. Különböző építmények találhatók bennük (pl.: horgászállások), a horgász- és kedvtelési célú csónakok, vitorlások tárolása is gyakran a nádasban történik. Ennek eredményeként az utóbbi években a nádasok mechanikai terhelése nagymértékben megnőtt, jelentősen hatva a parti vegetációra is. A törvényi szabályozás kidolgozott, de be kell tartani és tartatni.

- A nádas parti zónájának szűrő szerepét meg kell őrizni, ezért a parti sávban több 10 m szélességű úgynevezett puffer zónát kell kialakítani, illetve a meglévőket mindenképpen meg kell védeni a pusztulástól. A vegetáció nélküli partszakaszok egy része betelepíthető, az elképzelés a partrehabilitációs terv kivitelezésébe beilleszthető. A tervek felülvizsgálata szükséges.
- A parti zónának zagytérként való használata a jövőben nem megengedhető, új zagyterek kialakítása a Natura 2000 területen nem kívánatos.
- Újabb vízparti építkezéseknél meg kell valósítani, hogy a természetes vegetáció mindenképpen megmaradjon, illetve tájelemként illeszkedjen be az építmény együttesbe.
- Meg kell akadályozni, hogy vízi, vízparti építkezések miatt természetes vegetációval fedett részek pusztuljanak el. Sőt a tervezőknek és kivitelezőknek élni kell a növényzet telepítésének a lehetőségével is.
- A vízügyi-biotechnikai, biomérnöki ajánlások, szabványok lehetővé teszik és szabályozzák a biológiai partvédelmi módszerek alkalmazását. Célszerű lenne legalább az újonnan létesítendő partvédművek, vízi létesítmények építésénél a biotechnikai eljárásokat minél szélesebb körben és nagyobb arányban alkalmazni.
- A vízparti beruházások - főleg a közpénzből finanszírozottak – a part megközelítését lezáró módon nem készülhetnek, mert nem lehet cél a szűk körű tulajdonosi csoport számára újabb partszakaszok lezárása.

1./ A vízfelületet érintő tájökológiai kérdések:

a./ A természetes partszakasz átalakulása, épített és természetes partfelületek helyzete, aránya

A Balaton ökológiai egyensúlyának és vízminőségének megőrzéséhez alapvetően hozzájárulnak a még megőrzött természetes partszakaszokat kísérő nádasok. A Balatoni üdülőkörzet rekreációs értékét alapvetően meghatározó a tó használatának, a vízparti beruházásokat kísérő intenzív területi terjeszkedésnek hatására folyamatosan újabb kiépített partszakaszok, további kő partvédművek jelennek meg. Ezzel a természetes vízparti növényzettel kísért, kiépítetlen partszakaszok aránya - és ezzel párhuzamosan a tó természetes változása, önfenntartó képessége - csökken. Jellemzően a tó északi oldalán, főként a Balaton-felvidéki Nemzeti Park védett és védelemre tervezett részeihez csatlakozóan találhatók nagyobb összefüggő, jó minőségű nádas felületek. A déli oldalon a tó melletti agglomerációs gyűrű hosszú szakaszokon már a természetes vegetáció teljes eltűnését eredményezte és a tó körül - különösen annak keleti és nyugati szélénél - jelenleg is erőteljesebb az összeépülés folyamata, ezzel párhuzamosan a kiépített partszakaszok és partvédő művek hosszának növekedése figyelhető meg. A 2000. évben elfogadott regionális területrendezési terv (2000. évi CXII. törvény a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról - rövidítve Btv.) rendelkezéseivel mérsékelte e folyamatokat, a vízpartrehabilitációs tervekkel külön hangsúlyt adva a természetes partszakaszok, ökológiai kapcsolatok fenntartásának.

A természetes, partmenti növényzet élőhelyi és ökológiai értéke mellett a vízpart történeti tájrendszerének lényeges eleme, melynek fenntartása, látványa tájvédelmi értéket képez. Ezért is szükséges megakadályozni a nádasok további felszabdálását újabb kiépített kő partvédő művekkel.

b./ Nádasok felületének megbontása bejárókkal, vízparti rekreációhoz kapcsolódó használattal

A csónakkikötők, valamint a csónakbejárók kialakítása szintén a nádas mező megbontásával jár – akár pallókkal, stégekkel, akár csak a nádas széléig betöltött földnyelvel, vagy bejáró csatornával készültek. Sok esetben a használatra kijelölt partszakaszok szélénél is megfigyelhető a használat folyamatos terjeszkedése is – bejáró pallók, strandeszközök- pl. vízibicikli kölcsönzők – céljára. A nádas felszabdálása, fragmentációja állományának romlását okozza – babásodáshoz, majd a nád pusztulásához vezet. Mind az illegális bejárók sokasága, mind a nád állományának felszabdálása, látványa tájvédelmi problémaként is jelentkezik.

A vízpartrehabilitációs tervek egyértelműen meghatározzák a vízpart használatát, közösségi felületek (strand, kemping, zöldterület) kijelölésével, a kikötők helyének meghatározásával és az illegális bejárók megszüntetésére vonatkozó rendelkezéssel. Utóbbi végrehajtása és újabb bejárók nyitásának megakadályozása jelenthet csak érdemi változást.

c./ A Balaton felületén (nádasaiban) és a tó felett megjelenő fényszennyezés

Az üdülőkörzet vízpartját érintő szolgáltatások egy része a nyári szezonban különféle fényhasználattal, szélsőséges esetben fényszennyezéssel is jár, a díszkivilágítás mértékének és az alkalmazott fénytechnikának a függvényében. Az élettani feltételek megváltozása (zavaró hatás) mellett az éjszakai égbolt látványa és a táj természetes éjszakai karaktere is háttérbe szorul.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. 35. §. (1) d) bekezdés rendelkezése kiterjed a kültéri mesterséges megvilágítás módjára, melyet úgy kell kialakítani, hogy a védett, vagy a közösségi jelentőségű állatfajokat ne zavarja, veszélyeztesse, károsítsa. A létesítés és használat során természetvédelmi szempontból egyeztetett világítási technika alkalmazásával kezelhető a kérdés.

Javasolt intézkedések az a-c) pontokhoz:

- A Btv. és ahhoz kapcsolódó vízpart-rehabilitációs terveknek megfelelő területhasználattal a kijelölt partszakaszok használata, azon kívül eső további partvédő művek, bejárók kiépítése nélkül.
- A közösségi létesítmények számára ki nem jelölt, beépítetlen, természetközeli partszakaszokhoz kapcsolódó nádasok teljes körű megőrzése.
- A nádas megbontó illegális bejárók számbavétele, felszámolása.
- A tó felületén és felette jelentkező fényhatások mértéktartó, egyeztetett és ellenőrzött alkalmazása.

2./ A vízfelületet érintő építményekkel, művi létesítményekkel kapcsolatos tájvédelmi kérdések:

a./ Vitorlás és csónak kikötők:

A kikötő építése során a szükséges hullámvédő kőmóló, a mederhomokozás, a mederkotrás, esetlegesen ideiglenesen kihelyezésre kerülő úszó hullámtörő mindegyike jelentős mértékű beavatkozás, mely a NATURA 2000 terület fenntartási céljainak elérését, megvalósítását nem segíti elő, az építés és az üzemeltetés során a nádasok élővilágának jelentős mértékű zavarásával jár. Ezért a Natura hatásbecslés elvégzése, a várható hatások elemzése nem kerülhető el.

A „Balaton törvény” a tó arányos és a jó ökológiai állapotát megőrző fejlesztését tűzte ki célul. Továbbra is ennek elsődlegességével szükséges tervezni a vízpart és vízfelület használatát is annak szem előtt tartásával, hogy egyidejű követelmény a tó jó ökológia állapotának fenntartása, a táji értékének megőrzése és a Balaton jóléti idegenforgalmi rendeltetésének megfelelő állapot fenntartása.

2004. körül a Balaton egészére vonatkozóan átfogó vizsgálat határozta meg a kikötők létesítésére alkalmas helyeket – településenként több kikötő számára (TNM rendeletek). Ezek beépültek a településrendezési tervekbe, azonban sem a kikötő típusát (csónak vagy vitorlás kikötő), sem a nagyságrendjét nem határozták meg. Így a háttér terheléssel és a meder átalakításának mértékével (kőmólók, kiépítés) sem foglalkoztak. A konkrét kikötő létesítési szándékok (jellemzően engedéllyel nem rendelkezők fennmaradása és jelentős bővítése) rendkívül ellentmondásosak, megoldatlanok – adott esetben nem kellően megalapozott javaslatokat tartalmaznak, hiányosak a koncepció kialakításához szükséges, a tényleges hatásokat bemutató vizsgálatok.

A Balaton egészére vonatkozóan maximalizálni szükséges a létesíthető kikötői férőhelyeket (csónak, kishajó) és számba venni a még meglevő természetes partszakaszokat, nádasokat. A meglevő férőhelyek, jelenlegi terhelés felmérése is szükséges. Mindezt a Balatonra vonatkozó jogszabályokba beépítve lehet érvényesíteni. Ezen adatok birtokában tervezhetők a még létesíthető kikötők, férőhelyek az egyes településeken – figyelembe véve az egyéb szempontokat is. Tájéltékű tervezéssel, a vízpart-

rehabilitációs tervben is megjelenő szakmai anyaggal összhangban szükséges az egyes településeken a vízi létesítmények meghatározása – kiemelten figyelembe véve a védett természeti és táji értékek megőrzését.

Új kikötő létesítése természetes partszakasz (és főleg nádas) csökkentését nem jelentheti, arra közvetlen hatással nem lehet. A meglevő természetes partszakaszok jellemzően a BfNP védett területének részét képezik, más vízparti területeken már alig található a Balaton ökológiai egyensúlyának megőrzéséhez nélkülözhetetlen természetes vízparti növényzet. (Nemcsak minősített nádasok, hanem az egyéb partvonalon kívül vagy belül eső vízparti növényzet is ide tartozik.) Ezek nem csökkenthetők – hazai és nemzetközi védelem alatt is állnak élőhelyként, növénytársulásokként, védett természeti területként – Natura 2000 területek, Ramsari terület. A területek védelmének részét képezi a tájrendszer, tájkarakter megőrzése is.

A kikötő létesítése jelentős mértékben megváltoztatja a partszakasz természetességi állapotát, kőszórásos mólói megtörik a partvonal természetes ívét, meghatározó elemévé válva a tájképnek, jelentős mértékben rontva annak természetes, harmonikus látványát. Rendszerint viszonylag kismértékű emberi jelenlét, a természetes elemek túlsúlya jellemezte korábban a területet, átmenetet képezve a települési környezet és a nemzeti park, vagy a tó Natura 2000 területének értékes, nagyrészt érintetlen élőhelyei között. Általában számos védett és több fokozottan védett állatfaj jelenlétével, érintettségével számolhatunk. Kikötő létesítmény mélyen a víztestbe nyúló mólókkal jelenik meg, melyek közül a külső móló jelentős tömegű vízépítési TB kőanyaggal létesülő fix építmény, a többi úszó belső móló helyszíni építésű vagy elemekből összeállítható mobil szerkezet. A kikötői medence látványában és használatában az épített környezet elemei kerülnek túlsúlyba. Ezen épített elemek arányát, kialakítását a tájrendszerbe illeszkedően, a rálátás jellemző pontjairól feltároló látvány szempontjából is esztétikus módon kell meghatározni.

A jelenleg már engedéllyel működő kikötők védelme érdekében kérdéses az utólagos kikötő védelem indokával új kőszórások kialakítása; természetvédelmi szempontból ezek utólagos létrehozása nem indokolt (Natura 2000 területvesztés, invazív fajok számára új megtelepedési felület, aktív parti régió áramlási és lebegőanyag szállítási folyamatainak káros befolyásolása stb.). Látványuk tovább csökkenti a természetes vízparti táj egységét.

Kevés helyen mutatható fel a Balatoni kikötőknél a művi kiépítés (kő partfal, kő móló) helyett természetesebb anyaghasználatú, mérnökbiológiai megoldásokat kereső kialakítás, melyre törekedni kellene. Kerülendő a mesterséges partfalak (fém vagy beton pallók, kő építmények), a nagyságrend függvényében törekedni kell a természetes anyagok használatára. A jég hatása és az elhabolás miatt létesülő kő építmények mennyiségének növelése helyett a Btv. által is megengedett helyen (vízgazdálkodási települési területként besorolt volt zagyterek) kijelölt belső öblözetes kikötők létesítése támogatható, kedvezőbb.

A csatlakozó nádas védelmét a Btv-ben szereplő min 2m távolság tartásán túl az élőhelyi feltételek megőrzésével is biztosítani kell. A nagy merülésű hajók által kívánt fenékszint mélyítés (jellemzően 2,40-2,65 m) a nádas szempontjából kedvezőtlen – csatlakozó kikötői medence mélyebb kialakítása esetén pl. fa cölöpsor védelem válhat szükségessé, mely a kikötői és a csatlakozó természetes fenékszint különbségének megőrzésére készül.

Tudatos növénytelepítés a kiépített kőmólók természetközeli kialakítását, látványának enyhítését szolgálhatja, a móló felszínén kialakított sávban helyet adva természetes vízparti növényzet (bokros-fás felület, nád, bokorfűz) telepítésére.

Javasolt intézkedések:

- A Balaton egészére vonatkozóan a vitorlás és csónakhasználattal járó terhelések (darabszám, kikötői férőhely) maximálása, kikötők létesítésének részletesebb jogszabályi keretek között meghatározott módja.

- A kikötők tervezési koncepciójával és tervével párhuzamosan a tájökológiai és tájképi szempontok beépítése, az elkészült tervekre vonatkozóan Natura hatásbecslés készítése.
- A kikötő befogadó képessége a partvonal természetes ívéhez igazodó, mértéktartó nagyságú legyen, az adott település/partszakasz területén megőrizve a természetes partszakaszok kialakult rendszerét.
- Látványvédelem, a rálátás szempontjainak érvényesítése a kikötő megjelenésében: a partról a Balaton nyílt vízfelületére, valamint a Balatont övező magasabb kilátópontokról. Arányos, mértéktartó, a Balaton víztestébe a nádasok és a természetes part vonalát nem megbontó mélységgel benyúló kialakítás/nagyságrend alkalmazása. A tájkép változásának bemutatása légifotó és fényképek segítségével, fotomontázs formájában történjen.
- A Btv. rendelkezése szerinti helyeken kedvezőbb a belső öblözetes kikötők létesítése, a víztestbe nyúló kőmölők helyett.
- A kikötői létesítmények kialakítása mérnökbiológiai módszerekkel és növényzettel történjen, a lehetőség szerinti minimális kőfelületek alkalmazásával.
- A kikötők megvalósítása során fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy a kivitelezés a költési időszakon kívüli időszakban történjen, ezáltal biztosítva a környező nádas területeken élő védett és fokozottan védett madárfajok számára a sikeres költés lehetőségét.
- A nádas területek védelmére a kikötő széleinél a vízben esetlegesen szükséges lehatárolás, mely pl. a nádas védelmét szolgálja: beton vagy fém szádfalak helyett természetes anyagú megoldással, fa cölöpsor alkalmazásával készüljön.
- A Balaton partja sok helyen kiépített, kőszórásokkal védett. Adott esetben egy kikötő létesítése, bővítése során az ide kerülő kőszórás nem jelent új élőhelyi elemet a térségben. A kőszórásos élőhelyek aránya viszont növekszik. Az ezeken megtelepedő fajok többsége invazív természetű (vándorkagyló - *Dreissena polymorpha*, tegzes bolharák - *Corophium curvispinum*). Ezek ökológiai és természetvédelmi megítélése nem kedvező, mivel a hazai őshonos fajokkal konkurálnak.
- A tervezett kikötők közelében elhelyezkedő nádasokra hatással lehetnek a kikötő építményei (főként pl. kőszórás), amelyet vizsgálni kell. A területek áramlási viszonyai fontosak, mert a nyílt víz felőli oxigénben telítettebb víz kikötőöbölbe jutása fontos lehet, a pangóvízes állapot elkerülése érdekében.

b./ Víziállások, stégek

A parti bejáróval, vagy anélkül a mederben létesített víziállások és stégek csoportjába tartoznak a horgászbejárók, fürdőzést szolgáló építmények, strandi napozó stégek, melyek engedélyük értelmében ideiglenes létesítményként szezon után eltávolítandók a vízfelületről.

A felmerülő tájvédelmi kérdések a kikötőkéhez hasonlóak: a szomszédos nádas védelme, anyaghasználat, a megjelenő látvány: mind a létesítményeket illetően, mind a felszabdalt nádasállomány megváltozó látványa szempontjából. A parti nádas szegélyező, különféle minőségű és használatú, rendezetlen víziállások képe erősen negatív. Szükség lenne igényes szabályozásukra a települések vízparti szakaszain: a nemzeti parkhoz tartozó egyik település előtti vízfelületet érintő régebbi példához hasonlóan.

Számos engedély nélküli, illegális bejáró bontja meg jelenleg is a nádas egységét. Sok esetben nem távolítják el a víziállások szerkezeteit télen, vagy felhagyás után sem. Egyes helyeken földművek épültek bejáróként.

A vízpart-rehabilitációs TNM rendeletek településenként egyértelműen rendelkeznek a partvonal pontos helyéről, az elbontandó engedély nélkül létesített bejárók felszámolásáról. Ennek a folyamatnak következetes végrehajtása és a további bejárók, a nádas megbontó használat megelőzésének, ellenőrzésnek biztosítása lenne szükséges.

Javasolt intézkedések:

- Víziállás csak a nádas teljes mértékű megőrzésével létesíthető, minimum 2 m távolság elhagyásával. A 2000. évi CXII. törvény (Balaton törvény) 35. § e) bekezdése szerint: „az I-III. osztályú nádasban, illetve attól legalább 2 m-re, a környezeti kárelhárítás, vagy az élet- és balesetvédelmi indokból szükséges beavatkozás eseteitől eltekintve, tilos minden olyan mechanikai beavatkozás (kotrás, feltöltés, építés, vízi állás-, csónakút-, horgászhely-létesítés), amely a nádas állományát, annak minőségét károsítja, illetőleg a nádas pusztulását eredményezheti”. A 147/2010. (IV. 29.) Korm. Rendelet 69. § (3) alapján: „Zárt, a Balaton és a parti zóna nádasainak védelméről, valamint az ezeken folytatott nádgazdálkodás szabályairól szóló kormányrendelet alapján I–III. osztályúnak minősített nádasban víziállás nem létesíthető.”
- Nádason keresztül vezető, szárazulattal összekötött víziállás az élőhely fragmentálódásához vezet, ezért nem támogatható.
- Nádas területén belül, függetlenül attól, hogy milyen típusú, védelmi státuszú a nádas, természetvédelmi szempontból nem támogatható sem a víziállás, sem annak bejárójának elhelyezése, fennmaradása.
- Javasolt települési szinten a víziállások maximális sűrűségére, az elhelyezésükre szolgáló partszakasz kijelölésére, az egyes létesítmények típus kialakítására (anyag, szín, méret) vonatkozó előírások és megoldások kidolgozása, érvényesítése.
- Az illegális bejárók, víziállások elbontása, újak létesítésének megakadályozása kellő mértékű ellenőrzés biztosításával.
- A víziállás védelmére olyan módszert (pl. bármilyen hálóval történő lefedés, leborítás) alkalmazni, amely védett állatok (főként madarak) élettevékenységét, életét veszélyezteti, alkalmazni tilos.
- A víziállások ideiglenes jelleggel (fagymentes időszakban) helyezhetők el. A kihelyezés műveletei során sem lehetséges az érintett nádas szakaszok ideiglenes igénybevétele sem.
- A víziállások konkrét helyének (GPS) adatai megadandók.

c./ Fürdőházak, kikötőhöz, strandhoz kapcsolódó építmények

A (Btv.) 2000 évi CXII tv 35. §. c) bek. rendelkezése értelmében:

„a parti móló, hullámtörő, kikötői építmény és a fürdőházak eredeti formában történő újjáépítése kivételével a tómederbe állandó építmény, sziget nem építhető;”

A rendelkezés értelmében a tó vízfelületén mesterséges sziget, egyéb építmény nem létesíthető. Épületek közül kizárólag a kikötői épületek és a korábbi fürdőházak megújítása végezhető.

A korábban meglevő fürdőházak esetében a méret, forma, arculat adottság, ennek igényes és ízléses felújítása történhet. A kikötők építményei mértéktartó épülettömeggel, a vízfelületről és a partról is (beleértve a kilátópontokat is) esztétikus megjelenéssel létesítendő, ill. alakítandók át kizárólag a kikötő vízi közlekedési szerepéből adódó rendeltetés céljára.

Az üdülőkörzethez kapcsolódó vízparti használat részben a tó felületét is érinti, pl. strandok vízi csúszdái, vízisí pályák. Ezen létesítmények jellemzően nádassal nem érintett területre kerülnek, melyre a humán használattal járó terhelések egyébként is jellemzők (strand, kemping előtti víztér). Kiválasztásuk, ill. kialakításuk során a látvány szempontjából kevésbé kitett hely, az anyag és szín megválasztása, környezetük kialakítása – esetlegesen a vízparton növénytakarás (facsoport) kiválasztása vagy telepítése lehet szempont.

Javasolt intézkedések:

- A látványvédelem elsődlegességének érvényesítése és csak a korábbi fürdőházak és kikötői építmények felújítása történjen – különös gondossággal az épületek stílusát, méretét, színét, tájképi megjelenését illetően, a harmonikus illeszkedés maximális biztosításával.
- Külön figyelemmel tervezendő és létesítendő a fenti épületekhez kapcsolódó infrastruktúra és a szükséges megvilágítások.
- A víz mellett/felett létesített berendezések, üdülést szolgáló egyéb installációk a rendeltetésüknek megfelelő építési övezetben, esztétikus módon, lehetőség szerint legalább részben takart helyen létesüljenek.
- A mederszakasz kotrása és az abból származó zagy eltávolítása természetvédelmi szempontból csak ősszel végezhető.
- A tervezett mederkotrás nádas területet nem érinthet.
- A kőszórások felújítása, amennyiben csak a már meglévő kőszórás területére korlátozódik, természetvédelmi szempontból káros hatást nem fejt ki a jelenlegi állapothoz képest. Amennyiben megoldható, javasoljuk ennek felújítása során is az őszi-téli időszakot.
- A strand partvédelmi művéből néhány méteres szakasz lidósítása a Balatonból származó szürke homok feltöltésével számottevő természetvédelmi kockázattal nem jár.

Turizmus, rekreáció, sport

A Balaton térségének fő vonzereje a víz és a természeti környezet, ezért ezek megóvása kiemelten fontos a térség fejlesztése során. Mindenképpen biztosítani kell a víz minőségi, mennyiségi stabilitását, valamint a természet és a környezet védelmét.

A turista, a pihenni-szórakozni vágyó ugyanolyan ember, mint a többi, azzal a különbséggel, hogy állandó környezetéből ideiglenesen távozott, de szükségleteit teljes egészében magával hozza, és élményt keres. A Balaton fő jellemzője napjainkban is a rövid szezónú (6-8 hét), vízparti fürdőzésre alapozott turizmus. Ez jelentősen érinti a Balaton Natura 2000 területet, amelyet mindenképpen figyelembe kell venni a turisztikai fejlesztések esetében is.

- A strandok fenntartása, fejlesztése során lehetőség szerint meg kell óvni a természetes partszakaszokat, a természetes parti vegetációt.
- A meglévő strandok egységes minőségi normák alapján történő fejlesztése, esztétikus felújítása a vízparti szolgáltatások fejlesztésével és az akadálymentesítés támogatásával támogatható. Jó lenne minden esetben a nemzetközi normák (pl. Kék Zászló) betartása is.
- Nem lehet és nem szabad minden strandot magas szintű kiépítettségre (attrakciók, szolgáltatások sokszínűsége) fejleszteni, mert ez nem is mindenkinek az igénye, és sokan a „vadregényes” partszakasz meglétét kedvelik. Azonban ekkor is biztosítani kell a strandüzemeltetéshez szükséges szolgáltatásokat a víz és a környezet védelme érdekében.
- Az éghajlatváltozási előrejelzések 2025-ig 1.0-1.4°C hőmérséklet emelkedést mutatnak. Fel kell készülni a strandterületek iránti igény növekedésére, amely azonban nem mehet a Natura 2000 terület, a természeti értékek rovására.
- A vízi turizmus, a vitorláskikötők fejlesztése csak a valós igényeknek megfelelően történhet. Nem lehet cél, hogy a Balatonon nagymértékben növekedjen a vízi járművek (pl. vitorlások) száma. Itt is inkább a minőségi fejlesztésekre kell hagyatkozni, figyelembe véve a változó klimatikus viszonyokat is.
- Fontos a vitorlázás fejlesztésének elősegítése a meglévő kikötők bővítésével és esetlegesen új kikötők létesítésével, de nem meglévő természetes partszakaszokat és nádasokat veszélyeztető módon.

- A horgászturizmus fejlesztése során figyelembe kell venni, hogy a Balaton nem tekinthető hagyományos értelemben vett horgásztónak, így a vízminőség, a természeti környezet figyelembe vételével a tó halgazdálkodása területén elsősorban a régió jelentősebb turisztikai formáit kell kiszolgálni.
- A horgászat infrastruktúra feltételeinek megteremtése és fejlesztése (pl. a csónakkikötők és a kiszolgáló létesítmények fejlesztése, esetlegesen újak építése) minden esetben a természeti értékek megtartásával történhet.
- Ki kell találni - a meglévő lehetőségeken túl - annak a rendszerét, hogy a balatoni nádasokban, a parti zónában ne történhessen illegális vitorlás és csónak lekötés.
- Továbbra sem kívánatos a nád irtása a horgászat érdekében, és a nádasban vízi közlekedési eszközök lekötő- és beálló-helyének létesítése.
- A Balaton parti esetleges ökoturisztikai fejlesztéseknél (pl. kilátó, esetleg tanösvény) is figyelembe kell venni a Natura 2000 terület elsődleges célját és a természetvédelmi érdekeket.

Közlekedés

A Natura 2000 területet érintően csak a vízi közlekedéssel kell foglalkozni, mivel egyéb közlekedési lehetőség csak a területen kívül van. A balatoni hajózás az idegenforgalmi szezonban turisztikai célokat is szolgál, míg a személyhajózás szempontjából a leggyorsabb közlekedési eszköz a Balaton északi és déli partja között. A Szántód-rév - Tihany-rév közötti kompjárat gyakorlatilag 10-11 hónapon keresztül a Balaton közúti hídja, amely nemcsak a két part közötti turista gépjármű átkelést biztosítja, hanem a két part közötti napi közlekedési feladatokat is megoldja ezen időszak alatt. Elvárások:

- A közösségi vízi közlekedésnek az EU vízi-közlekedés irányítására és biztonságos lebonyolítására vonatkozó követelményrendszerének meg kell felelnie (pl. jelző- és szabályozó berendezések műszaki állaga, mederszempontokat tükröző alaptérképek negyedévenkénti felmérése).
- A közösségi közlekedésen és a szakmai felhasználáson (pl. rendőri munka, mentési feladatok) túl a jövőben sem kívánatos a Balatonon a robbanómotoros vízi közlekedési eszközök használata.
- A vízen használt mindenféle közlekedési eszköznek a legmagasabb környezetvédelmi elvárásoknak meg kell tudni felelnie.
- Ki kell találni - a meglévő lehetőségeken túl - annak a rendszerét, hogy a balatoni nádasokban, a parti zónában ne történhessen illegális vitorlás és csónak lekötés.
- A Balatonon a jelenlegi szabályozást felülíró módon nem lehet robbanómotoros közlekedési és sportolási eszközöket igénybe venni.

Ipar és bányászat

Nagy valószínűséggel ilyen gazdálkodási tevékenységet a Balaton Natura 2000 területen nem kívánnak folytatni.

Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok kezelési egységenként

Az általános kezelési javaslatokat, valamint a támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatokat kezelési egységhez kötődően értelmezzük.

A gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok és a támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok az aktuális, természetbeni állapothoz és használathoz igazodik és összhangban van (azok szigorúságát is beleértve) a terület rész rendeltetésével.

A kezelési egységek (KE) azonosításához lásd „A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció” térképeit.

Kezelési egységek

Kezelési egység kódja: KE-1 (Nyílt víztestek KE)

Kezelési egység meghatározása: A Balaton jogi mederhatárán belül található, alapvetően vízi makrofitonnal nem borított (kivéve nyíltvízi hínarasok, kisebb kiterjedésű és nem minősített nádasok) vízterek függetlenül azok mélységétől, beleértve a strandok, kikötők, csónakkikötők víztereit, de nem beleértve a KE-2 víztereit.

Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett Natura 2000 élőhely: 3150 Eutróf sekély tavak és holtmedrek hínárja

Érintett Á-NÉR élőhely: Ac – Álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete, OG – Taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapszövényzet, U9 – Állóvizek

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

		Általános kezelési javaslatok
Mezőgazd.	<i>Gyep</i>	-
	<i>Szántó</i>	-
	<i>Vízes élőhely</i>	-
Erdőgazd.		-
Nádgazd.		-
Vadgazd.		Vízivad vadászata tilos.
Halgazd.		A halgazdálkodási gyakorlat extenzív, természetkímélő keretek között tartása a húzóhálós halászat korlátozásával. A halállomány monitorozása, állománybecslés, adatgyűjtés, változások nyomon követése, ökológiai állapotelemzés. A kutatások, tapasztalatok révén szerzett információk értékelése alapján a telepítések szerkezetének átalakítása. Az állami tulajdonban lévő balatoni halállomány megőrzése. Fajta-fenntartás (pl. balatoni fogas, balatoni nyurgaponty, kis-balatoni nyurgaponty). Havaria helyzetek kezelése (pl. halpusztulás esetén). Idegenhonos fajok állományának visszaszorítása, eltávolítása. Közreműködés a vízi, vízparti környezet jó ökológiai állapotának fenntartásában. Minőségi és biztonságos haltelepítési anyag előállítása/beszerzése és telepítése. Természetes szaporodóhelyek fenntartása, fejlesztése (élőhely-rekonstrukcióval is).
Vízgazd. (VGT alapján)		A Balaton esetében kiemelt fontosságú a vízminőség megőrzése. A Balaton vízpart rehabilitáció végrehajtásának elmaradása a kedvezőtlen áramlási viszonyok kialakulása és a szemét zugok fennmaradása következtében pl. a nádasok állapotának romlásán keresztül érezteti hatását. A kikötő fejlesztés gátolja a parti élővilág jó állapotának kialakulását. Új szilárd partvédmű kialakítása nem ajánlott. A Balatonból és északi vízgyűjtő vízfolyásaiból további jelentős vízhasználatok a jövőben sem engedélyezhetők. A balatoni vízpart rehabilitációs tervet végre kell hajtani. Kiemelt jelentőségű az ökológiai vízmennyiség (a védett értékek fennmaradása szempontjából elengedhetetlen vízmennyiség) biztosítása a 1996. évi LIII. törvény 18 §-a szerint. Környezeti/ökológiai szempontok érvényesítése a kikötők ki- és átalakítása és működtetése során.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

A kötelező érvényű előírásokat a jogszabályok rögzítik. A Balaton esetében ezek alapvetően (nem teljes körűen) az alábbiak:

- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
- 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről
- A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet
- A Balaton és a parti zóna nádasainak védelméről, valamint az ezeken folytatott nádgazdálkodás szabályairól szóló 22/1998. (II. 13.) Korm. rendelet
- A nemzetközi jelentőségű vadvizekről, különösen mint a vízmadarak tartózkodási helyéről szóló, Ramsarban, 1971. február 2-án elfogadott Egyezmény és annak 1982. december 3-án és 1987. május 28.-június 3. között elfogadott módosításai egységes szerkezetben történő kihirdetéséről szóló 1993. évi XLII. törvény
- A Nemzetközi Jelentőségű Vadvizek Jegyzékébe bejegyzett hazai védett vizek és vadvízterületek kihirdetéséről szóló 119/2011. (XII. 15.) VM rendelet
- A Balaton-felvidéki Nemzeti Park létesítéséről szóló 31/1997. (IX. 23.) KTM rendelet
- A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény
- A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény
- A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet
- A vizek és a közcélú vízellátási létesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról szóló 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet
- A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet
- A természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről szóló 273/2001. (XII. 21.) Korm. rendelet
- A vízi közlekedés egyes belvízi utakon környezetvédelmi okokból való korlátozásáról és a korlátozás alá eső területeken kiadható üzemeltetési engedélyről szóló 30/2003. (III. 18.) Korm. rendelet
- 2000. évi CXII. törvény a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervéről
- A balatoni vízpart-rehabilitációs szabályozás követelményeiről szóló 283/2002. (XII. 21.) Korm. rendelet
- Az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény
- A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény és a végrehajtásáról szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet
- 2013. évi CII. Törvény a halgazdálkodásról és a hal védelméről
- A 133/2013. (XII. 29.) VM rendelete a halgazdálkodás és a halvédelem egyes szabályainak megállapításáról

Az egyes KE-hez tartozó kötelező előírások közül csak néhány fontosabbat többek között a fenti jogszabályok előírásaiból emelünk ki.

	Kötelezően betartandó kezelési előírások	
Mezőgazd.	<i>Gyep</i>	-
	<i>Szántó</i>	-
	<i>Vízes élőhely</i>	Olyan terv vagy beruházás elfogadása, illetőleg engedélyezése előtt, amely nem szolgálja közvetlenül valamely Natura 2000 terület természetvédelmi kezelését vagy ahhoz nem feltétlenül szükséges, azonban valamely Natura 2000 területre akár önmagában, akár más tervvel vagy beruházással együtt hatással lehet, a terv kidolgozójának, illetőleg a beruházást engedélyező hatóságnak vizsgálnia kell a terv, illetve beruházás által várhatóan a Natura 2000 terület jelölésének alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásokat.
Erdőgazd.		-
Nádgazd.		A mező-, erdő-, nád-, hal-, vadgazdálkodás (a továbbiakban: gazdálkodás) során biztosítani kell a fenntartható használatot, amely magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét.
Vadgazd.		A vadgazdálkodás, vadászat, halgazdálkodás, halászat és horgászat során biztosítani kell a természet védelméhez fűződő érdekek érvényesülését, a fenntartható használatot, amely a vadon élő vadászható, halászható (horgászható) vad- és halfajok biológiai sokféleségre alapozott fenntartását jelenti. A mező-, erdő-, nád-, hal-, vadgazdálkodás (a továbbiakban: gazdálkodás) során biztosítani kell a fenntartható használatot, amely magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét.
Halgazd.		A vadgazdálkodás, vadászat, halgazdálkodás, halászat és horgászat során biztosítani kell a természet védelméhez fűződő érdekek érvényesülését, a fenntartható használatot, amely a vadon élő vadászható, halászható (horgászható) vad- és halfajok biológiai sokféleségre alapozott fenntartását jelenti. A mező-, erdő-, nád-, hal-, vadgazdálkodás (a továbbiakban: gazdálkodás) során biztosítani kell a fenntartható használatot, amely magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét. A halászható halfajok halászata és horgászata csak olyan mértékű lehet, amely a faj természetes állományának sokféleségét, fennmaradását nem veszélyezteti. Tilos a nem őshonos halfajok természetes vagy természetközeli vizekbe telepítése, továbbá halgazdasági célú halastavakból az ilyen halfajok más élővizekbe való juttatása.
Vízgazd.		A termőföld hasznosítása, illetve a hasznosításra alkalmatlan területek használata, igénybevétele, meliorációs tervek készítése és végrehajtása, egyéb mezőgazdasági tevékenységek folytatása, valamint a vízgazdálkodás és a vízrendezés során a természetes és természetközeli állapotú vízfelületeket, nádasokat és más vizes élőhelyeket, valamint a mezőgazdasági termelés számára kedvezőtlen termőhelyi adottságú területek természetes növényállományát meg kell őrizni. A természetes és természetközeli állapotú vizes élőhelyen, a természeti értékek fennmaradásához, a természeti rendszerek megóvásához, fenntartásához szükséges vízmennyiséget (ökológiai vízmennyiség) mesterséges beavatkozással elvonni nem lehet. Gondoskodni kell a védett növény- és állatfajok, társulások fennmaradásához szükséges természeti feltételek, így többek között a talajviszonyok, vízháztartás megőrzéséről. A vízfolyások és tavak természetes és természetközeli állapotú partjait – a vizes élőhelyek védelme érdekében – meg kell őrizni. A vízpítési munkálatok során a természetkímélő megoldásokat kell előnyben részesíteni.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

	Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok	
Mezőgazd.	<i>Gyep</i>	-
	<i>Szántó</i>	-
	<i>Vízes élőhely</i>	-
Erdőgazd.		-
Nádgazd.		-
Vadgazd.		-
Halgazd.	V19 Idegenhonos halfajok visszaszorítása kötelező, idegenhonos halfaj telepítése tilos.	
Vízgazd.	V09 Felszíni vizekből történő öntözés csak az illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.	

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: Lásd következő fejezet.

Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok: Lásd fentebb.

Kezelési egység kódja: KE-2 (I-V. minősítési osztályú nádasok KE, beleértve a bennük lévő kisebb víztereket is)

Kezelési egység meghatározása: A „Balaton és a parti zóna védelméről, valamint az ezeken folytatott nádgazdálkodás szabályairól” szóló 22/1998. (II.13.) Korm. rendelet alapján a Balaton parti sáv természeti területeinek növényzetfelmérése és minősítése az alábbiak szerint történik (kiemelések):

„A rendelet hatálya kiterjed:

- a) a Balaton medrében, a jogi partvonalon belül található nádasokra;
- b) a Balaton jogi partvonala, valamint a Balatont körülvevő vasúti töltés - Badacsonytördemic és Balatonederics között a 71-es számú, valamint Keszthely és Balatonberény között a 71-es és a 7119-es számú közút (az ún. parti út), Balatonkenese és Siófok között a 70-es és 71-es műutak - által határolt földterületek nádasaira.

E rendelet alkalmazásában

- b) nádas: az ingatlan-nyilvántartásban szereplő művelési ágra tekintet nélkül minden földterület, amelyen nád-, sás-, káka-, valamint kísérfajokból álló olyan növényzet található, amelynek meghatározó fajai időszakosan, vagy állandó jelleggel a vízzel borított területen találhatóak, beleértve az e területekhez szervesen kapcsolódó száraz területek fenti fajokkal borított részét is.”

Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett Natura 2000 élőhely: 3150 Eutróf sekély tavak és holtmedrek hínárja

Érintett Á-NÉR élőhely: Ac – Álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete, B1a – Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások, B1b – Úszólápok, tűzeges nádasok és télisásosok, B2 – Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet, B3 – Vízperti virágkákás, csetkákás, vízi hídörös, mételykórós mocsarak, J1a – Fűzlápok, U8 – Folyóvizek, U9 – Állóvizek

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

		Általános kezelési javaslatok
Mezőgazd.	Gyep	A gyepterületeken az inváziós és nitrofil gyom-, cserje- és fajok terjeszkedésének kontrollja, visszaszorítása. Az ökológiai folyosó övezetben (Ö-2) a kialakult tájhasználat csak a természeti értékek sérelme nélkül változtatható meg, a meglévő természetstílusú művelési ágak (gyep, nádas, erdő) megtartandók, művelési ág váltása csak intenzívebb művelésűből a természetstílusú irányában engedélyezhető.
	Szántó	-
	Vízes élőhely	Folyamatos vízellátás lehetőség szerinti biztosítása, vízmegtartás az állandó, ill. időszakos vízborítást igénylő élőhelyeken. A nádasokban, a láp- és mocsárréteken az inváziós és nitrofil gyom-, cserje- és fajok terjeszkedésének kontrollja, visszaszorítása.
Erdőgazd.		Természetkímélő erdő- és nádgazdálkodási gyakorlat (pl. idegenhonos fajok terjedésének megfékezése és visszaszorítása). Az ökológiai folyosó övezetben (Ö-2) a kialakult tájhasználat csak a természeti értékek sérelme nélkül változtatható meg, a meglévő természetstílusú művelési ágak (gyep, nádas, erdő) megtartandók, művelési ág váltása csak intenzívebb művelésűből a természetstílusú irányában engedélyezhető.
Nádgazd.		Természetkímélő erdő- és nádgazdálkodási gyakorlat (pl. idegenhonos fajok terjedésének megfékezése és visszaszorítása). Az ökológiai folyosó övezetben (Ö-2) a kialakult tájhasználat csak a természeti értékek sérelme nélkül változtatható meg, a meglévő természetstílusú művelési ágak (gyep, nádas, erdő) megtartandók, művelési ág váltása csak intenzívebb művelésűből a természetstílusú irányában engedélyezhető.
Vadgazd.		Vízivad vadászata tilos. Vadgazdálkodási berendezések elhelyezése, vadföldek kialakítása tilos.
Halgazd.		A halgazdálkodási gyakorlat extenzív, természetkímélő keretek között tartása a húzóhálós halászat korlátozásával. Idegenhonos fajok állományának visszaszorítása, eltávolítása. Közreműködés a vízi, vízparti környezet jó ökológiai állapotának fenntartásában. Természetes szaporodóhelyek fenntartása, fejlesztése (élőhely-rekonstrukcióval is).
Vízgazd.		Új, szilárd partvédmű kialakítása nem ajánlott. A Balatonból és északi vízgyűjtő vízfolyásaiból további jelentős vízhasználatok a jövőben sem engedélyezhetők. A balatoni vízpart rehabilitációs tervet végre kell hajtani. Kiemelt jelentőségű az ökológiai vízmennyiség (a védett értékek fennmaradása szempontjából elengedhetetlen vízmennyiség) biztosítása a 1996. évi LIII. törvény 18 §-a szerint. Környezeti/ökológiai szempontok érvényesítése a kikötők ki- és átalakítása és működtetése során. Lehetőség szerint a vízi létesítmények kialakítását kerülni kell.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

A kötelező érvényű előírásokat a jogszabályok rögzítik. A Balaton esetében ezek alapvetően (nem teljes körűen) az alábbiak:

- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
- 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről
- A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet

- A Balaton és a parti zóna nádasainak védelméről, valamint az ezeken folytatott nádgazdálkodás szabályairól szóló 22/1998. (II. 13.) Korm. rendelet
- A nemzetközi jelentőségű vadvizekről, különösen mint a vízimadarak tartózkodási helyéről szóló, Ramsarban, 1971. február 2-án elfogadott Egyezmény és annak 1982. december 3-án és 1987. május 28. - június 3. között elfogadott módosításai egységes szerkezetben történő kihirdetéséről szóló 1993. évi XLII. törvény
- A Nemzetközi Jelentőségű Vadvizek Jegyzékébe bejegyzett hazai védett vizek és vadvízterületek kihirdetéséről szóló 119/2011. (XII. 15.) VM rendelet
- A Balaton-felvidéki Nemzeti Park létesítéséről szóló 31/1997. (IX. 23.) KTM rendelet
- A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény
- A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény
- A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet
- A vizek és a közcélú vízellátási létesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról szóló 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet
- A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet
- A természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről szóló 273/2001. (XII. 21.) Korm. rendelet
- A vízi közlekedés egyes belvízi utakon környezetvédelmi okokból való korlátozásáról és a korlátozás alá eső területeken kiadható üzemeltetési engedélyről szóló 30/2003. (III. 18.) Korm. rendelet
- 2000. évi CXII. törvény a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervéről
- A balatoni vízpart-rehabilitációs szabályozás követelményeiről szóló 283/2002. (XII. 21.) Korm. rendelet
- Az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény
- A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény és a végrehajtásáról szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet
- 2013. évi CII. Törvény a halgazdálkodásról és a hal védelméről
- A 133/2013. (XII. 29.) VM rendelete a halgazdálkodás és a halvédelem egyes szabályainak megállapításáról

Az egyes KE-hez tartozó kötelező előírások közül csak néhány fontosabbat többek között a fenti jogszabályok előírásaiból emelünk ki.

Kötelezően betartandó kezelési előírások		
Mezőgazd.	Gyep	Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel, vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos. A gazdálkodási tevékenység során a gypfelszín maradandó károsítása tilos.
	Szántó	-
	Vízves élőhely	Olyan terv vagy beruházás elfogadása, illetőleg engedélyezése előtt, amely nem szolgálja közvetlenül valamely Natura 2000 terület természetvédelmi kezelését, vagy ahhoz nem feltétlenül szükséges, azonban valamely Natura 2000 területre akár önmagában, akár más tervvel vagy beruházással együtt hatással lehet, a

		terv kidolgozójának, illetőleg a beruházást engedélyező hatóságnak vizsgálnia kell a terv, illetve beruházás által várhatóan a Natura 2000 terület jelölésének alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásokat. A vízfolyások és tavak természetes és természetközeli állapotú partjait – a vizes élőhelyek védelme érdekében – meg kell őrizni. A vízépitési munkálatok során a természetkímélő megoldásokat kell előnyben részesíteni. Gondoskodni kell a védett növény- és állatfajok, társulások fennmaradásához szükséges természeti feltételek, így többek között a vízháztartás megőrzéséről.
Erdőgazd.		Védett természeti területen lévő erdőben kerülni kell a teljes talaj-előkészítést és a vágásterületen az égetést. Védett természeti területen erdőtelepítés kizárólag őshonos fafajokkal, természetkímélő módon és a termőhely típusra jellemző elegyarányoknak megfelelően végezhető. Védett természeti területen lévő erdőben a fakitermelést vegetációs időszak alatt csak természetvédelmi kezelési, növény-egészségügyi, erdővédelmi okból, vagy havária helyzetben, a természetvédelmi hatóság engedélyével lehet végezni.
Nádgazd.		Védett természeti és/vagy Natura 2000 területen a természetvédelmi hatóság engedélye kell a nád és más vízínövényzet égetéséhez, irtásához, aratásához. Nád telepítését, felújítását, nádas rekonstrukcióját a Balaton vízgyűjtőjéről származó szaporítóanyaggal kell végezni. A nádas osztályba sorolásától függetlenül, a vegetációs időszakon kívül – ha a jégviszonyok lehetővé teszik – minden évben a nádasterületet vagy annak meghatározott részét le kell aratni, az aratás a természetvédelmi hatóság engedélyével történik. A nádas és más vízínövényzet égetése csak kivételesen, így különösen növény-egészségügyi és természetvédelmi okból – a biztonsági, környezet- és természetvédelmi rendszabályok betartásával – engedélyezhető. A IV. és V. osztályú nádasok megtartásáról, illetve ahol ez lehetséges, a helyreállításáról gondoskodni kell. Természetvédelmi indokból – a természetvédelmi hatóság helyijkijelölése szerint – megfelelő nagyságú, 1–3 éves (avas) nádasokat kell hagyni, amelyek csak vágásforgószerűen arathatók.
Vadgazd.		A vadgazdálkodás, vadászat, halgazdálkodás, halászat és horgászat során biztosítani kell a természet védelméhez fűződő érdekek érvényesülését, a fenntartható használatot, amely a vadon élő vadászható, halászható (horgászható) vad- és halfajok biológiai sokféleségre alapozott fenntartását jelenti. A mező-, erdő-, nád-, hal-, vadgazdálkodás (a továbbiakban: gazdálkodás) során biztosítani kell a fenntartható használatot, amely magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét.
Halgazd.		A mező-, erdő-, nád-, hal-, vadgazdálkodás (a továbbiakban: gazdálkodás) során biztosítani kell a fenntartható használatot, amely magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét.
Vízgazd.		A termőföld hasznosítása, illetve a hasznosításra alkalmatlan területek használata, igénybevétele, meliorációs tervek készítése és végrehajtása, egyéb mezőgazdasági tevékenységek folytatása, valamint a vízgazdálkodás és a vízrendezés során a természetes és természetközeli állapotú vízfelületeket, nádasokat és más vizes élőhelyeket, valamint a mezőgazdasági termelés számára kedvezőtlen termőhelyi adottságú területek természetes növényállományát meg kell őrizni. A természetes és természetközeli állapotú vizes élőhelyen, a természeti értékek fennmaradásához, a természeti rendszerek megővéséhez, fenntartásához szükséges vízmennyiséget (ökológiai vízmennyiség) mesterséges

	beavatkozással elvonni nem lehet. Gondoskodni kell a védett növény- és állatfajok, társulások fennmaradásához szükséges természeti feltételek, így többek között a talajviszonyok, vízháztartás megőrzéséről. A vízfolyások és tavak természetes és természetközeli állapotú partjait – a vizes élőhelyek védelme érdekében – meg kell őrizni. A vízipítési munkálatok során a természetkímélő megoldásokat kell előnyben részesíteni. A tómeder övezetén: 1. A tómederhez kapcsolódó élőhelyek védelme érdekében a tómederbe a nád gyökérzónáit kevésbé sértő, ideiglenes jellegű, csak az üdülési, illetve horgászdényben használatos műtárgy (pl. horgász- és napozóstég) helyezhető el. 2. Az I–III. osztályú nádasban, illetve attól legalább 2 m-re, a környezeti kárelhárítás vagy az élet- és balesetvédelmi indokból szükséges beavatkozás, valamint az engedély nélkül létrehozott feltöltés és vízi állás visszabontásának eseteitől eltekintve, tilos minden olyan mechanikai beavatkozás (kotrás, feltöltés, építés, vízi állás-, csónakút-, horgászhely-létesítés), amely a nádas állományát, annak minőségét károsítja, illetőleg a nádas pusztulását eredményezheti. 3. A védett természeti területen található nádasban osztályba sorolástól függetlenül, természetvédelmi kezelés kivételével – amelynek módját a természetvédelmi kezelési terv határozza meg – tilos a kotrás, valamint minden olyan tevékenység, amely a nádas állományát veszélyeztet, vagy károsítja.
--	---

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok		
Mezőgazd.	<i>Gyep</i>	-
	<i>Szántó</i>	-
	<i>Vizes élőhely</i>	V28 Védett récefajok megtelepedését segítő mesterséges ládák kihelyezése halastavak part menti növényzetébe és szegélyeibe, nádasokba, növényzettel borított szigetekre.
Erdőgazd.		-
Nádgazd.		V41 A learatott nád vizes élőhelyről történő kiszállításának nyomvonalát a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve kell kialakítani V42 A nádaratás megkezdése előtt 48 órával a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot értesíteni kell . V43 A nádaratás befejeztéről értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot. V44 A hagyásfoltok kialakítását a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve kell kijelölni. V46 December 1. és február 15. között lehet nádaratást folytatni, a mindenkori időjárási és talajviszonyok figyelembe vételével. V54 A területen nádgazdálkodást kell végezni. V56 A nádaratás csak fagyott talajon végezhető. V57 A betakarítás során a nád rizómájának megsértését kerülni kell. V59 A nádaratást végzőnek, a nád aratásához, a rendelkezésére álló nádvágó gépek közül mindig a talaj és hidrológiai adottságainak megfelelő gépet kell használni.
Vadgazd.		VA03 A területen szóró, vadetető, szózó létesítése tilos.
Halgazd.		V19 Idegenhonos halfajok visszaszorítása kötelező, idegenhonos halfaj telepítése tilos.
Vízgazd.		V09 Felszíni vizekből történő öntözés csak az illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: Lásd következő fejezet.

Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok: Lásd fentebb.

Kezelési egység kódja: KE-3 (Főként természetes, természetközeli vegetációval fedett, nádasminősítés alatt nem álló KE)

Kezelési egység meghatározása: A KE-3 alá nem tartozó főként természetes és természetközeli vegetációval fedett területek.

Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett Natura 2000 élőhely: 6410 Kékperjés láprétek, 7210 Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davilliana*e fajaival, 7230 Mészkedvelő (meszes talajú) üde láp- és sásrétek
 Érintett Á-NÉR élőhely: B4 – Lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek, B5 – Nem zsombékoló magassásrétek, BA – Fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál, D1 – Meszes láprétek, rétlápok (*Caricion davilliana*e), D2 – Kékperjés rétek, D34 – Mocsárrétek, E1 – Franciaperjés rétek, G2 – Mészkedvelő nyílt sziklagyepek, H2 – Felnyíló, mészkedvelő lejtő- és törmelékgyepek, H5b – Homoki sztyeprétek, OA – Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek, OB – Jellegtelen üde gyepek, OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek, OD – Lágyszárú özönfajok állományai, OF – Magaskórós ruderalis gyomnövényzet, OG – Taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet, J1a – Fűzlápok, P2a – Üde és nedves cserjések, P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések, M8 – Száraz-félszáraz erdő- és cserjés szegélyek, J2 – Láp- és mocsárerdők, J4 – Fűz-nyár ártéri erdők, J5 – Égerligetek, J6 – Keményfás ártéri erdők, M1 – Molyhos tölgyes bokorerdők, RA – Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok, RB – Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők, RC – Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők, P1 – Őshonos fafajú fiatalosok, S2 – Nemesnyárasok, P2c – Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok, S6 – Nem őshonos fajok spontán állományai, U8 – Folyóvizek

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Általános kezelési javaslatok		
Mezőgazd.	Gyep	A gyepterületeken az inváziós és nitrofil gyom-, cserje- és fajok terjeszkedésének kontrollja, visszaszorítása. Az ökológiai folyosó övezetben (Ö-2) a kialakult tájhasználat csak a természeti értékek sérelme nélkül változtatható meg, a meglévő természetszerű művelési ágak (gyep, nádas, erdő) megtartandók, művelési ág váltása csak intenzívebb művelésűből a természetszerű irányában engedélyezhető.
	Szántó	-
	Vizes élőhely	Folyamatos vízellátás lehetőség szerinti biztosítása, vízmegtartás az állandó, ill. időszakos vízborítást igénylő élőhelyeken. A nádasokban, a láp- és mocsárréteken az inváziós és nitrofil gyom-, cserje- és fajok terjeszkedésének kontrollja, visszaszorítása.
Erdőgazd.		Természetkímélő erdő- és nádgazdálkodási gyakorlat (pl. idegenhonos fajok terjedésének megfékezése és visszaszorítása). Az ökológiai folyosó övezetben (Ö-2) a kialakult tájhasználat csak a természeti értékek sérelme nélkül változtatható meg, a meglévő természetszerű művelési ágak (gyep, nádas, erdő) megtartandók, művelési ág váltása csak intenzívebb művelésűből a természetszerű irányában engedélyezhető.
Nádgazd.		-
Vadgazd.		Vízivad vadászata tilos. Vadgazdálkodási berendezések elhelyezése, vadföldek kialakítása a nemzeti park igazgatósággal egyeztetve.
Halgazd.		A halgazdálkodási gyakorlat extenzív, természetkímélő keretek között tartása a húzóhálós halászat korlátozásával. Idegenhonos fajok állományának visszaszorítása, eltávolítása. Közreműködés a vízi, vízparti környezet jó ökológiai állapotának fenntartásában. Természetes szaporodóhelyek fenntartása, fejlesztése (élőhely-rekonstrukcióval is).

Vízgazd.	A Balaton esetében kiemelt fontosságú a vízminőség megőrzése. A Balaton vízpart rehabilitáció végrehajtásának elmaradása a kedvezőtlen áramlási viszonyok kialakulása és a szemét zugok fennmaradása következtében pl. a nádasok állapotának romlásán keresztül érezteti hatását. A kikötő fejlesztés gátolja a parti élővilág jó állapotának kialakulását. Új szilárd partvédmű kialakítása nem ajánlott. Kiemelt jelentőségű az ökológiai vízmennyiség (a védett értékek fennmaradása szempontjából elengedhetetlen vízmennyiség) biztosítása a 1996. évi LIII. törvény 18 §-a szerint. A Balaton vízszint szabályozási rendjének ökológiai szempontú felülvizsgálata a Sió-csatorna vízzárlító képességének vizsgálatával együtt szükséges. A balatoni vízpart rehabilitációs tervet végre kell hajtani.
----------	---

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

A kötelező érvényű előírásokat a jogszabályok rögzítik. A Balaton esetében ezek alapvetően (nem teljes körűen) az alábbiak:

- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
- 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről
- A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet
- A Balaton és a parti zóna nádasainak védelméről, valamint az ezeken folytatott nádgazdálkodás szabályairól szóló 22/1998. (II. 13.) Korm. rendelet
- A nemzetközi jelentőségű vadvizekről, különösen mint a vízimadarak tartózkodási helyéről szóló, Ramsarban, 1971. február 2-án elfogadott Egyezmény és annak 1982. december 3-án és 1987. május 28. - június 3. között elfogadott módosításai egységes szerkezetben történő kihirdetéséről szóló 1993. évi XLII. törvény
- A Nemzetközi Jelentőségű Vadvizek Jegyzékébe bejegyzett hazai védett vizek és vadvízterületek kihirdetéséről szóló 119/2011. (XII. 15.) VM rendelet
- A Balaton-felvidéki Nemzeti Park létesítéséről szóló 31/1997. (IX. 23.) KTM rendelet
- A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény
- A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény
- A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet
- A vizek és a közcélú vízellátási létesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról szóló 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet
- A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet
- A természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről szóló 273/2001. (XII. 21.) Korm. rendelet
- A vízi közlekedés egyes belvízi utakon környezetvédelmi okokból való korlátozásáról és a korlátozás alá eső területeken kiadható üzemeltetési engedélyről szóló 30/2003. (III. 18.) Korm. rendelet
- 2000. évi CXII. törvény a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervéről
- A balatoni vízpart-rehabilitációs szabályozás követelményeiről szóló 283/2002. (XII. 21.) Korm. rendelet

- Az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény
- A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény és a végrehajtásáról szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet
- 2013. évi CII. Törvény a halgazdálkodásról és a hal védelméről
- A 133/2013. (XII. 29.) VM rendelete a halgazdálkodás és a halvédelem egyes szabályainak megállapításáról

Az egyes KE-hez tartozó kötelező előírások közül csak néhány fontosabbat többek között a fenti jogszabályok előírásaiból emelünk ki.

Kötelezően betartandó kezelési előírások		
Mezőgazd.	<i>Gyep</i>	Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel, vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos. A gazdálkodási tevékenység során a gyepterület maradó károsítása tilos. A gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani. Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, ló és bivaly legeltethető. A gyepterület túllegeltetése tilos. Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürületekből származhat, trágya kiszórása tilos. A terület legalább 5, legfeljebb 10%-át – beleértve a természetvédelmi érdekből hatósági határozattal elrendelt eseti korlátozással érintett földterületeket is – kaszálásonként változó helyen kaszátlanul kell hagyni. A belvíz gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos. Napnyugtától napkelteig a gépi munkavégzés tilos. A természetvédelmi hatóság engedélye szükséges a nád irtásához, valamint az október 31. és április 23. között történő legeltetéshez. A kaszálást a kaszálandó terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől, az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni. A kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező. Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos. A kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak. Gyepterületen a szálas takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.
	<i>Szántó</i>	-
	<i>Vízes élőhely</i>	Olyan terv, vagy beruházás elfogadása, illetőleg engedélyezése előtt, amely nem szolgálja közvetlenül valamely Natura 2000 terület természetvédelmi kezelését, vagy ahhoz nem feltétlenül szükséges, azonban valamely Natura 2000 területre akár önmagában, akár más tervvel vagy beruházással együtt hatással lehet, a terv kidolgozójának, illetőleg a beruházást engedélyező hatóságnak vizsgálnia kell a terv, illetve beruházás által várhatóan a Natura 2000 terület jelölésének alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásokat. A vízfolyások és tavak természetes és természetközeli állapotú partjait – a vizes élőhelyek védelme érdekében – meg kell őrizni. A vízpépítési munkálatok során a természetkímélő megoldásokat kell előnyben részesíteni.

		Gondoskodni kell a védett növény- és állatfajok, társulások fennmaradásához szükséges természeti feltételek, így többek között a vízháztartás megőrzéséről.
Erdőgazd.		Védett természeti területen lévő erdőben kerülni kell a teljes talaj-előkészítést és a vágásterületen az égetést. Védett természeti területen erdőtelepítés kizárólag őshonos fafajokkal, természetkimélő módon és a termőhely típusra jellemző elegyarányoknak megfelelően végezhető. Védett természeti területen lévő erdőben a fakitermelést vegetációs időszak alatt csak, természetvédelmi kezelési, növény-egészségügyi, erdővédelmi okból vagy havária helyzetben, a természetvédelmi hatóság engedélyével lehet végezni.
Nádgazd.		Védett természeti és/vagy Natura 2000 területen a természetvédelmi hatóság engedélye kell a nád és más vízinövényzet égetéséhez, irtásához, aratásához.
Vadgazd.		A vadgazdálkodás, vadászat, halgazdálkodás, halászat és horgászat során biztosítani kell a természet védelméhez fűződő érdekek érvényesülését, a fenntartható használatot, amely a vadon élő vadászható, halászható (horgászható) vad- és halfajok biológiai sokféleségre alapozott fenntartását jelenti. A mező-, erdő-, nád-, hal-, vadgazdálkodás (a továbbiakban: gazdálkodás) során biztosítani kell a fenntartható használatot, amely magában foglalja a tartamosságot, a természetkimélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét. Vadgazdálkodási létesítmények, berendezések kialakításához a vadászati hatóság engedélye szükséges.
Halgazd.		-
Vízgazd.		A termőföld hasznosítása, illetve a hasznosításra alkalmatlan területek használata, igénybevétele, meliorációs tervek készítése és végrehajtása, egyéb mezőgazdasági tevékenységek folytatása, valamint a vízgazdálkodás és a vízrendezés során a természetes és természetközeli állapotú vízfelületeket, nádasokat és más vizes élőhelyeket, valamint a mezőgazdasági termelés számára kedvezőtlen termőhelyi adottságú területek természetes növényállományát meg kell őrizni. A természetes és természetközeli állapotú vizes élőhelyen, a természeti értékek fennmaradásához, a természeti rendszerek megővéséhez, fenntartásához szükséges vízmennyiséget (ökológiai vízmennyiség) mesterséges beavatkozással elvonni nem lehet. Gondoskodni kell a védett növény- és állatfajok, társulások fennmaradásához szükséges természeti feltételek, így többek között a talajviszonyok, vízháztartás megőrzéséről. A vízfolyások és tavak természetes és természetközeli állapotú partjait – a vizes élőhelyek védelme érdekében – meg kell őrizni. A vízépítési munkálatok során a természetkimélő megoldásokat kell előnyben részesíteni.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok		
Mezőgazd.	<i>Gyep</i>	GY01 Felülvetés nem megengedett. GY09 Fogasolás nem megengedett. GY10 Tárcsázás nem megengedett. GY11 Hengerezés nem megengedett. GY12 Gyepszellőztetés nem megengedett. GY13 Kiszántás nem megengedett. GY118 Élőhely-rekonstrukció.
	<i>Szántó</i>	-
	<i>Vízes élőhely</i>	V11 A vízi növényzet irtása nem engedélyezhető. V35 Vízbortás és szint fenntartása, a területen mindennemű vízelvezetés tilos. V63 Élőhely-rekonstrukció.

Erdőgazd.	E03 A körzeti erdőtervezés során – a közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átalakító, szálaló vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. E04 Községi jelentőségű élőhelyek és fajok populációinak, továbbá a természetes és természetstzerű erdők 200 m-es körzetében idegenhonos fafajok telepítésének korlátozása. E10 Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével. E15 A kijelölt területen az erdőneveléssel kapcsolatos erdőgazdálkodási tevékenység elhagyása (beleértve a közelítést és készletezést is). E17 Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábón álló holtfák meghagyása. E39 A mikroélőhelyek fenntartása. E69 A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. E87 Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód fenntartása.
Nádgazd.	-
Vadgazd.	VA01 Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
Halgazd.	V19 Idegenhonos halfajok visszaszorítása kötelező, idegenhonos halfaj telepítése tilos.
Vízgazd.	V09 Felszíni vizekből történő öntözés csak az illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: Lásd következő fejezet.

Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok: Lásd fentebb.

Kezelési egység kódja: KE-4 (Kultúrterületek KE)

Kezelési egység meghatározása: Nagyrészt emberi tevékenység által létrejött, többé-kevésbé rendszeresen kezelt, nagyrészt telepített vagy ruderalis vegetációval, továbbá mesterséges, épített elemekkel fedett területek.

Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett Natura 2000 élőhely: -

Érintett Á-NÉR élőhely: OA – Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek, OB – Jellegtelen üde gyepek, OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek, OD – Lágyszárú özönfajok állományai, OF – Magaskórós ruderalis gyomnövényzet, OG – Taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet, RA – Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok, RB – Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők, RC – Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők, P1 – Őshonos fafajú fiatalosok, S2 – Nemesnyárasok, P2c – Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok, S6 – Nem őshonos fafajok spontán állományai, T9 – Kiskertek, T10 – Fiatal parlag és ugar, U2 – Kertvárosok, szabadidős létesítmények, U3 – Falvak, falu jellegű külvárosok, U4 – Telephelyek, roncssterületek és hulladéklerakók, U5 – Meddőhányók, földdel befedett hulladéklerakók, U11 – Út- és vasúthálózat

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

		Általános kezelési javaslatok
Mezőgazd.	<i>Gyep</i>	A gyepterületeken az inváziós és nitrofil gyom-, cserje- és fajok terjeszkedésének kontrollja, visszaszorítása.
	<i>Szántó</i>	-
	<i>Vízes élőhely</i>	Folyamatos vízellátás lehetőség szerinti biztosítása, vízmegtartás az állandó, ill. időszakos vízborítást igénylő élőhelyeken. A nádasokban, a láp- és mocsárréteken az inváziós és nitrofil gyom-, cserje- és fajok terjeszkedésének kontrollja, visszaszorítása.
Erdőgazd.		Természetkímélő erdő- és nádgazdálkodási gyakorlat (pl. idegenhonos fajok terjedésének megfékezése és visszaszorítása).
Nádgazd.		Természetkímélő erdő- és nádgazdálkodási gyakorlat (pl. idegenhonos fajok terjedésének megfékezése és visszaszorítása).
Vadgazd.		Vízivad vadászata tilos.
Halgazd.		-
Vízgazd.		Új szilárd partvédmű kialakítása nem ajánlott. A balatoni vízpart rehabilitációs tervet végre kell hajtani. Környezeti/ökológiai szempontok érvényesítése a kikötők ki- és átalakítása és működtetése során.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

A kötelező érvényű előírásokat a jogszabályok rögzítik. A Balaton esetében ezek alapvetően (nem teljes körűen) az alábbiak:

- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
- 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről
- A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet
- A Balaton és a parti zóna nádasainak védelméről, valamint az ezeken folytatott nádgazdálkodás szabályairól szóló 22/1998. (II. 13.) Korm. rendelet
- A nemzetközi jelentőségű vadvizekről, különösen mint a vízimadarak tartózkodási helyéről szóló, Ramsarban, 1971. február 2-án elfogadott Egyezmény és annak 1982. december 3-án és 1987. május 28. - június 3. között elfogadott módosításai egységes szerkezetben történő kihirdetéséről szóló 1993. évi XLII. törvény
- A Nemzetközi Jelentőségű Vadvizek Jegyzékébe bejegyzett hazai védett vizek és vadvízterületek kihirdetéséről szóló 119/2011. (XII. 15.) VM rendelet
- A Balaton-felvidéki Nemzeti Park létesítéséről szóló 31/1997. (IX. 23.) KTM rendelet
- A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény
- A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény
- A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet
- A vizek és a közcélú vízellétesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról szóló 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet
- A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellétesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet

- A természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről szóló 273/2001. (XII. 21.) Korm. rendelet
- A vízi közlekedés egyes belvízi utakon környezetvédelmi okokból való korlátozásáról és a korlátozás alá eső területeken kiadható üzemeltetési engedélyről szóló 30/2003. (III. 18.) Korm. rendelet
- 2000. évi CXII. törvény a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervéről
- A balatoni vízpart-rehabilitációs szabályozás követelményeiről szóló 283/2002. (XII. 21.) Korm. rendelet
- Az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény
- A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény és a végrehajtásáról szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet
- 2013. évi CII. Törvény a halgazdálkodásról és a hal védelméről
- A 133/2013. (XII. 29.) VM rendelete a halgazdálkodás és a halvédelem egyes szabályainak megállapításáról

Az egyes KE-hez tartozó kötelező előírások közül csak néhány fontosabbat többek között a fenti jogszabályok előírásaiból emelünk ki.

Kötelezően betartandó kezelési előírások		
Mezőgazd.	Gyep	Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos. A gazdálkodási tevékenység során a gypfelszín maradandó károsítása tilos.
	Szántó	-
	Vízes élőhely	Olyan terv, vagy beruházás elfogadása, illetőleg engedélyezése előtt, amely nem szolgálja közvetlenül valamely Natura 2000 terület természetvédelmi kezelését vagy ahhoz nem feltétlenül szükséges, azonban valamely Natura 2000 területre akár önmagában, akár más tervvel vagy beruházással együtt hatással lehet, a terv kidolgozójának, illetőleg a beruházást engedélyező hatóságnak vizsgálnia kell a terv, illetve beruházás által várhatóan a Natura 2000 terület jelölésének alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásokat.
Erdőgazd.		Védett természeti területen erdőtelepítés kizárólag őshonos fafajokkal, természetkímélő módon és a termőhely típusra jellemző elegyarányoknak megfelelően végezhető.
Nádgazd.		Védett természeti és/vagy Natura 2000 területen a természetvédelmi hatóság engedélye kell a nád és más vízinövényzet égetéséhez, irtásához, aratásához.
Vadgazd.		A vadgazdálkodás, vadászat, halgazdálkodás, halászat és horgászat során biztosítani kell a természet védelméhez fűződő érdekek érvényesülését, a fenntartható használatot, amely a vadon élő vadászható, halászható (horgászható) vad- és halfajok biológiai sokféleségre alapozott fenntartását jelenti.
Halgazd.		-
Vízgazd.		Gondoskodni kell a védett növény- és állatfajok, társulások fennmaradásához szükséges természeti feltételek, így többek között a talajviszonyok, vízháztartás megőrzéséről. A vízfolyások és tavak természetes és természetközeli állapotú partjait – a vizes élőhelyek védelme érdekében – meg kell őrizni. A vízepítési munkálatok során a természetkímélő megoldásokat kell előnyben

	részesíteni.
--	--------------

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

	Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok	
Mezőgazd.	<i>Gyep</i>	-
	<i>Szántó</i>	SZ43 Fás szárú és lágy szárú energetikai ültetvény telepítése tilos.
	<i>Vizes élőhely</i>	V63 Előhely-rekonstrukció.
Erdőgazd.		-
Nádgazd.		-
Vadgazd.		VA01 Szóró, szózó, vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
Halgazd.		V19 Idegenhonos halfajok visszaszorítása kötelező, idegenhonos halfaj telepítése tilos.
Vízgazd.		V09 Felszíni vizekből történő öntözés csak az illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok: Lásd következő fejezet.

Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok: Lásd fentebb.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Víz Keretirányelv (VKI) hazai megvalósítása részeként készített, Balatonra is vonatkozó Vízyűjtő-gazdálkodási Terv alapján a Balatont és partját érintően az alábbi rekonstrukciós, rehabilitációs elveket kell figyelembe venni:

A parti régió természeti állapota a fokozott antropogén hatások miatt leromlott. A Balaton vízpart rehabilitáció végrehajtásának elmaradása a kedvezőtlen áramlási viszonyok kialakulása és a szemét zugok fennmaradása következtében pl. a nádasok állapotának romlásán keresztül érezteti hatását. A kikötő fejlesztés gátolja a parti élővilág jó állapotának kialakulását. Új szilárd partvédőmű kialakítása nem ajánlott.

2015-ig megvalósuló intézkedések

- A partvédő műveket felül kell vizsgálni.
- További nádas és sásos területek felszámolásának megakadályozása a parti zonáció védelme érdekében

2015 utáni feladatok

- A balatoni vízpart rehabilitációs terv végrehajtása.
- Partfalak és kikötők rekonstrukciója az ökológiai megoldások szélesebb körű alkalmazásával a fürdőzési igények figyelembevételével.
- A tápanyagterhelés további csökkentése az időszakos vízfolyások torkolati szakaszának rendezésével (ahol ez még nem történt meg).

Fent említett terv az alábbi intézkedéscsoportokat fogalmazza meg, amelyekkel a Balaton ökológiai állapota javítható:

- VT1: Élőhelyek állapotának felmérése, a károsodás okainak feltárása, jelentősen károsodott víztől függő élőhelyeknél kezelési, fenntartási terv kiegészítése, készítése, javaslatok további intézkedésekre.
- VT6: Károsodott, állóvizektől függő élőhelyek védelme és rehabilitációja érdekében az állóvíz vízpótlása, illetve vízszintszabályozása.
- HM7: Állóvizek partjának rehabilitációja.
- HA3: Állóvizek part menti sávjában a vízvédelmi puffersáv kialakítása és fenntartása.
- KK1: Környezeti/ökológiai szempontok érvényesítése a kikötők ki- és átalakítása és működtetése során.
- KK2: Környezeti/ökológiai szempontoknak megfelelő hajózási tevékenység kialakítása.
- VT8: Fürdőhelyekkel kapcsolatos speciális intézkedések.

Az élőhelyrekonstrukciós tevékenységek elsősorban pályázati forrásokból valósulhatnak meg.

Jelenlegi ismereteink szerint a Balatonra, a Balaton parti zónájára (mint Natura 2000 területre) nincs előkészített elképzelés ebben a témában. Mivel a tulajdoni viszonyok alapján erre reális lehetősége csak állami szervnek van, így ilyen jellegű beavatkozás előkészítése az ő feladatuk.

Általános elvek:

- Betöltések eltávolítása – Elsősorban a D-i parton, de helyenként az É-i parton is jellemző, hogy a nádas élőhelyeket szerves hulladékkal (ágnyesedék, lenyírt fű, lomb, stb.) terhelik, nagy tömegű elhelyezéssel feltöltik. Folytatódik az építési törmelék elhelyezése is. Az ilyen jellegű betöltések azonnali felmérése szükséges, mielőbbi megszüntetésük kívánatos. A betöltések felszámolását, megszüntetését követően az eredeti vegetáció rehabilitációját elő kell segíteni. Korábbi, a mocsári növényzet által már birtokba vett betöltések esetében egyedileg vizsgálandó a szanálás kockázata. (Gumiabroncsok kiszedése könnyebben megoldható, mint elkorhadtt fapallók kiemelése.)
- Illegális partvédművek visszabontása – A Balaton a D-i parton tovább építi természetes partvonalát, a kifutó partot. A korábban megépített partvédművek esetenként 50-100 m-re a jelenlegi parttól a szárazulat irányában találhatók meg. Elbontásukkal kialakítható a természetes kifutópart, amelyen nádashoz csatlakozó magassásos, vagy mocsárrét telepedhet meg.
- Illegális vízi építmények – Horgászat, csónakkikötés, napozás, fürdőzés, vízisport céljából különféle építmények találhatók meg a nádas előtt, vagy a nádasban. A fennmaradási engedéllyel nem rendelkező építmények elbontása kívánatos.
- Nádasba besodort és „ottfelejtett” vízi járművek nádasból történő eltávolítása a kikötőkarójukkal együtt. Csónakok nádasban tárolását azonnal meg kell szüntetni, a továbbiakban a helyes tárolást ellenőrizni kell és be kell tartatni.
- Nádasba besodródott nagy méretű uszadékok (faoszlopok, fatörzsek, leszakadt nádzsombékok) eltávolításával a további hullámerőzést akadályozhatjuk meg.
- A nádas kezelése, aratása szempontjából veszélyes és a kezelést nehezíti minden nádasban maradt fa-, vagy fémkaró, csónakroncs, vagy korábbi horgászállás roncsa. Az el nem bomló anyagok eltávolítása feltétlenül kívánatos.
- A nádasok turzászónájában a nádtörmeléken, az elhalt növényi anyagon kívül kommunális hulladékok (pillepalack, sörös doboz, felfújható strandolási kellékek, stb.) halmozódnak fel. Nádaratás után, vagy avval egyidőben összegyűjthető (a további halmozódás megelőzésére).
- Balatoni kotrásiszap elhelyezése kizárólag nádason kívül történhet, a korábban nádasokban kialakított iszapdepók rehabilitációját el kell kezdeni.

A területet érintő minden beavatkozás, beruházás esetében figyelembe kell venni a VKI dokumentumok által meghatározott előírásokat, és a Natura 2000 területekkel kapcsolatos szabályozás elemeit.

3.2.3. Fajmegőrzési intézkedések

A jelölő fajok (és élőhelyek) megőrzésének alapvető kulcsa a Balatonnak, mint természetes sekélyvizű tónak a jó ökológiai állapotban való tartása és funkcionálása. Ez alapján nem határozzunk meg a vízháztartással összefüggő előírásokat, hiszen alapként vesszük, hogy „a tóban van víz”.

Keleti lápi bagoly (*Arytrura musculus*)

Jelenléte jelenleg nem bizonyított a Balaton környékén. Magyarországon a faj a kifejezetten hűvös mikroklimájú, magas és viszonylag állandó páratartalmat biztosító rekettyefűz-lápokban fordul elő. Noha legtöbbször „lápi” fajként jellemzik, lehetséges, hogy sokkal jobban illik rá a „láperdei” jelző. Tapasztalatok alapján ugyanis alapvetően láperdei faunaelem, sok élőhelyén a zártabb, fás-erdős vagy legalább is ligetes biotópokban repült, a nyíltabb lápréteken csak kivételes esetben és nagyon ritkán (azaz szinte egyáltalán nem) jött a fényre. Fontos, hogy néhol egészen kis kiterjedésű fűzlápok is elegendőek a faj fenntartására. Potenciálisan segíthet:

- Balaton parti lápok, láprétek, füzesek és kisebb láperdők megtartása, művelésük (művelési águk) fenntartása, beépítésük megakadályozása.
- Olyan fakitermelések tiltása, amely gyökeresen tönkreteszi a terület mikroklimatikus viszonyait.

Balin (*Aspius aspius*)

- A part menti kemény aljzatú részeknek és a befolyók kemény aljzatú területeinek megtartása (ívívhely fenntartása).
- A vonatkozó jogszabályi védelem és szabályozás fenntartása a túlzott állományhasznosítás ellen.

Garda (*Pelecus cultratus*)

- Horgászati-halászati terhelés fokozódásának megakadályozása.
- A busa (*Hypophthalmichthys* hibrid) állomány csökkentése a zooplankton állomány fenntartása érdekében.

Halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*)

- Az angolna állomány további csökkentése.

Réti csík (*Misgurnus fossilis*)

Jelenleg nem kimutatható.

- Az angolna állomány további csökkentésével és csökkenésével, a faj számára még alkalmasnak tekinthető egyes északi part menti természetes partszakaszokra a visszatelepítés megkísérelhető.
- Elszórt állományok a tó befolyó vizeiből esetleg újból természetesen megtelepülhetnek.

Szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)

- A part menti, növényzettel benőtt természetes élőhelyek fenntartása.
- A befolyó vizek állapotának megőrzése, javítása.
- A szaporodást biztosító nagytestű kagylók (*Unio* és *Anodonta* spp.) állományának megőrzése.
- A parti zóna és a tóhoz egykoron kapcsolódott vizes élőhelyek helyreállítása.

Vágó csík (*Cobitis taenia*)

Jelenleg nem kimutatható.

- Az angolna állomány további csökkentése. (Amennyiben pusztán az angolna okozta eltűnését, az angolnaállomány ritkulásával a tóba ömlő patakokban élő állományokból visszatelepülésnek idővel meg kell kezdődnie.)

Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Speciális fajmegőrzési előírás nem indokolt.

Mocsári teknős (*Emys orbicularis*)

- Természetes és természetközeli parti részek fenntartása, beépítésének, feltöltésének, stb. megakadályozása.
- Ökológiai átjárók létesítése vonulási útvonalakon utak, vasutak alatt (pl. Balatonfűzfő).
- Ékszerteknős fajok elterjedésének megakadályozása.

Barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), fülemülesitke (*Acrocephalus melanopogon*)

- Mindkét faj egyértelműen az avas, több éve aratatlan nádas fészkelő madara. Esetükben a minimum 3 éve aratatlan avas foltokban bővelkedő nagyobb kiterjedésű gyékényes nádasok alkalmasak. Az optimális kezelés a hosszú vágásfordulójú (10 éves) kezelés, és a fargmentáció okozta szegélyhatások kiküszöbölése (illegális lejárók, folyosók, stégek, feltöltések felszámolása.).
- Ahol ez nem lehetséges, törekedni kell a minél hosszabb vágásfordulóra, valamint a gazdaságilag kevésbé jelentős gyékény meghagyására.
- Mindkét faj kifejezetten korán érkezik, enyhébb teleken akár február legvégén, ezért a nádvágot legkésőbb február 15-ig, a nád depóniák használatát pedig március 1-ig be kell fejezni, nád depónia csak nádas területén kívül helyezhető el.

Pettyes vízcisze (*Porzana porzana*)

- A nádasok szegélyétől a nedves mocsárrétekig fészkelhet, kifejezetten a zsombék és magas sásosok jellemző madara. Nedvesebb években jellemző lehet ezen területeken a benádasodás, ezért itt ajánlott lehet a 2-3 évenkénti őszi tisztító kaszálás.

Törpegém (*Ixobrychus minutus*)

- A törpe gém a nádasnak csak egy kritériumára érzékeny: legyen. Tehát a Balaton parti nádasok megőrzése e faj szempontjából elsődleges.

Vidra (*Lutra lutra*)

- Természetes és természetközeli parti részek fenntartása, beépítésének, feltöltésének, stb. megakadályozása.

Kisfészekű aszat (*Cirsium brachycephalum*)

- A parti élőhelyeinek (pl. magassásosok, szittyósok, zsombéksásos) fenntartása, beépítésének, feltöltésének, stb. megakadályozása.
- Invazív növényfajok, gyomnövények terjedésének megakadályozása.

3.2.4. *Kutatás, monitorozás*

A Balaton Natura 2000 területet érintő, természetvédelmi szempontból releváns kutató programok, felmérések

MTA Ökológiai Kutatóközpont Balatoni Limnológiai Intézet kutatásai (vázlatosan)

Algológiai témacsoport

A csoport vizsgálja a fitoplankton (pico-, nano- és mikropilankton) a fitobentosz és perifiton állományok faji összetételének és dinamikájának tér- és időbeli változásait a Balatonban. Folytatják a tó négy medencéjében a fitoplankton hosszútávú monitorozását. Tanulmányozzák a mikrobiális élőlényegyüttesek (microbial loop) struktúráját és működését. Méri a fitoplankton, a fitobentosz és perifiton állományok valamint izolált alga törzsek fotoszintézisének és szaporodásának fényintenzitás és hőmérséklet függését. Vizsgálják a pikoplankton diverzitását, dinamikáját és produkcióját sekély tavakban. Vizsgálják a víz alatti fényklímát. A csoport létrehozott egy alga törzsgyűjteményt (Algal Culture Tihany =ACT), amelyben a Balaton tömeges és jellemző cianobaktériumai (pikocianobaktériumok, N-kötő fonális cianobaktériumok stb.), kova- és zöldalgái mellett megtalálhatók más sekély tóból izolált törzsek is.

Tápelemforgalom témacsoport

A csoport a főbb tápelemek (szén, nitrogén és foszfor) forgalmát kutatja. A kutatások célja annak megállapítása, hogyan hat a tápanyagterhelés és a vízszint változása a tó vízminőségére. Meghatározzák a különböző foszfor és nitrogén vegyületek koncentrációját a tó vízében és üledékében. 32P-vel ill. 15N-nel jelzett vegyületekkel vizsgálják azok felvételének sebességét természetes körülmények között és tiszta tenyészetekben. Kísérletesen kutatják a baktériumok és algák közötti tápanyagokért folyó versenyt. Vizsgálják az algák légköri nitrogén kötését, a vízben és üledékben folyó az ammónium újratermelődést és denitrifikációt. Kutatják a vízben oldott szerves(humin)anyagok eredetét, hozzájárulásukat a szerves szénkészlethez, fizikai és kémiai jellemzőiket, biológiai hozzáférhetőségüket, bomlásukat az UV sugárzás hatására, és ökológiai szerepüket.

Zooplankton és élőbevonat témacsoport

A kutatócsoport általános feladata a balatoni zooplankton és a bevonatlakó élővilág monitorozása a tó standard nyíltvízi és litorális mintavételi pontjain. Ez a tevékenység a gerinctelenek ökológiai szerepét sok évtizeddel visszamenőleg bemutató adatbázis folyamatosságát és bővülését hivatott biztosítani. Ez az adatbázis, amely a zooplankton tekintetében az 1930-as évekig nyúlik vissza, a meteorológiai, a tóvíz fizikai és kémiai paraméterei, valamint a fitoplankton hosszú távú változásai tükrében lehetővé teszik az antropogén eutrofizáció, a vízszint ingadozás és az esetleges klímaváltozás hatásának tanulmányozását a planktonikus és bentikus anyagforgalomra. Különböző kutatási pályázatok keretében vizsgálják a fitoplankton (zooplankton és a makrogerinctelen) szuszpendált lebegőanyag táplálkozási kapcsolat hatékonyságát és limitáló tényezőit a Balatonban.

Hal és bentosz témacsoport

A csoport fő profilja a Balaton és befolyó vizeinek halállományával, makroszkopikus gerinctelen faunájával és a köztük fennálló trofikus kapcsolatrendszerrel kapcsolatos kutatások. A csoport tagjai vizsgálják ezen élőhelyeken a halközösségek szerkezetét, a halállományok dinamikáját, a halak növekedését, populációdinamikáját és táplálkozását. Kiemelten fontos kutatási terület a halak ontogenetikus táplálékváltásainak, trofikus kapcsolatrendszerének, ezen belül a halak fajon belüli és a fajok közötti táplálékbázis felosztásának megismerése. Szintén hangsúlyos kutatási téma a halivadék mennyiségének, növekedésének, túlélésének és táplálkozási feltételeinek vizsgálata. A Balatonba ömlő

kisvízfolyásokon elsősorban halfaunisztikai, élőhely tipológiai és halvándorlástani vizsgálatokat végeznek. A csoport a vízi makrogerinctelen szervezetekkel kapcsolatos kutatásai során jelenleg elsősorban az árvaszúnyog lárvákkal kapcsolatos faunisztikai, produkcióbiológiai és populációdinamikai kérdésekre koncentrálnak.

Bioakusztika és biomanipuláció témacsoport

A kutatócsoport egyik fő kutatási területe a halállományok struktúrájának és mennyiségi viszonyainak hidroakusztikai (bioakusztika) módszerrel történő mérése eltérő kiterjedésű és trofitású sekély vízrendszerekben. A halgazdálkodást is érintő kutatási téma célja megalapozni az un. ökológiai rehabilitációt. Ennek során hazánkban először hidroakusztika alkalmazásával műszeresen mérik a halállományok legfontosabb populáció-dinamikai paramétereit, a halközösségek faji összetételét, méretstruktúráját és mennyiségi viszonyait. A halpopulációk minőségi jellemzéséhez, párhuzamos méréseket végeznek multipaneles kopoltyúháló és hidroakusztika együttes alkalmazásával. A bioakusztikát alkalmazzák a biomanipuláció, mint egy új ökológiai rehabilitációs módszer, a hazai eutróf vízterületek minőségének javítása megalapozásához. A biomanipuláció ugyanis nem más, mint a táplálékláncba hallal történő biológiai beavatkozás (halászat, ragadozó hal telepítése stb) a sekély vízterületek vízminőségének (algásodás) javítása céljából.

Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR)

(<http://www.termeszetvedelem.hu/nbmr>)

Hazánkban 1997-ben indult el az NBmR keretei között a tevékenység (részletek a fenti honlapon).

A hazai monitorozó tevékenység kijelölését a következő fő szempontok befolyásolják:

- védett, veszélyeztetett természeti értékek állapotának nyomon követése,
- Magyarország élővilágának, életközösségeinek általános állapotát jelző elemek megfigyelése,
- valamilyen emberi tevékenység vagy környezeti tényező közvetlen vagy közvetett hatásának vizsgálata.

Az NBmR II. projektéhez tartozik a felszíni vizek és vizes területek életközösségeinek a felmérése. A b) alprojektben cél: Az év jelentős részében vízzel borított élőhelyek, Ramsari területek élővilága állapotának nyomon követése.

Ennek keretei között egy tihanyi mintaterületen háromévente sor kerül egy 50 X 50 méteres mintaterületen a nádas-társulás felmérésére. Ez a mintaterület is a Natura 2000 egységben található.

A Rendszerben a III. projekt „Magyarország élőhelyei” címmel fut. Ennek célja az élővilág állapotváltozásának táj szintű monitorozása.

A Balaton területét kis mértékben két db 5 X 5 km-es térképezési négyzet (quadrát) érinti: Tihanyi-félsziget (térképezve: 2000-2001, 2009), Fonyódliget-Ordacsehi (térképezve: 2003). A tervek szerint az ismételt térképezés a jövőben is meg fog történni (pl. Fonyódliget-Ordacsehi 2014-ben).

Balatoni nádasminősítés

A Balaton és a parti zóna védelméről, valamint az ezeken folytatott nádgazdálkodás szabályairól szóló 22/1998. Kormányrendelet értelmében 5 évente kell felülvizsgálni a Balatonon a nádasok minősítési kategóriákba sorolását. A mostani időszakot (2010/2011.) megelőzően a 1998/1999., 2003/2004. években került sor legutoljára a vizsgálatokra.

A rendelet hatálya kiterjed:

- a) a Balaton medrében, a jogi partvonalon belül található nádasokra;
- b) a Balaton jogi partvonala, valamint a Balatont körülvevő vasúti töltés - Badacsonytördemic és Balatonederics között a 71-es számú, valamint Keszthely és Balatonberény között a 71-es és a 7119-es számú közút (az ún. parti út), Balatonkenese és Siófok között a 70-es és 71-es műutak - által határolt földterületek nádasaira.

E rendelet alkalmazásában:

- a) jogi partvonal: a siófoki vízmérce 0 pontjához képest plusz 1 m azaz, 104,41 m.B.f vízszint által kimetszett szintvonal,
- b) nádas: az ingatlan-nyilvántartásban szereplő művelési ágra tekintet nélkül minden földterület, amelyen nád-, sás-, káka-, valamint kísérőfajokból álló olyan növényzet található, amelynek meghatározó fajai időszakosan, vagy állandó jelleggel a vízzel borított területen találhatók, beleértve az e területekhez szervesen kapcsolódó száraz területek fenti fajokkal borított részét is.

A minősítést az alábbi nádas csoportonként kell elkészíteni:

- a) állandóan vízben álló nádas: a Balaton jogi partvonalán belüli nádasok,
- b) időszakosan vízben álló nádasok: a Balaton jogi partvonalán belül, valamint a 2. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott területen, továbbá magas vízállás esetén víz borította területen található nádasok, melyek jellemzően sásos, gyékényes nádas, elnásadosó magassás, lúp és mocsárrét növénytársulásokból állnak,
- c) természeti területen lévő egyéb nádasok: bokorfüzes nádasok, nádas ligetek, berki nádasok.

Az osztályozás szempontjait a rendelet melléklete tartalmazza. A hangsúly nem a gazdasági hasznosíthatóságon van, hanem a természeti vonatkozásokon.

A programok során az érintett területről ortokorrigált légifotósorozat készült. Ezt követően megtörtént a terepi munkafázis (terepi adatfelvételezés). A végeredmény a különféle nádas-kategóriák lehatárolására, a leíró adatbázis feltöltése volt, majd az eredmények véglegesítésére, a papírtérképek nyomtatása. Ezen adatok alapján aztán a természetvédelmi hatóságok határozatban kihirdették a nádas-minősítés eredményeit.

Madárszinkron

A Balatonon és hét kisebb Balaton-közi tavon, tórendszeren szinkron vízimadár számlálásokra kerül sor. A szeptembertől májusig terjedő vonulási és a telelési időszakban havonta kétszer, kéthetes periódusokban a partról számlálnak a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság munkatársai. A júniustól augusztusig terjedő intervallumban havonta csak egyszer, a hónap közepén. A szinkron számlálások időpontjában a kora reggeli óráktól kezdve kora délutánig járják be a kijelölt szakaszokat, így megközelítően pontos adatokhoz jutnak az egy időszakban a tavakon tartózkodó vízimadarak fajonkénti egyedszámáról. A Balatonon egy időben négy, a Kis-Balatonon rendszerint kettő, a további területeken, pedig egy-egy felmérő végezi a munkát. A számszerű adatokon túl felveszik a madarak

tartózkodási helyének megfelelő megfigyelési pont WGS-84 koordinátáit. Mindenképpen arra törekednek, hogy a Balatonon egy napon történjen a különböző szakaszok felmérése.

Kutatási, monitorozási terv

Botanikai vizsgálatok

- A Balatoni nádas-minősítés részeként a jövőben mindig el kell készíteni az érintett terület élőhelytérképét is a vonatkozó protokoll szerint.
- Vizsgálatokat kell végezni a balatoni hínárflóra feltárására.
- A jelölő kifestőkű aszat és az esetlegesen előforduló egyéb Natura és/vagy védett növényfajok feltérképezéséhez a megfelelő florisztikai vizsgálatok szükségesek.

Nem vízi makrogerinctelen faj(ok) vizsgálata

- A keleti lápi bagoly lepke korábbi előfordulási helyeit ismételtén vizsgálni kell a Balatonnál és a Balaton környékén (faunisztikai vizsgálatok). Esetlegesen egyéb, Balaton környéki alkalmas helyeken is keresni kell a fajt.

Vízi makrogerinctelen fajok és halak vizsgálata

A balatoni területen található Natura 2000 halfajok részben a Balatonban, részben a befolyó vizekben fordulnak elő. Vízi makroszkópikus gerinctelen csoportok és köztük a természetvédelmi szempontból leginkább értékes szitakötő (*Odonata*) fajok szintén a balatoni kisvízfolyásokban fordulnak elő döntően; ezért fontos a Balaton mellett a befolyók monitorozása. A közösségi jelentőségű állatfajok állományainak védelme érdekében elvégzendő legfontosabb kutatási feladatok ezért a következők:

- A Balatonon és vízgyűjtőjén a halállomány évi minimum egyszeri alkalommal történő felmérése a megfelelő tudományos módszer (pl. NBmR protokoll) alkalmazásával a kijelölt mintavételi helyeken. E monitorozás lehetővé teszi a Natura 2000 fajok állományaiban történő változások vízgyűjtő léptékű értékelését, szükség esetén pedig a természetvédelmi beavatkozást. Ehhez azonban szükséges lenne biztosítani a monitorozás hosszú távú logisztikai feltételeit.
- Az inváziós amurgéb terjedésének részletes monitorozása, a terjedés hatása a lápi póc és egyéb fajok állományára. E kutatás a monitorozási helyektől eltérő, újabb mintavételi helyek kijelölését jelenti, jelenleg a Kis-Balaton és a befolyó csatornák környékén, amely lehetővé teszi a terjedés finomabb léptékű, részletes nyomon követését és szükség esetén a mielőbbi természetvédelmi beavatkozást.
- A közösségi jelentőségű vízi makrogerinctelen (pl. szitakötő fajok) állomány változásának nyomon követése vízgyűjtő léptékben. A vízi makroszkópikus gerinctelenek monitorozása jelenleg kizárólag a Balatonon folyik. A Natura 2000 fajok állományiban bekövetkező változások megalapozott értékeléséhez szükséges lenne azonban a monitorozás kiterjesztése a teljes Balaton vízgyűjtőre

Herpetológiai vizsgálatok

- A jelölő hüllő- és kételtű fajok NBmR szerinti felmérésem vizsgálata a meghatározott mintavételi helyeken.
- A herpetofaunát veszélyeztető tényezők, körülmények (pl. fertőzés, gázolás) vizsgálata a Balatonnál és a környéken.

Madártani vizsgálatok

- Folytatni kell a Balatonon és hét kisebb Balaton-közeli tavon, tórendszeren szinkron vízimadár számlálásokat tekintettel a Balaton és Kis-Balaton Natura 2000 és Ramsari terület státuszára.
- A Balaton Natura 2000 területen (főként nádban) fészkelő jelölő madár fajok NBmR szerinti vizsgálata.

Vidrafelmérések

- A készülő fajmegőrzési terv ajánlása alapján elvégzett faunisztikai vizsgálatok.

3.2.5. Mellékletek

A tervezési területen javasolt természetvédelmi kezelések térképen és táblázatos formában nem ábrázolhatók (léptékbeli problémák, stb.).

A fentebb meghatározott, nagyterjedésű kezelési egységek azonban egyértelműen értelmezhetők, ez alapján a kezelési táblázatban megadottak érvényesíthetők.

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok alapján

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Az Unió csatlakozást követően hazánk támogatási rendszere a többi tagállaméhoz harmonizáltan alakult ki. Ez vonatkozik a Natura 2000 területekre is.

SAPS – egyszerűsített területalapú támogatás

Az EMOGA Garancia részlegéből minden hasznosított mezőgazdasági terület jogosult az egységes területalapú támogatásra. A hasznosított mezőgazdasági terület hazánkban a művelt szántó és gyepterületekre vonatkozik, melyek a MePAR rendszerben támogatható területként vannak nyilvántartva. Az egységes területalapú támogatás feltétele a terület művelésben tartása, valamint 2009-től a Kölcsönös Megfeleltetés (KM) rendszerének betartása.

Kölcsönös Megfeleltetés

A Kölcsönös Megfeleltetés (KM) egy harmonizált jogszabályi környezetet jelent, valamint gazdálkodási alapkövetelményeket foglal magába, mely rendszer bevezetése minden tagállam számára kötelező. A KM részét képezi többek között a Natura 2000 területeken való gazdálkodás feltételeinek a betartása is. Ezeknek a feltételeknek a betartása nem csupán a Natura 2000 területekre járó kompenzációs támogatás folyósításának feltétele, hanem a SAPS támogatásé is.

Natura 2000 területek támogatása

A 1698/2005 EC Tanácsi rendelet 38. § alapján vidékfejlesztési forrásból kompenzációs kifizetés adható a kijelölt Natura 2000 területen gazdálkodók számára.

Egyéb támogatások

A Natura 2000 program a hazai vidékfejlesztési programozásba integráltan került beépítésre és az alábbi támogatási programokban is előnyt élveznek ezek a területek:

- Agrár-környezetgazdálkodási támogatás
- Nem termelő beruházások
- Erdő-környezetvédelmi támogatások
- 1. tengelyes támogatások

A Natura 2000 fenntartási tervek szerepe a jelenlegi támogatási rendszerben változó. Egyes vidékfejlesztési támogatások a Natura 2000 területekre vonatkozóan a fenntartási tervekhez kötötték a támogatási részvételt. A mezőgazdasági földterület első erdősítése jogcím, valamint az agrár-erdészeti rendszerek jogcím, melyek művelési ág váltással járó támogatások, csak abban az esetben engedélyezik Natura 2000 területen a támogatás igénylését, ha az a fenntartási tervvel összhangban van. A fenntartási tervek ilyen módú alkalmazása biztosítja azt, hogy az Unió pénzei megfelelően hasznosulnak, nem hatnak egymás ellen, valamint kiküszöbölik azt, hogy a Natura 2000 területeken esetlegesen éppen Unió forrásból történjen károsodás.

A Natura 2000 támogatási jogcíme az alábbiak:

Támogatási jogcím rendelete	Natura 2000 területek/területeken gazdálkodók előnye	
	a támogatási kérelmek elbírálásakor (plusz pont a Natura 2000 minősítés)	a támogatási intenzitás mértékében (nagyobb mértékű támogatást kap Natura 2000 területen)
33/2008. (III. 27.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nem termelő mezőgazdasági beruházásokhoz nyújtandó támogatások részletes feltételeiről*	x	
124/2009. (IX. 24.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdő-környezetvédelmi intézkedésekhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről	x	
61/2009. (V. 14.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről	x	
32/2008. (III. 27.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdészeti potenciál helyreállítására nyújtandó támogatások igénybevételének részletes szabályairól	x	
139/2009. (X. 22.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdőszerkezet átalakításához nyújtandó támogatások részletes feltételeiről	x	
88/2007. (VIII. 17.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a mezőgazdasági területek erdősítéséhez nyújtandó támogatás igénybevételének részletes szabályairól	x	
46/2009. (IV. 16.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az agrár-erdészeti rendszerek mezőgazdasági földterületeken történő első létrehozásához nyújtandó támogatás igénybevételének részletes szabályairól	x	
25/2012. (III. 20.) VM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a fiatal erdők állományneveléséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről	x	

Támogatási jogcím rendelete	Natura 2000 területek/területeken gazdálkodók előnye	
	a támogatási kérelmek elbírálásakor (plusz pont a Natura 2000 minősítés)	a támogatási intenzitás mértékében (nagyobb mértékű támogatást kap Natura 2000 területen)
27/2007. (IV. 17.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az állattartó telepek korszerűsítéséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről		x
75/2007. (VII. 27.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból ültetvények korszerűsítéséhez, telepítéséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről		x
34/2008. (III. 27.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az öntözés, a melioráció és a területi vízgazdálkodás mezőgazdasági üzemi és közösségi létesítményeinek fejlesztéséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről		x
25/2008. (III. 7.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a kertészet korszerűsítéséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről		x
44/2009. (IV. 11.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nem élelmiszeripari célú kiskapacitású, növényi alapú nyersszesz, nyersolaj előállító üzemek létesítéséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről		x
5/2008. (III. 27.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a növénytermesztés létesítményeinek korszerűsítéséhez nyújtott támogatás igénybevételének részletes feltételeiről		x
47/2008. (IV. 17.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a mezőgazdasági termékek értéknöveléséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről		x
78/2011. (VIII. 3.) VM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a baromfi telepek korszerűsítéséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről		x
103/2011. (XI. 8.) VM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a kertészet korszerűsítéséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről		x
128/2007. (X. 31.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól	A Natura 2000 gyepterületek (rét, legelő) földhasználói 38 euró/ha/év összegű kifizetésre jogosultak a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet kötelező érvényű előírásainak betartásáért.	
41/2012. (IV. 27.) VM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól	A Natura 2000 erdőterületeken gazdálkodók 40-200 euro/ha/év összegű kifizetésre jogosultak a jóváhagyott erdőtervében meghatározott feladatok elvégzéséért.	
43/2012. (V. 3.) VM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás igénybevételének részletes szabályairól	Vissza nem térítendő támogatás vehető igénybe az 1. mellékletben meghatározott Natura 2000 területegységre vonatkozó Natura 2000 fenntartási terv elkészítésére.	

* Ezen jogcím esetében a támogatás igénybevételére jogosult területek meghatározásában is az egyik fontos szempont, hogy az adott terület a Natura 2000 hálózat része.

Mivel a Balaton Natura 2000 területét alapvetően a vízfelület alkotja, ezért számottevő agrártámogatási lehetőségek itt nem adóttak.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Figyelembe véve a jelenleg működő támogatási rendszereket, illetve azok egymásra épülését, indokolt a Natura 2000 támogatások esetében az integrált megközelítés elvét alkalmazva több támogatás harmonizálását megcélozni. A támogatások között a jelenlegi struktúrában is fellelhető az egymásra épülés, ennek továbbfejlesztése a források hatékonyabb felhasználását eredményezheti. Az integrálás alapvető célja a kettős finanszírozás elkerülése, valamint a jogszabályi környezet, adminisztráció harmonizálása.

Az említett kategóriák mellett a jelenleg működő támogatások figyelembevételével az alábbi kapcsolódási pontok kidolgozhatók:

Kötelezően betartandó/tiltó előírások	Önálló Natura 2000 támogatás formájában
Ajánlott/elvárt előírások	Agrár-környezetgazdálkodási, Erdő környezetvédelmi támogatásokkal integráltan
Komplex élőhely fejlesztési előírások	Erdősítésre vonatkozó, agrár-erdészeti, nem termelő beruházásokkal, KEOP támogatásokkal integráltan

A Balaton Natura 2000 terület érdekében:

- Mindenképpen el kell érni, hogy az EMVA forrásokon túl, az ETHA is megjelenjen a támogatási lehetőségek között.
- Az EMVA keretei között lehetőséget kell teremteni a vizes élőhelyek, vagy a „nádas” művelési águ területek támogatására.
- A VKI-hoz kapcsolódóan is támogatási forrásokat kell allokálni a Balatonon megvalósítandó feladatokhoz.

3.3.2. Pályázatok

Az 2014-2020 időszakra való felkészülés egyik fontos lépéseként, a többéves pénzügyi keretről (MFF) szóló javaslatával összhangban az Európai Bizottság 2011 decemberében megjelent munkaanyagában ismertette a Natura 2000-finanszírozással kapcsolatos elképzeléseit. A munkaanyag összefoglalja a jelenlegi időszak finanszírozásával kapcsolatos legfontosabb tapasztalatokat, a már megjelent bizottsági jogszabály-javaslatok alapján részletesen bemutatja a 2014-2020 időszakban várható lehetőségeket, továbbá rögzíti a hatékonyabb Natura 2000 finanszírozás kialakítását célzó főbb alapelveket.

A Bizottság javaslata értelmében a Natura 2000 területek uniós finanszírozása 2014-2020 időszakban döntően a jelen időszakot is meghatározó ún. „integrációs megközelítés” („mainstreaming”) szerint történik. Továbbra sem lesz egy külön erre a célra elkülönített alap, a Natura 2000 területek megőrzése kapcsán felmerülő fejlesztési igényeket a meglévő uniós pénzügyi eszközök – EMVA, ETHA, ERFA, KA, ESZA, LIFE – keretében kell érvényesíteni.

A Natura 2000 finanszírozás egyik központi elemeként a Bizottság a tagállami szintű Natura 2000 priorizált intézkedési tervek (Prioritised Action Framework, PAF) alkalmazását irányozza elő a következő időszakban. Ez a többéves tervezést segítő, tagállami szinten kidolgozandó szakmai dokumentum rögzíti a Natura 2000 területek megőrzésével, valamint az uniós természetvédelmi irányelvek hatálya alá tartozó fajok és élőhelyek természetvédelmi helyzetének javításával kapcsolatos

tagállami prioritásokat és stratégiai célkitűzéseket, meghatározza a szükséges beavatkozásokat, továbbá azonosítja az előirányzott feladatokhoz illeszkedő uniós finanszírozási eszközöket.

A fejlesztési igényeket és az uniós finanszírozási eszközök által nyújtott finanszírozási lehetőségeket figyelembe véve az alábbi táblázatban bemutatott öt fő intézkedéscsoportot határozta meg

Magyarország:

Intézkedés-csoport	Érintett intézkedések száma, rövid leírása	Finanszírozási eszközök
Természetvédelmi kezelés (erdő, gyepek, halastók)	<u>13 intézkedés</u> : pl. gazdálkodók önkéntes vállalásain alapuló kifizetések ill. ezekhez kapcsolódó nem-termelő beruházások, a kezelés infrastrukturális hátterének fejlesztése	EMVA és ETHA, kis részben ERFA
Élőhely-fejlesztés, élőhely-rekonstrukció	<u>10 intézkedés</u> : pl. vízháztartás javítását szolgáló fejlesztések, inváziós fajok állományainak szabályozása, szukcessziós folyamatok szabályozása, rekonstrukciós célú növénytelepítés, vonalas létesítmények fragmentációs hatását csökkentő fejlesztések	ERFA, KA
Kutatás, monitorozás, ex-situ fajmegőrzés	<u>8 intézkedés</u> : pl. ismerethiányos közösségi jelentőségű fajok természetvédelmi helyzetének meghatározása, veszélyeztető tényezők felszámolását segítő alkalmazott kutatások, fajok és élőhely-típusok országos elterjedésének feltárása, fajok és élőhely-típusok monitorozásához szükséges eszközpark fejlesztése, ex-situ fajmegőrzési programok	ERFA, EMVA, ETHA, LIFE, Horizon 2020, hazai források
Tervezés, szemléletformálás, intézmény-fejlesztés	<u>7 intézkedés</u> : fenntartási tervek készítése, meglévők kiegészítése, a bemutatás és szemléletformálás infrastrukturális hátterének fejlesztése, oktatás, szemléletformálási programok, kormányzati szervek kapacitás-fejlesztése, a területi jelenlét infrastrukturális és személyi hátterének fejlesztése, határon átnyúló együttműködés, területvásárlás	ERFA, EMVA
Gazdasági-társadalmi előnyök hasznosítása	<u>3 intézkedés</u> : ökoturisztikai fejlesztések, Natura 2000 területek kezeléséhez, fenntartásához vagy bemutatásához kapcsolódó, a Natura 2000 célokat támogató tevékenységeket folytató mikro-, kis- és közép-vállalkozások támogatása, Natura 2000 termék védjegy	ERFA, EMVA, ETHA

(Az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv teljes változata elektronikusan elérhető a következő címen: <http://www.termeszetvedelem.hu/natura-2000-finanszirozas-2014-2020>.)

Fentiekből kiderült, hogy a 2014-2020 pénzügyi időszakban sem lesz egy különálló természetvédelmi alap az Európai Unióban. A fejlesztési igényeket a meglévő uniós alapok – különösen a vidékfejlesztési, kohéziós, halászati és LIFE alapok – keretében kell érvényesíteni. Az érintett alapok rendelet-tervezetei számos konkrét finanszírozási lehetőséget fogalmaznak meg, így – a tagállami szintű döntések függvényében – szinte bármelyik alap felhasználható lehet közvetlenül, vagy közvetetten természetvédelmi célokat szolgáló fejlesztések megvalósítására.

A finanszírozás integrált megközelítését erősítik a 2020-ig teljesítendő EU biológiai sokféleség stratégia célkitűzései is. A stratégia elfogadásával az Európai Bizottság és a tagállamok vállalták, hogy – többek között az európai uniós finanszírozási eszközök alkalmazásával – megteremtik a Natura 2000 területek megfelelő finanszírozási hátterét (1. cél 2. intézkedése), valamint hogy a Közös Agrárpolitika természetvédelmi célú kifizetései által érintett területek kiterjedését maximalizálják (3.A cél).

A természetvédelmi célokat szolgáló fejlesztések már a 2007-2013 időszak pénzügyi keretének is fontos elemei voltak. A Környezet és Energia Operatív Program keretében mintegy 36,6 milliárd Ft állt

rendelkezésre ilyen célokra, amely forrás döntő részét a nemzeti park igazgatóságok használták fel, többek között élőhely-fejlesztési projektek keretében.

A 2014-2020 időszak tervezésével összefüggő kormányzati döntések a természetvédelmi célú fejlesztések továbbvitelét szolgálják. A 2014-2020 időszak operatív programjainak indikatív prioritásait rögzítő, 2013 márciusában megjelent 1143/2013. (III. 21.) Kormányhatározat értelmében a természetvédelmi fejlesztések a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP) „Természetvédelmi és élővilágvédelmi fejlesztések (TÉF)” című 4. prioritástengelyében kapnak helyet összhangban az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Tervvel (3. melléklet).

A KEHOP fő célkitűzései:

- A védett, illetve közösségi jelentőségű természeti értékek és területek természetvédelmi helyzetének és állapotának javítása (pl. élőhely-fejlesztési és faj-megőrzési beavatkozások, a fajok szabad mozgását és az élőhelyek közötti ökológiai kapcsolatok biztosítását szolgáló infrastruktúra kialakítása, fejlesztése, vonalas létesítmények természetkárosító, tájromboló hatásának mérséklése, védett földtudományi értékek és területek, illetve a kunhalmok, földvárak és fülkés sziklák, valamint ezek természeti környezetének rekonstrukciója).
- A természetvédelmi kezelés infrastrukturális feltételeinek javítása (a természetvédelmi kezelés eszközszerének fejlesztése, a fajok és élőhelyek, illetve az azokat veszélyeztető tényezők monitorozásához szükséges eszközpark fejlesztése, a természetvédelmi őrszolgálat eszköz-ellátottságának javítása).
- A Natura 2000 hálózat és a közösségi jelentőségű fajok és élőhely-típusok ismertségének és társadalmi elfogadottságának javítása (a hazai Natura 2000 hálózat egységes szemléletben történő bemutatásához szükséges infrastrukturális háttér kialakítása, célzott szemléletformálási tevékenységek).

A fentiek mellett a természetvédelmi célokat szolgáló kifizetések megjelennek a készülő Vidékfejlesztési Program (VP) valamint a Magyar Halászati Operatív Program (MAHOP) tervezeteiben is.

A 2014–2020 időszakra szóló többéves pénzügyi keret egyetlen dedikáltan csak környezetvédelmi és klímapolitikai célokat támogató uniós finanszírozási eszköze a LIFE program. A LIFE pályázati lehetőség a 2014-2020 európai uniós pénzügyi időszakban is kiemelt forrást fog jelenteni a természetvédelem számára. A LIFE forrásból várhatóan továbbra is mind a nemzeti park igazgatóságok, mind egyéb állami és önkormányzati, valamint civil szervezetek részére fennáll a pályázati lehetőség. A 2014-2020 időszakra vonatkozó uniós rendelet még nem került elfogadásra, de várhatóan ebben az időszakban is a LIFE pénzügyi keret legalább 50%-át természetvédelemre kell fordítani uniós szinten. Új projekt típusra, ún. integrált projektekre is lehet majd pályázni az új LIFE program keretében. Az integrált projekt az eddigi ún. „hagyományos” projektektől jóval nagyobb volumenű projektet jelent egy adott stratégia, terv vagy program megvalósítása érdekében, más uniós vagy hazai pénzügyi források egyidejű felhasználásával.

Folyamatban lévő természetvédelmi jelentőséggel (is) bíró pályázatok

A Balatoni Integrációs Kft. jelenleg az alábbi projektekben vesz részt (partnerekkel):

Tavak rehabilitációjára irányuló kezdeményezés regionális szinten – LakeAdmin projekt (Interreg IVC)

A LakeAdmin elnevezésű projekt témája a regionális fejlesztési politikák hatékony javítása, kapcsolódva a vízgazdálkodás témaköréhez, különösen a természetes és mesterséges tavak, víztározók rehabilitációja, kezelése terén Európa 9 országában (Csehország, Dánia, Észtország, Finnország, Görögország, Magyarország, Írország, Olaszország, Málta). A tiszta és biztonságos víz gazdasági értéke jól meghatározott. Tavak üdülőkörzetében a turizmus fontos gazdasági ágazat, azonban a figyelemre méltó beruházások, mint pl. szennyvíz kezelés megvalósításának ellenére, a vízminőséget nagyban befolyásolja a külső mezőgazdasági területekről származó terhelés és más diffúz és pontszerű szennyezés, a tavak üledékei okozta belső terhelés, valamint az éghajlatváltozás szintén hatással van a tavakra. A tógazdálkodás a fenntartható regionális fejlesztés jelentős részét képezi, ahogy a Lisszabon-i és a Göteborg-i stratégia is ezt alátámasztja.

A projekt céljai

A projekt átfogó célja a tó rehabilitáció minőségének javítása regionális szinten, ahol elismerik a tavak fontosságát gazdasági fejlesztés terén. A részcélok az alábbiak:

- bevált vízgazdálkodási gyakorlatok hasznosítása, Megvalósíthatósági Tervekké alakítása (Ezek megvalósítása megfelelő strukturális alapokból finanszírozott operatív programok keretében lehetséges. Ennek érdekében az Irányító Hatóságok, közreműködő szervezetek bevonása biztosítja a jelenlegi operatív programok prioritásaival való összhangot és elősegíti a végrehajtást.)
- a bevált gyakorlatok, ismeretek, tapasztalatok megosztása a partnerek között
- közös tervezési módszerek alkalmazása összhangban a Vízkeret Irányelvvel
- helyi és regionális politikák befolyásolása és javítása az integrált, regionális megvalósíthatósági tervek fejlesztésével, amelyek a tavi ökoszisztéma szolgáltatások értékelésére koncentrálnak
- kulcsfontosságú lépések meghatározása a bevált gyakorlatok alkalmazása érdekében
- jó gyakorlatok összegyűjtése, rendszerezése és egy Európai Tómegőrzési Archívum létrehozása (könnyen elérhető útmutató)
- projekt küldetése: partner régiókon túlmutató tó-szabványok létrehozása a Vízkeret Irányelv tükrében.

Projekt időtartama: 36 hónap (2012. január - 2014. december)

A Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. a projekt megvalósítás során a bevált vízgazdálkodási gyakorlatok gyűjtésében, rendszerezésében vesz részt, valamint az ismeretek, tapasztalatok partnerek közötti megosztását segíti elő (workshopok, tanulmányutak alkalmával). Az összegyűjtött, bevált gyakorlatok LakeAdmin Archívumban kerülnek rögzítésre. A bevált vízgazdálkodási gyakorlatok hasznosítása során a Balaton esetében egy megvalósíthatósági tanulmány készül a tógazdálkodás témakörében a regionális fejlesztési tervekkel, szakpolitikai ajánlásokkal összhangban. A megvalósíthatósági tanulmány célja, hogy a benne rögzítésre került intézkedések beépüljenek a regionális fejlesztési dokumentumokba. A Kft. ezen kívül részt vesz a projekt eredményeinek közzétételében: honlap és kiadványszerkesztésben, sajtóközlemény megjelentetésében, tájékoztató workshopok szervezésében, valamint a tapasztalatok megosztásában a projekt konzorcium által lefedett területen kívüli érdekeltek bevonása során

Natura 2000 területek hatékonyabb kezelésének megvalósítása – Be-Natur projekt

Elindult a South East Europe Programban (SEE) az Európai Unió és a Magyar Köztársaság társfinanszírozásával megvalósuló - Be-Natur projekt.

A Be-Natur elnevezésű nemzetközi projekt témája a Natura 2000 területek hatékonyabb irányításának/kezelésének megvalósítása Európa 7 országában (Ausztria, Bulgária, Görögország, Románia, Magyarország, Olaszország, Szerbia).

A dél-kelet Európai országok különböző helyzetben és szinten vannak a Fauna-Flóra-Élőhely Direktíva

előírásainak megvalósításában a Natura 2000 területekre vonatkozóan. Az uniós tagországok (Magyarország, Románia, Görögország, Ausztria, Bulgária, Olaszország) már kijelölték a Különleges Természetmegőrzési Területeket (SCI ill. SAC) és a Különleges Madárvédelmi Területeket (SPA), de még ki kell dolgozniuk, vagy megvalósítaniuk a kezelési terveket élőhelyek, fajok megőrzésére, különös tekintettel azon élőhelyekre és fajokra, amelyeket az éghajlatváltozás hatásai által kiváltott megváltozott környezet veszélyeztet. Szerbia azon országok közé tartozik, ahol folyamatban van a Natura 2000 területek kijelölése. Az ismeretek átadása, tapasztalatok cseréje ebben a folyamatban alapvető, hogy a különbségeket, hiányosságokat csökkentsük a Direktíva előírásainak teljesítésében.

A projekt célja javítani az élőhelyek, valamint a természet és a biológiai sokféleség védelmét Natura 2000 területeken. A projekt segít elérni a Fauna-Flóra-Élőhely Direktívában (92/43 EEC) megfogalmazott célokat a partnerek közötti tapasztalatok, legjobb megoldások megosztásának elősegítésével, a stratégiai tervezés, feladattervek összeállítás során. A projekt átfogó célja: szembenézve a biológiai sokféleség csökkenésével általános érvényű stratégiák, feladattervek meghatározása a természeti örökség és tájképvédelem terén a Délkelet-Európai országokban, különös tekintettel az élőhelyek és fajok védelmére (összhangban a 92/43 EEC és 79/409/EEC Irányelvekben rögzítettekkel), valamint az éghajlatváltozás hatásainak és a rossz területkezelésnek kivédése érdekében.

Együttműködve a Nimfea Természetvédelmi Egyesülettel és a projekt partnerekkel, a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. hozzájárul a projekt által érintett földrajzi terület ökoszisztémájának, a közösen kiválasztott élőhelyek és fajok megőrzéséhez. A Kft. részt vesz az Egységes Nemzetközi Stratégia (Transnational Joint Strategy and Action Plan) és Kezelési Terv kidolgozásában, amely során az egyes országok közötti hiányosságok, eléérések azonosítására, elemzésére kerül sor a Natura 2000 területek kezelése, Irányelvek, jogszabályok betartásának figyelembevételével, illetve a lehetséges megoldások meghatározására kerül sor. A stratégia és feladatterv kidolgozásába bevonásra kerülnek döntéshozók, a természetvédelem terén érdekelt felek, szakemberek is, ezáltal segítve annak későbbi megvalósítását. Tekintettel arra, hogy a Balaton Natura 2000 terület (Kiemelt jelentőségű természet-megőrzési terület), a Kft. aktívan közreműködik a Stratégia megvalósításában: közvetlen tevékenységek ellátása során, mint pl. helyi szakemberek képzésében, élőhely megőrzésben és konkrét kezelési terv készítésében. Végül, de nem utolsósorban az Ügynökség hozzájárul a környezetbarát viselkedés, környezettudatosság növeléséhez célirányos workshop-ok, terepbejárások szervezésével diákok, iskolák részére a fenntartható turizmus elősegítése érdekében.

EUROSCAPES: Települési zöldterületek fejlesztése Európában

A projekt célja a parkok, terek, parti területek, erdős vidékek innovatív jellegű kezelési terveinek a kidolgozása és megvalósítása, ezáltal biztosítva élhetőbb környezetet mind a helyi lakosság, mind turisták számára. A projekt kiemelt hangsúlyt fektet a települések természetes és kulturális tájképeinek megőrzésére a helyi élővilág, az éghajlati sajátosságok és a gazdasági tényezők figyelembe vétele mellett. A partnerek tapasztalatainak megosztása révén a projekt a helyi önkormányzatoknak nyújt majd segítséget a lakott területeken belül meglévő közterek, parkok, sétányok megfelelő kezeléséhez, és a települések kulturális értékeinek megőrzéséhez.

A projekt munkaszakaszai (komponensei):

- Projektmenedzsment,
- Kommunikáció és az eredmények bemutatása,
- Tapasztalatok megosztása, bevált gyakorlatok megfogalmazása, összegyűjtése
- Tájképkezelési tervek kidolgozása.

A projekt résztvevői:

A projekt megvalósításában 13 ország (Franciaország, Belgium, Németország, Görögország, Olaszország, Lettország, Lengyelország, Portugália, Románia, Szlovákia, Egyesült Királyság, Spanyolország és Magyarország) területéről összesen 14 szervezet vesz részt. A projekt vezetését, koordinálását a Franciaországban található Marne-la-Vallée Val Maubuée területi önkormányzat látja el.

Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. szerepe:

A Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. részt vesz a zöldterületek kezelési terveinek előkészítésében, a kapcsolódó térinformatikai eszköz kidolgozásában, valamint a projekteredmények elterjesztésében, elsősorban képzések, workshopok szervezése, előadások tartása, tájékoztató kiadványok szerkesztése révén. Továbbá a projekt eredményeként megfogalmazott intézkedésekkel segítséget nyújt a helyi önkormányzatoknak, illetve egyéb regionális és mikroregionális szervezeteknek.

Projekt időtartama: 2010. január – 2012. december (36 hónap)

Pályázati forrás: INTERREG IVC

EULAKES: Környezeti kihívásokkal küzdő tavak Európában

A projekt leírása:

Az EULAKES projekt célja egy új, integrált megközelítés ösztönzése annak érdekében, hogy javítsa a közép-európai tavak fenntartható kezelését. A projekt lényegében sérülékenységi és kockázati vizsgálatok, monitoring és környezeti irányítás kombinációja. A projekt átfogó célja, hogy a tavak kezelésébe, illetve a kapcsolódó feladatok tervezésébe bevonja az összes érdekelt felet, ezáltal felvéve a harcot az éghajlatváltozás és más környezeti kihívások ellen.

A projekt intézkedései a már meglévő monitoring rendszerek frissítésére, korszerűsítésére, valamint egy olyan integrált megközelítés alkalmazására terjed ki, amely a rendelkezésre álló legfejlettebb ismereteket vegyíti össze. A projekt továbbá ökológiai modellezés és térinformatikai eszköz (GIS) révén döntéstámogató rendszer kidolgozását segíti elő, amely naprakész tudományos adatokkal szolgálhat a helyi önkormányzatok és települések számára is. Mintaintézkedésként a projektben kidolgozandó integrált megközelítés alkalmazása tesztelésre kerül a Garda-tónál, a Fertő-tónál, a Charzykowskie-tónál, valamint a Balatonnál.

A projekt munkaszakaszai:

- WP1 Projektmenedzsment
- WP2 Kommunikáció és disszemináció
- WP3 Monitoring rendszerek kialakítása, frissítése
- WP4 Sérülékenységi vizsgálatok
- WP5 Integrált megközelítés alkalmazásának tesztelése
- WP6 Közös transznacionális adaptációs stratégia kidolgozás

A projekt résztvevői:

A projekt megvalósításában 4 ország (Olaszország, Ausztria, Lengyelország és Magyarország) területéről összesen 9 szervezet vesz részt. A projekt vezetését, koordinálását az olasz Lake Garda Community látja el. Magyarországról a Pannon Egyetem és a Balatoni Integrációs Kft. vesz részt a projekt megvalósításában.

Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. szerepe: Szorosan együttműködve a Pannon Egyetemmel, a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. feladata a Balaton monitoring rendszerének a frissítése, korszerűsítése, valamint a sérülékenységi vizsgálatok elvégzésének segítése a meglévő adaptációs, mitigációs ismeretek, tapasztalatok megosztása révén. Az ügynökség elősegíti továbbá az integrált megközelítés alkalmazását a Balatonnál, illetve részt vesz az közös, Közép-Európára kiterjedő adaptációs stratégia kidolgozásában, és végül, de nem utolsósorban az eredmények

elterjesztésében, az ismeretek átadásában. A projekt időtartama: 2010. április – 2013. március (36 hónap)
Pályázati forrás: INTERREG IVB

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság jelenleg az alábbi projektekben vesz részt (partnerekkel v. partnerként) - kiemelve, amelynek van a Balaton Natura 2000 területre is relevanciája:

Pályázat neve	Azonosító	Résztételünk
Láprétek, gyepek és fáslegelők természetvédelmi értékeinek védelme és vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése a BfNPI működési területén. II. forduló	KEOP-3.1.2./2F/09-2010-0026	Pályázó
Élőhely-védelem és helyreállítás a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság területein. I forduló	KEOP-7.3.1.2./09-2010-0030	Pályázó
Élőhely-védelem és helyreállítás a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság területein. II forduló	KEOP-3.1.2./2F/09-11-2012-0014	Pályázó
Élőhely-védelem, helyreállítás a Kis-Balaton Medence és A Ny-Külső-Somogy kistájakon. I. forduló	KEOP 7.3.1.2/09-2010-0040	Pályázó
Majorfelújítás Veszprém megyében és eszközbeszerzés Élőhely-kezeléshez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztés.	KEOP 3.2.0./11-2012-0010	Pályázó
Majorfelújítás Zala megyében és eszközbeszerzés Élőhely-kezeléshez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztés.	KEOP 3.2.0./11-2012-0009	Pályázó
Eastern Bakony LIFE +	LIFE 07 NAT /H/000321	Partner
Central Europe Operational Programme HABIT-CHANGE 2007-2013	2CE168P3 HABIT-CHANGE	Partner
Közösségi jelentőségű és védett állatfajok felmérése Vas, Zala és Somogy megye Natura területein	SH/4/12 (Svájci Alap)	Partner
Burgenlandi és nyugat-dunántúli természetvédelmi területek hálózata (PaNaNEt)	AT-HU ETE 2007-2013,PaNaNEt L00038	Partner
EMV Alapból a Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás (22 terület = 22 projekt)	MVH pályázat a 43/2012. (V. 3.) VM rendelet alapján	Partner (3 ügyféllel együttműködve)
A BfNPI Tapolcai-tavasbarlang bemutatóhely ökoturisztikai kínálatának fejlesztése, látogatóközpont kialakítása (elnyert, de fellebbezésünk alatt)	KDOP-2.1.1/D-12-2012-0004	Pályázó

Tervezett természetvédelmi jelentőséggel (is) bíró pályázatok:

Jelenleg nem láthatóak pontosan a jövőben elérhető források (pályázati kiírások), ezért jelenleg nem meghatározhatók a projektek.

3.3.3. Egyéb

A terv számos eleme megvalósítható önkéntes, közösségi vagy közfoglalkoztatási munka végzésével. A koordináló, feladatkiadó, vagyonkezelő szervezetek a térségben azonosítottak. Számukra lehetőséget jelentenek ezek a megoldások.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A tervezési munka kommunikációs elemei

A tervezési munka során a kommunikáció céljaihoz kerültek megválasztásra a célcsoportok tekintetében megfelelő kommunikációs elemek. Ezek alkalmazása, megvalósítása a projekt során a fenntartási terv készülségi fázisaihoz igazodott. Egy-egy kommunikációs cél megvalósulását többféle elem tette lehetővé, illetve egyes elemek több cél megvalósítását is szolgálták.

A tervezési kommunikációs munka elemei:

- A Natura 2000 hálózat jelentőségének bemutatása a hazai és az európai természeti környezet megóvásában.
- A tervezési terület közösségi jelentőségű természeti értékeinek bemutatása.
- A tervezési terület közösségi jelentőségű természeti értékeit veszélyeztető tényezők bemutatása.
- Az érintettek (gazdálkodók, lakosság) igényeinek, javaslatainak feltérképezése.
- A tervezési terület közösségi jelentőségű természeti értékeinek fennmaradásához szükséges korlátozások bemutatása és indoklása.
- A tervezési egység Natura 2000 szempontjából szükséges fenntartási és fejlesztési igényeinek bemutatása.
- Az érintettek javaslatainak fenntartási tervben történő megjelenésének bemutatása,
- A Natura 2000 területen történő gazdálkodáshoz és fejlesztési feladatokhoz igénybe vehető források bemutatása.

Kommunikációs feladatok:

- Partneri adatbázis összeállítása gyűjtött adatokkal.
- Internetes projekt honlap tervezése, készítése, feltöltése.
- Önkormányzati adatkérő lapok elkészítése.
- Önkormányzati tájékoztatás és adatkérő lapok kiküldése.
- Kérdőívek készítése az érintettek célcsoportok számára.
- Felkérő levelek elkészítése az érintett célcsoportok számára.
- Postai levelek kiküldése tulajdonosok, civil szervezetek, falugazdázok, agrárkamrai tanácsadók, LEDAER akciócsoportok számára.
- Elektronikus levelek kiküldése a tervezésben érintett államigazgatási szervek, hatóságok számára.
- Fenntartási terv egyeztetési változatának közzététele (honlapon, önkormányzatnál).
- A címlistán szereplő érintettek értesítése a fenntartási tervek közzétételéről.
- Helyi terepbejárások, fórumok szervezése és lebonyolítása.
- A fórumokon, egyeztetéseken elhangzottak dokumentálása.
- Fenntartási tervek egyeztetési változatának frissítése, vélemények átvezetése, csatolása.
- Végleges fenntartási tervek elkészítése.
- Tervezési folyamat zárása, tájékoztató kiadvány készítése.

Folyamatosan végzett feladatok

- Beérkező írásos vélemények folyamatos rendszerezése.
- Beérkező tulajdoni lapok feldolgozása, tulajdonosi címlista készítése.
- Írásban és telefonon érkező kérdések megválaszolása.
- Partneri adatbázis folyamatos frissítése a beérkezett adatokkal.
- Fenntartási tervek átdolgozása a Vidékfejlesztési Minisztérium aktuális szakmai útmutatásai szerint.

A kommunikációs tevékenység tartalma

A kommunikációs tevékenység célja a területileg érintett szereplők (tulajdonosok, gazdálkodók, önkormányzatok, civil szervezetek, állami szereplők, stb.) bevonása a tervezés folyamatába.

A munka tartalmi része célok tekintetében két csoportra osztható:

- *Előkészítő tevékenység:* érintett szereplők feltérképezése, tájékoztatása, tervezésbe való bevonása, kezdeti véleményezési, javaslattételi lehetőség megteremtése.
- *Egyeztetési tevékenység:* az elkészült fenntartási tervek egyeztetési változatának közzététele, vélemények összegyűjtése, dokumentálása és beépítése a végleges tervanyagba.

Honlap létrehozása, üzemeltetése

A honlap egyfelől a Natura 2000 hálózattal és a fenntartási tervek készítésével kapcsolatos tájékoztatást segíti, másfelől lehetőséget biztosít a tervezésbe való bekapcsolódásra.

Tájékoztatási funkció

A projekt legfőbb kommunikációs „bázisát” a létrehozott projekt honlap adja, amelynek címe a következő: <http://natura2000.balatonregion.hu/>

A weboldal a Balatoni Integrációs Kft. és a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság együttműködésében megvalósuló, 11 db Natura 2000 terület fenntartási terveinek közös oldala. Megtalálhatók rajta a Natura 2000 hálózatról szóló alapvető információk, továbbá a fenntartási terv készítés jogi és szakmai keretei, amelyek mindegyik terület esetében azonosak.

A honlap a rajta keresztül elérhető széleskörű információk miatt fontos hivatkozási alapot képez minden egyes postai levélben, e-mailben, sajtóhirdetésben.

A honlapon külön területi oldalak segítik a tájékozódást, a terület specifikus információk tagolását. A területi oldalakon, a „letölthető anyagok” között kerülnek közzétételre a fenntartási tervek egyeztetési változatai, de megtalálhatók itt a tervezés szempontjából lényeges, alapvető információk:

- A terület lehatárolása nagy vonalakban (egyszerűen megnyitható kép fájl),
- A terület Natura 2000 adatlapja, rajta a főbb adatok, jelölőfajok, veszélyeztető tényezők felsorolása,

- A területet érintő helyrajzi számok listája településenként csoportosítva,
- A terület pontos lehatárolása Google Earth alapon, nagyítható módon.

A honlap számos hasznos linket tartalmaz, amelyek a Natura 2000 és a hazai természetvédelem hivatalos oldalaira kalauzol. A főbb jogszabályok, úgy mint **a 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet** valamint a **14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet is elérhető a honlapról.**

Véleményezési, regisztrációs funkció

A honlap szöveges részei úgy kerültek megfogalmazásra, hogy az olvasó – a témában való jártasságának megfelelően – könnyen megtalálja a szükséges információkat, továbbá nyilvánvalóvá váljon mindenki számára, hogy a nyílt tervezési folyamatban lehetőség van érdemi javaslatok és kérdések megfogalmazására, és eljuttatására a terv készítői felé. A területi oldalak végén feltűnő felirat hirdeti a véleményezési lehetőséget, amelyre kattintva technikailag könnyen megoldható a javaslatok, kérdések beküldése.

Külön menüpont készült a véleményezési lehetőségek bemutatása céljából. Ezen az oldalon letölthető kérdőívek is rendelkezésre állnak, amelyeket a postai/e-mailes véleményezéshez készítettük, de fontosnak tartjuk digitális elérhetőségük biztosítását is.

Sajtóközlemény megjelentetése a regionális sajtóban

A sajtóközlemény célja kettős:

- Tájékoztatást adni fenntartási terv készítéséről a projekt megindításáról,
- Felhívni a figyelmet a honlapra, és felkérni az érintetteket, hogy a folyamatban vegyenek részt és a honlapon keresztül jelentkezzenek be a partneri adatbázisba.

Az első sajtómegjelenés a Balatoni Futár című, havi magazin júliusi számában található. Kedvező, hogy ez a lap népszerű a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet településein, különösen önkormányzati szakemberek, területfejlesztési témák iránt érdeklődők, civil szervezetek körében. A visszajelzések alapján a lap 6. oldalán található 1/3 oldalas cikkünk sok érintetthez eljutott. A cikkben a Natura 2000 területekkel érintett települések nevei kerültek felsorolásra, valamint megjelent a projekt honlap címe is. Kiemelésre került a célcsoportok részvételének szükségessége, illetve a véleményezés fontossága.

Partneri adatbázis létrehozása

A projekt lebonyolítása során megvalósítandó kommunikációs, egyeztetési tevékenységhez szükséges az érintett önkormányzat(ok), gazdálkodó szervezetek, vagyonkezelők, hatóságok, tulajdonosok, stb. elérését lehetővé tevő adatbázis létrehozása.

A tevékenység több irányú:

- Honlapon keresztül bejelentkezettek regisztrálása,
- Az érintett ingatlanok tulajdoni lapja alapján a tulajdonosok rögzítése,
- Területileg illetékes szakmai szervezetek, önkormányzatok, falugazdászok, stb. elérhetőségének összegyűjtése.

A kommunikációs tervben meghatározásra kerültek azok a célcsoportok, amelyeket a 43/2012 VM-rendelet alapján célszerű bevonni a tervekészítés folyamatába. A munka során elkészítésre került egy célcsoport bontású, érintett szereplőket összegyűjtő címlista, amely tartalmazza az érintettek elérhetőségeit (postai cím, e-mail cím, képviselő), és folyamatos bővítésre, frissítésre alkalmas.

Levelek, e-mailek küldése

A partneri adatbázis megfelelő alapot képez postai, illetve elektronikus levelek küldéséhez. A partneri adatbázis úgy került kialakításra, hogy egyúttal körlevél törzsdokumentumként is funkcionáljon, megkönnyítve a postai levelek elkészítését, címzését.

A kiküldött levelekre – függetlenül attól, hogy postaiak, vagy elektronikusak – egységesen igaz, hogy már a kapcsolatfelvétel szintjén is az interaktivitást segítik. Ezzel kapcsolatban a legcélszerűbb eszköznek a célcsoport specifikus kérdőívek bizonyultak. Leveleinkben kitértünk kiemelésre került a kérdőívek visszaküldésének fontossága, illetve az is, hogy a 43/2012 VM rendelet előírásai, továbbá a szakmai szempontok egyaránt indokolják a nyílt tervezésben való széleskörű részvételt.

Postai levelek

Postai leveleket kerületek kiküldésre a civil szervezeteknek, vadásztársaságoknak, LEADER akciócsoportoknak, falugazdászoknak, agrárkamaraik tanácsadóknak valamint a tulajdonosok számára is. A leveleket az egyszerű, nem túl terjengős, informatív megfogalmazás jellemzi, figyelembe véve a célcsoport specifikus szempontokat.

Elektronikus levelek

Elektronikus levelet kaptak az államigazgatási szervezetek, hatóságok, az önkormányzat. A tapasztalatok szerint az érintettek ezen csoportjai már berendezkedtek az elektronikus levelezésre. Ezt bizonyítja, hogy a kérdőív visszaküldők többsége is az elektronikus visszaküldést választotta.

Fórum, rendezvény

Célja:

- Személyes kapcsolat kialakítása a tervkészítő szakemberek és az érintettek között.
- A terület bemutatása, Natura 2000 státusz indokoltsága.
- Használattal kapcsolatos általános problémák, vélemények, észrevételek összegyűjtése.
- Fenntartás céljainak, prioritásainak bemutatása.

A fenntartási terv készítésének egyes szakaszaiban a szakértők egyeztetik a programot az érintett gazdálkodó-, és szakmai szervezetekkel. Ehhez kapcsolódóan a résztvevők javaslatokat, észrevételeket tehetnek, melyek szakmai vizsgálatot követően beépítésre kerülnek a fenntartási tervbe.

Terepbejárás

A Natura 2000 fenntartási terv elkészítéséhez szükséges helyszíni bejárásokat a szakértők az érintettek képviselőivel (falugazdász, önkormányzati képviselő, gazdák képviselője, stb.) együtt bonyolítják le. Cél, a helyi tapasztalatok minél szélesebb körű megismerése.

A Balaton esetében a terepbejárás a tó ismert lehatároltsága miatt, illetve a tó jelleg miatt nem értelmezhető, és nem is szükséges. Fontos viszont tisztában lenni a 235,6 km-es parti sávban található ingatlanok kezelési és használati viszonyaival, illetve az ezeket érintő fejlesztési elképzelésekkel. Ennek hatékony módja az önkormányzatokkal, tulajdonosokkal, gazdálkodó szervezetekkel folytatott egyeztetés az érintett helyrajzi számok ismeretében.

Fenntartási terv tervezet véleményezése

Az érintett szervezetek, lakosság, gazdálkodó szervezetek képviselői részére a fenntartási terv véleményezésre megküldésre kerül. A véleményezés interneten illetve postai úton, valamint az önkormányzat bevonásával kerül lebonyolításra. Az internetet kevésbé használó érintettek részére a terv a helyi polgármesteri hivatalokon (43 db parti önkormányzat) keresztül kerül közzétételre lehetőséget biztosítva egyben a vélemények, javaslatok megtételére.

A fenntartási tervhez beérkező javaslatok szakmai vizsgálatáról, befogadásáról a javaslattevő írásos tájékoztatást kap.

Kiadvány készítése

Az elfogadott fenntartási terv alapján a projektgazda egy könnyen érthető kivonatot készít, mely a terület képi bemutatása mellett bemutatja a terület fenntartásához kapcsolódó célokat, feladatokat, javasolt gazdálkodási módokat, stb. Cél, hogy a terület lakossága, gazdálkodói számára is egy érthető, tevékenységüket, gazdálkodásukat segítő kiadvány készüljön.

Kommunikációs tevékenység hatáselemzése

A fenntartási tervhez beérkezett vélemények, javaslatok elemzése a célcsoportok reprezentativitása, számossága szempontjából. A vizsgálat képet ad arról, hogy az egyes célcsoportok milyen aktivitással kapcsolódtak be a tervkészítés folyamatában.

Reprezentatív felmérés a fenntartási terv készítésének ismeretéről, folyamatában való részvételről, a terv jövőbeni hatásáról a gazdálkodás, területhasználat során.

PR cikk megjelentetése

Írásos sajtóanyag megjelentetése a projekt befejezéséről, az elkészült terv rövid bemutatásáról, a projekt eredményéről.

A kommunikáció célcsoportjai, és kommunikációs eszközök:

Célcsoport	Kommunikációs eszközök
Gazdálkodó szervezetek (halászat, hajózás, vízgazdálkodás, stb.) Helyi gazdakörök	- levélben vagy e-mailben történő tájékoztatás - terepbejárás - gazda- és falufórum

Célcsoport	Kommunikációs eszközök
	- önkormányzati közzététel - honlap - sajtóközlemény
Tulajdonosok, illetve vagyonkezelők	- gazda- és falufórum - önkormányzati közzététel - honlap - sajtóesemény
Államig. szervek, hatóságok	- levélben vagy e-mailben történő tájékoztatás
Önkormányzatok	- levélben vagy e-mailben történő tájékoztatás - falufórum
Környezetvédelmi/társadalmi civil szervezetek/	- levélben vagy e-mailben történő tájékoztatás - falufórum
Falugazdász hálózat	- levélben vagy e-mailben történő tájékoztatás - terepbejárás - gazda- és falufórum
Agrárkamara (szakmai érdekképviseleti szerv)	- levélben vagy e-mailben történő tájékoztatás - terepbejárás - gazda- és falufórum
LEDAER Helyi Akciócsoport	- levélben vagy e-mailben történő tájékoztatás
Lakosság	- honlap - sajtóesemény - falufórum

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Önkormányzatok célcsoportja

Elérhetőségi adataik nyilvánosak, az e-mailes elérhetőség mindegyikük esetében megoldott.

A Balaton partvonala 43 db önkormányzatot érint. Ezek megkeresése elektronikus levél formájában történt. Mellékelve helyrajzi szám listák és kérdőív került kiküldésre számukra. A kérdőív visszaküldési arány közepesnek mondható.

A kérdőívek segítségével:

- Megadásra került az önkormányzati kapcsolattartó elérhetősége.
- Jellemzésre került az érintett terület (művelési mód, tulajdonosi szerkezet).
- Megadásra került az érintett civil szervezetek, vadásztársaságok, falugazdászok, stb. elérhetősége.
- Az önkormányzatok kifejthették véleményüket, feltehetik kérdéseiket a tervezéssel kapcsolatban,

A visszaküldött kérdőíven megadott elérhetőségeikre tájékoztatást kaptak az egyeztetési tervanyagok közzétételéről, illetve meghívást kaptak a véleményezéshez kapcsolódó eseményekre (fórumok, terepbejárások).

Önkormányzat	Központi E-mail	Megadott kapcsolattartó	Kapcsolattartó e-mail címe
Balatonberény Község Önkormányzata	bbereny@t-online.hu		
Balatonboglár Város Önkormányzata	balatonboglár@somogy.hu		
Balatonfenyves Község Önkormányzata	balatonfenyves@enternet.hu , balatonfenyves@balatonfenyves.hu	Horváth Gábor	horvathgabor@balatonfenyves.hu
Balatonföldvár Város Önkormányzata	pgmh@balatonfoldvar.hu , titkarsag@balatonfoldvar.hu	Madarászné Tóth Ildikó	evfo.madaraszne@balatonfoldvar.hu
Balatonkeresztúr Község Önkormányzata	keresztur@t-email.hu , titkarsag@balatonkeresztur.hu	Kovács József	polgarmester@balatonkeresztur.hu
Balatonlelle Város Önkormányzata	polghiv@balatonlelle.hu , balatonlelle@balatonlelle.hu	Szászné Boros Krisztina	szaszne@balatonlelle.hu
Balatonmáriafürdő Község Önkormányzata	polgarmester@balatonmariafurdo.hu	Galács György polgármester	polgarmester@balatonmariafurdo.hu
Balatonőszöd Község Önkormányzata	balatonoszod@gmail.com		
Balatonszárszó Község Önkormányzata	balatonszarszo@somogy.hu	Hegedűs Ágnes	balatonszarszo@dravanet.hu
Balatonszemes Község Önkormányzata	onkormanyzat@balatonszemes.hu		
Balatonszentgyörgy Község Önkormányzata	hivatal@balatonszentgyorgy.hu		
Fonyód Város Önkormányzata	info@fonyod.hu , fonyod@fonyod.hu , palyazat@fonyod.hu , titkarno@fonyod.hu	Kovács Péter	info@fonyod.hu
Siófok Város Önkormányzata	titkarsag@siofok.hu	Bukta Zsuzsanna	titkarsag@siofok.hu
Szántód Község Önkormányzata	szantod@enternet.hu	Madarászné Tóth Ildikó	evfo.madaraszne@balatonfoldvar.hu
Zamárdi Város Önkormányzata	zamardipmh@t-online.hu		
Alsóörs Község Önkormányzata	hivatal@alsoors.hu		
Aszófő Község Önkormányzata	aszof@canet.hu		
Ábrahámhegy Község Önkormányzata	hivatal@abrahamhegy.hu	Vella Ferenc Zsolt	hivatal@abrahamhegy.hu
Badacsonytomaj Város Önkormányzata	onkormanyzat@badacsonytomaj.hu	Horváth Márta	muszakiosztalyvezeto@badacsonytomaj.hu
Badacsonytördemic Község Önkormányzata	turdemic@hu.inter.net	Joó Ferenc	ado@badacsonytordemic.hu
Balatonakali Község Önkormányzata	hivatal@balatonakali.hu		

Önkormányzat	Központi E-mail	Megadott kapcsolattartó	Kapcsolattartó e-mail címe
Balatonalmádi Város Önkormányzata	pmhivatal@balatonalmadi.hu	Horváth Barna	pmhivatal@balatonalmadi.hu
Balatonederics Község Önkormányzata	balatonederics@asat.hu , bekorj@asat.hu	Tóth Péter polgármester	bekorj@asat.hu
Balatonfüred Város Önkormányzata	bfuredph@t-online.hu	Harsányiné Tóth Beáta/Mészaáros Zoltán	polgarmester@balatonfured.com
Balatonfűzfő Község Önkormányzata	titkarsag@balatonfuzfo.hu	Künsztler Zoltán	k.zoltan@balatonfuzfo.hu
Balatonkenese Város Önkormányzata	hivatal@balatonkenese.hu	Tóth Géza, Pintér Róbert	hivatal@balatonkenese.hu
Balatonrendes Község Önkormányzata	hivatal@abrahamhegy.hu	Fuchs Henrik	hivatal@abrahamhegy.hu
Balatonszepezd Község Önkormányzata	balatonszepezdph@t-online.hu		
Balatonudvari Község Önkormányzata	jegyzo@balatonudvari.hu	Szabo László polgármester	jegyzo@balatonudvari.hu
Balatonvilágos Község Önkormányzata	bvilag.os.polg@invitel.hu , bvilag.os.polg@mail.datanet.hu		
Csopak Község Önkormányzata	csopakph@csopak.hu	Molnárné Szabó Zsuzsanna	csopakph@csopak.hu
Kővágóörs Község Önkormányzata	onkormanyzat@kors.t-online.hu , igazgatas@kors.t-online.hu	Horváth Dezső	onkormanyzat@kovagoors.hu
Örvényes Község Önkormányzata	orvenyes@canet.hu	Huszár Zoltán	orvenyes@canet.hu
Paloznak Község Önkormányzata	paloznak@t-online.hu , pm@paloznak.hu		
Révfülpő Község Önkormányzata	hivatal@revfulop.hu	Müller Márton	muszak@revfulop.hu
Szigliget Község Önkormányzata	onkszigliget@t-online.hu	Balassa Balázs polgármester	polgarmester@szigliget.hu
Tihany Község Önkormányzata	tihany.onkormanyzat@canet.hu		
Zánka Község Önkormányzata	zankaph@t-online.hu		
Balatongyörök Község Önkormányzata	bgyorok@t-online.hu	Vajdáné Plótár Katalin	bgyorok@t-online.hu
Gyenesdiás Község Önkormányzata	gyenesshivatal@t-online.hu , gyonkph@t-online.hu , gyenesmuszak@t-online.hu		
Keszthely Város Önkormányzata	titkarsag@keszthely.hu		
Vonyarcvashegy Község Önkormányzata	vonyarcvashegy@zalasam.hu		

Civil szervezetek célcsoportja

Az önkormányzati adatszolgáltatás alapján készült el a lehetséges érintett civil szervezetek listája. Az alapítványok, egyesületek körében szempont volt, hogy ténylegesen működő szervezetekről legyen szó, illetve a környezetvédelem, vagy a Balatonnal kapcsolatos irány megjelenjen tevékenységükben. A civil szervezetek körében szerepelnek a vadásztársaságok is, amelyek területi illetékességük miatt érintettjei lehetnek a Natura 2000 tervezésnek, akkor is, ha egy adott területen nem folyik vadgazdálkodás. Mellékelve helyrajzi szám listákat és kérdőívet kaptak, amelyek visszaküldése folyamatban van jelenleg is.

A kérdőívek segítségével a civil szervezetek:

- Megadhatták a kapcsolattartó elérhetőségét.
- Javaslatot tehettek arra, hogy a tervezésbe milyen egyéb érintettek bevonását tartják szükségesnek.
- Kifejthették véleményüket, feltehetik kérdéseiket a tervezéssel kapcsolatban.

Szervezet	Képviselő neve	Cím	Telefonszám	Email cím
Csopak-Paloznak Horgász Egyesület		<u>Csopak</u> Kossuth L. u. 22. 8229		
Balatonfenyvesi Vitorlás Sport Egyesület	Késő Pál	Balatonfenyves Bethlen G. u. 5. 8646		
Bakony-Balaton Horgász Szövetség		<u>Veszprém</u> Muskátlí út 6. 8200	88/325-804 0670/392-7190	bbhsz@bbhsz.hu
Nők a Balatonért Egyesület		<u>Fonyód</u> Ady u. 37. 8640		
Badacsonyládbihegyi Horgász Egyesület	Molnár Géza elnök		06-30/211-17-50	
Badacsonytördemici Túravitorlás Egyesület	Bognár Balázs	<u>Badacsonytördemic</u> Pince u. 15. 8263		
Nők a Balatonért Egyesület	Tóth Sándorné	<u>Badacsonytördemic</u> Római út 91. 8263	06-20/39-11-337	dorkaapartmentman@citromail.hu
Jövőnkért Egyesület	Cseh Sándor	<u>Badacsonytördemic</u> Római út 91. 8263	06-30/329-39-68	
Badacsonyládbi Partszépítő és Fürdőegyesület	Slíz Judit			labdi.tordemic@gmail.com
Zalai Gyermekek és Ifjúsági Alapítvány		<u>Zalaegerszeg</u> Kosztolányi út 10. 8900		
Nők a Balatonért Egyesület	Deveczné Orosz Márta			

Szervezet	Képviselő neve	Cím	Telefonszám	Email cím
Siófoki Városvédő és Szépítő Egyesület	Szira István	<u>Siófok</u> Nefelejcs u. 18/a 8600		
Partaljai Tájvédő Egyesület		<u>Budapest</u> Szépvölgyi út 144/b. 1025		
Balaton Keleti Kapuja Tur. Egy.	Szijártó Csaba	<u>Balatonkenese</u> Nagy L. u. 15/1. 8174		
Balatonakarattyai Horgászegyesület	Szekeres Lajos	<u>Balatonakarattya</u> Iskola u. 24. 8172		
Nők a Balatonért Egyesület	Parragh Márta	<u>Balatonkenese</u> Márkó u. 12/4. 8174		margo.gyorgy@upcmail.hu
Zamárdi Baráti Kör Egyesület	Margó György	<u>Zamárdi</u>		

A visszaküldött kérdőíven megadott elérhetőségeikre, illetve elérhető címeikre tájékoztatást kaptak az egyeztetési tervanyagok közzétételéről, illetve meghívást kaptak a véleményezéshez kapcsolódó eseményekre (fórumok, terepbejárások).

LEDAER akciócsoportok célcsoportja

Minden Natura 2000 terület esetében megállapítható, hogy az mely LEDAER akciócsoport(ok) működési területét érinti. A munkaszervezetek önálló honlapokat üzemeltetnek, így elérhetőségük könnyen megtalálható.

Ezek a szervezetek dolgozták ki a 2007-2013 évek között érvényes Helyi Vidékfejlesztési Stratégiákat, ezért tervezésbe való bevonásuk indokolt. A stratégiák általában tartalmaznak olyan célokat, intézkedéseket, amelyek a biodiverzitás megőrzésére, vegyszermentes, természetközeli gazdálkodásra, extenzív állattartásra, vízgazdálkodás javítására terjednek ki, kapcsolódva ezzel a Natura 2000 területeken való gazdálkodás céljaihoz.

Mellékelve helyrajzi szám listákat és kérdőívet kaptak, amelyek visszaküldése folyamatban van jelenleg is.

A kérdőívek segítségével a LEDAER akciócsoportok:

- Megadhatták a kapcsolattartó elérhetőségét, és hogy milyen szinten kívánnak részt venni a tervezésben.
- Javaslatot tehettek arra, hogy a tervezésbe milyen egyéb érintettek bevonását tartják szükségesnek.
- Kifejthették véleményüket, feltehték kérdéseiket a tervezéssel kapcsolatban.

Szervezet	Képviselő	Cím	Telefonszám	E-mail cím
Balatonyöngye Vidékfejlesztési Egyesület	Balogh István elnök	<u>Fonyód</u> Fő u. 19. 8640	20/359-5957	nagy.tamas@balatonyongye.hu
Koppányvölgyi Vidékfejlesztési Közh. Egyesület	Gelencsér Géza elnök	<u>Törökkoppány</u> Kossuth L. u. 66. 7285	84/377-656	munkaszervezet@koppanyvolgye.t-online.hu
Bakony és Balaton Keleti Kapuja Közh. Egyesület	Pergő Margit elnök	<u>Berhida</u> Veszprémi út 1-3. 8181	30/383-3120	kontics.monika@bakonybalaton.hu
Éltető Balaton-felvidéért Egyesület	Dr Rédei Zsolt elnök	<u>Sümeg</u> Váralja u. 6. 8330	70/453-5296	kozpont@balatonleeder.hu
Zalai dombháttól a vulkánok völgyéig egyesület	Mészáros László János elnök	<u>Tapolca</u> Nyárfa u. 3. 8300	30/719-7188	csizae@gmail.com
Zala Termálvölgye Egyesület	Guitprechtne Molnár Erzsébet elnök	<u>Zalaszentgrót</u> Dózsa György u. 9. 8790	30/719-6598	szabo@zalatermalvolyge.hu

A visszaküldött kérdőíven megadott elérhetőségeikre, illetve elérhető címeikre tájékoztatást kaptak az egyeztetési tervanyagok közzétételéről, illetve meghívást kaptak a véleményezéshez kapcsolódó eseményekre (fórumok, terepbejárások).

Falugazdászok célcsoportja

A falugazdász hálózat a járási rendszernek köszönhetően a 2013. tavaszi időszakban átalakítás alatt állt. A címlista elkészítéséhez az önkormányzattól kapott elérhetőségek nyújtották a legnagyobb segítséget. Mivel a hálózat szakemberei a megyei kormányhivatalok alá tartoznak, a tervezési munkában csak a felsőbb iránymutatás alapján tudnak részt venni. Helyismeretük, személyes kapcsolataik, agrártámogatásokban való tájékozottságuk révén a tervezés szempontjából részvételük fontos olyan területek esetében is, amelyek nem kifejezetten mezőgazdasági területek. Mellékelve helyrajzi szám listákat és kérdőívet kaptak, amelyek visszaküldése folyamatban van jelenleg is.

A postai úton küldött kérdőívek segítségével a falugazdászok:

- Megadhatták a kapcsolattartó elérhetőségét, és hogy milyen szinten kívánnak részt venni a tervezésben.
- Javaslatot tehettek arra, hogy a tervezésbe milyen egyéb érintettek bevonását tartják szükségesnek.
- Kifejthették véleményüket, feltehették kérdéseiket a tervezéssel kapcsolatban.

Szervezet	Képviselő	Cím	Telefonszám	E-mail cím
NÉBiH Falugazdász Hálózata	Takács Károly	<u>Veszprém</u> Dózsa Gy. út 33. 8200	70/4365-110 88/400-606	takacsk@invitel.hu takacsk@nebih.gov.hu
NÉBiH Falugazdász Hálózata	Varga Csaba	<u>Berhida</u> Magyar ifj. u. 30. 8181	70/436-5113	-
NÉBiH Falugazdász Hálózata	Orbán Judit	<u>Veszprém</u> Dózsa Gy. út 33. 8200	70/436-5055	orbanjudit72@gmail.com
NÉBiH Falugazdász Hálózata	Péring Miklós	<u>Tapolca</u> Kossuth u. 2. 8300	70/436-5100	peringer_miklos@freemail.hu
NÉBiH Falugazdász Hálózata	Molnár Ákosné	<u>Tab</u> Kossuth u. 47-49. 8660	30/4740833	molnar.akosne2@gmail.com
NÉBiH Falugazdász Hálózata	Ország István	<u>Balatonboglár</u> Erzsébet u. 11. 8630	20/5871354	
NÉBiH Falugazdász Hálózata	Nagy Ildikó	<u>Balatonboglár</u> Erzsébet u. 11. 8630	06-30/5711892	fmig03-somogy@nebih.gov.hu
NÉBiH Falugazdász Hálózata	Kersákné Kovács Mária	<u>Siófok</u> Csőri út 33. 8600	30/3878203	

NÉBIH Falugazdász Hálózata	Takács László	Balatonboglár Erzsébet u. 11. 8630	30/3863189	
----------------------------------	---------------	--	------------	--

A visszaküldött kérdőíven megadott elérhetőségeikre, illetve elérhető címeikre tájékoztatást kaptak az egyeztetési tervanyagok közzétételéről, illetve meghívást kaptak a véleményezéshez kapcsolódó eseményekre (fórumok, terepbejárások).

Agrárkamrai tanácsadók célcsoportja

A tanácsadók elérhetőségei a Magyar Agrárkamara honlapján megtalálhatók. Helyismeretük, személyes kapcsolataik, agrártámogatásokban való tájékozottságuk révén a tervezés szempontjából részvételük fontos olyan területek esetében is, amelyek nem kifejezetten mezőgazdasági területek.

Mellékelve helyrajzi szám listákat és kérdőívet kaptak, amelyek visszaküldése folyamatban van jelenleg is.

A postai úton küldött kérdőívek segítségével a tanácsadók:

- Megadhatták a kapcsolattartó elérhetőségét, és hogy milyen szinten kívánnak részt venni a tervezésben.
- Javaslatot tehettek arra, hogy a tervezésbe milyen egyéb érintettek bevonását tartják szükségesnek.
- Kifejthették véleményüket, feltehték kérdéseiket a tervezéssel kapcsolatban.

Szervezet	Képviselő neve	Cím	Telefonszám	Email cím
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara	Pataki Márta	<u>Veszprém</u> Mártírok u. 11. 8200	30/758-9677	pataki.marta@nak.hu
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara	Horváth Adrienn	<u>Tapolca</u> Kossuth L. u. 2. 8300	30/573-9465	horvath.adrienn@nak.hu
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara	Simor Ákos	<u>Szántód</u> Római utca 2. 8622	30/698-6127	simorakos@freemail.hu
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara	Szente Miklós	<u>Lengyeltóti</u> Zrínyi u. 2. 8693	30/428-2465	szente.miklos@nak.hu
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara	Schádl Szilárd	<u>Lengyeltóti</u> Zrínyi u. 2. 8693	30/428-2235	schadl.szilard@nak.hu

A visszaküldött kérdőíven megadott elérhetőségeikre tájékoztatást kaptak az egyeztetési tervanyagok közzétételéről, illetve meghívást kaptak a véleményezéshez kapcsolódó eseményekre (fórumok, terepbejárások).

Tulajdonosok, gazdálkodó szervezetek célcsoportja

A tulajdonosok, gazdálkodó szervezetek értesítése az önkormányzatoktól kapott adatok és tulajdoni lap másolatok alapján készült címlisták segítségével történt. Az értesítés módja postai levél küldés volt. A levélhez mellékelte helyrajzi szám listák, illetve kérdőív segítségével a tulajdonosok:

- Megadhatták kapcsolattartási célból elérhetőségüket, és hogy milyen szinten kívánnak részt venni a tervezésben.
- Beszámolhattak eddigi, Natura 2000-rel kapcsolatos tapasztalataikról.
- Jellemezheték a tulajdonukban álló területet művelés/használat/fejlesztések szempontjából.
- Javaslatot tehettek arra, hogy a tervezésbe milyen egyéb érintettek bevonását tartják szükségesnek.
- Kifejthették véleményüket, feltehettek kérdéseiket a tervezéssel kapcsolatban.

A levélben kiemelésre került a megküldött információk továbbadásának fontossága területszomszédok, tulajdonostársak, stb. körében.

A tulajdoni viszonyokról elmondható, hogy az önkormányzati érintettségen túl megjelennek vállalkozások, és a Magyar Állam is, mint tulajdonos. Az állami tulajdon jelentős része tartozik a Balaton-felvidéki Nemzeti Park kezelésébe, illetve a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság fennhatósága alá.

Az érintettek a visszaküldött kérdőíven megadott elérhetőségeikre, illetve elérhető címeikre tájékoztatást kaptak az egyeztetési tervanyagok közzétételéről, illetve meghívást kaptak a véleményezéshez kapcsolódó eseményekre (fórumok, terepbejárások).

Állami szervezetek, hatóságok, kormányhivatali szervek célcsoportja

Az államigazgatási/hatósági szféra tájékoztatása és a tervezési részvételre való felkérése során a közvetlen, vagy közvetett szakmai érintettség egyaránt szempont volt.

Ennek értelmében tájékoztatást kaptak azok a szervezetek, amelyek a környezetvédelem, természetvédelem, vízgazdálkodás vonatkozásában érintettek (pl. zöldhatóságok, vízügyi igazgatóságok). Megkeresésre kerültek továbbá azok a hivatalok, hatóságok, állami vagyonkezelők is, amelyek közvetlenül nem foglalkoznak a Natura 2000 hálózattal, mint természetvédelmi kategóriával, de mindennapi tevékenységük során feltehetően rendszeresen találkoznak a hálózatba tartozó földrészleteket érintő, különleges szabályokkal (pl. földhivatalok, építési örökség védelmi hivatalok, közútkezelők).

Nem kapott hangsúlyt a költségvetési szervek bevonása, és egyéb, olyan hatóságok tájékoztatása, amelyek esetében nem áll fenn a szakmai érintettség. (pl. Országos Egészségügyi Pénztár, NAV, Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet, stb.)

Az elektronikus úton küldött kérdőívek segítségével az államigazgatási/hatósági szféra képviselői:

- Megadhatták a kapcsolattartó elérhetőségét, és hogy milyen szinten kívánnak részt venni a tervezésben.

- Javaslatot tehettek arra, hogy a tervezésbe milyen egyéb érintettek bevonását tartják szükségesnek.
- Kifejthették véleményüket, feltehették kérdéseiket a tervezéssel kapcsolatban.

A visszaküldött kérdőíven megadott elérhetőségeikre, illetve elérhető címeikre tájékoztatást kaptak az egyeztetési tervanyagok közzétételéről, illetve meghívást kaptak a véleményezéshez kapcsolódó eseményekre (fórumok, terepbejárások).

A tájékoztatásba vont állami szervek listája:

Szervezet neve	Email cím
Somogy M. Ép. és Öröks. Hivatal	horvath.janos@somogy.gov.hu
Somogy M. Korm. Növ. és Talajv. Igazgatósága	novakcs@ontsz.hu; somogy@mgszh.gov.hu; ntsz@somogy.ontsz.hu
Somogy M. Korm. Erdészeti Ig.	szabo.jozsef@aeszh.hu; somogy@mgszh.gov.hu; aeszh_kap@aeszh.hu
Somogy M. Korm. Földműv. Igazgatósága	somogy@mgszh.gov.hu; titkarsag-somogy@mgszh.gov.hu; FabriB@mgszh.gov.hu
Somogy M. Korm. Él.-birt. és Állate. Igazg.	somogy@mgszh.gov.hu; tothszab@oai.hu ; kaposvar@oai.hu
Somogy M. Korm. Földhivatala	kaposvar_m@takarnet.hu; trefelik@takarnet.hu
Somogy M. Korm. Közl. Felügyelősége	patak.norbert@nkh.gov.hu; batho.imrene@nkh.gov.hu ; vezeto-somogy@nkh.gov.hu
MVH Somogy M. Kirendeltsége	kaposvar@mvh.gov.hu
Pécsi Bányakapitányság	istvan.riedl@mbfh.hu ; pbk@mbfh.hu
Somogy M. Katasztrófavédelmi Ig.	somogy.titkarsag@katved.gov.hu
Nemzeti Földalap. Sz. Somogy M. Területi Ir.	nagyimre@nfa.hu
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	gyorgy.bela@ddkovizig.hu ; titkarsag@ddkovizig.hu
Dél-dunántúli Körny., Term. Felügy.	deldunantuli@zoldhatosag.hu ; titkarsag@mail.ddkvf.hu
Dél-dunántúli Vízügyi Hatóság	
Somogy M. Önkormányzat	voros_tamas@som-onkorm.hu
Zala M. Korm. Növ. és Tal. Ig.	kamaranj@mgszh.gov.hu
Zala M. Korm. Erdészeti Ig.	aeszzeg@aeszh.hu
Zala M. Korm. Földműv. Igazgatósága	FarkasGy@mgszhu.gov.hu
Zala M. Korm. Él.-birt. és Állateü Ig.	boncz.attila@oai.hu
Zala M. Korm. Földhivatala	mlevente@zalasam.hu
Zala M. Korm. Közl. Felügyelősége	kocse.laszlo@nkh.gov.hu
MVH Zala M. Kirendeltség	zalaegerszeg@mvh.gov.hu gaalne.andrea@mvh.gov.hu
Zala M. B. és Földtani Hiv. Bányakapit.	
Zala M. Kat. Igazgatóság	antal.weber@zalakatved.hu titkarsag@zalakatved.hu wtoni@axelero.hu
Nemzeti Földalap. Sz. Zala M. Ter. Iroda	molnarszabina@nfa.hu arvayimre@nfa.hu
Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	zeg.szakas@nyuduvizig.hu
Nyugat-du. Körny., Term. elügy.	nyugatudunantuli@zoldhatosag.hu
Nyugat-dunántúli Vízügyi Hatóság	

Zala M. Önkormányzat	fojegyzo@zalamegye.hu
Zala M. Ép. és Örökségv. Hivatal	oroksegvedelem@zalajaras.hu
Veszprém M. Korm. Építésügyi Hivatala	
Veszprém M. Korm. N. és Talajv. Ig.	veszprem-nti@nebih.gov.hu
Veszprém M. Korm. Erd. Ig.	veszprem-erdeszet@nebih.gov.hu
Veszprém M. Korm. Földműv. Ig.	veszprem-fm@nebih.gov.hu
Veszprém M. Korm. Él.-birt és Állateü. Ig.	veszprem-megye@nebih.gov.hu
Veszprém M. Korm. Földhivatala	veszprem_m@takarnet.hu
Veszprém M. Korm. Közl. Felügy.	vezeto-veszprem@nkh.gov.hu
MVH Veszprém M. Kirendeltsége	czapary.rita@mvh.gov.hu
Veszprémi Bányakapitányság	vbk@mbfh.hu
Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	csonki@kdtvizig.hu szekesfehervar@kdtvizig.hu szfehervar@kdtvizig.hu
Közép-dunántúli Vízügyi Hatóság	
Közép-du. Körny.,Term. Felügy.	kozepdunantuli@zoldhatosag.hu

3.3.4. Egyeztetési hatósági és területi kezelő szervezetekkel

A kezelő szervezetekkel való egyeztetés folyamatban van. Az államigazgatási/hatósági célcsoportot illetően megfigyelhető, hogy a címzettek között lévő szakmai érintetteken túl vagyongazdálkodó szervezetek is megtalálhatók (pl. vízügyi igazgatóságok).

Az önkormányzatoktól kapott, kitöltött kérdőívek tájékoztatást adnak arról, hogy adott település esetében, a tulajdoni és kezelői viszonyokat tekintve mely szervezetek érintettek. Eddig nagyjából a Balaton körüli önkormányzatok 60%-a küldte meg ezeket az információkat.

Az adatok alapján összeállításra kerül a kezelő szervezet címlistája, és bevonásra kerülnek a tervek véleményezési fázisában. A visszajelzések alapján a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság és a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság az állami területek fő kezelője.

A somogy megyei partszakasz esetében az Észak-somogyi Vízi Társulat adott tájékoztatást arról, hogy tevékenységüket a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósággal egyeztetve végzik. Továbbá tájékoztatást kértek a tervek elkészüléséről, tartalmáról.

A hatósági adatkérés során kiküldött kérdőívek visszaküldése folyamatban van, az érintettek címlistája ennek megfelelően folyamatos bővítés alatt áll.

Összegzés

A Balaton nagy kiterjedésű Natura 2000 terület. Mivel túlnyomó része maga a víztest, így a tulajdoni és a kezelő viszonyok annak ellenére könnyen áttekinthetők, hogy 43 parti település érintett.

A gazdálkodó szervezetek között a Balatoni Hajózási Zrt., egyéb hajózási vállalkozások, kikötő üzemeltetők, valamint a halgazdálkodással kapcsolatos feladatot végző gazdálkodó és nonprofit szervezetek érintettek a munkában.

Az önkormányzatok körében megjelennek olyan fejlesztési elképzelések, amelyek természetvédelmi vonatkozása jelentős lehet. A 235,6 km hosszúságú partszakasz egyes ingatlanjai is a Natura 2000 részei, ezek által 43 db önkormányzat saját tulajdonú parti területei is érintettek.

A tervezés során a Balaton esetében Somogy, Veszprém és Zala megyét érintően kerültek értesítésre az államigazgatási, illetve állami szférába tartozó szakmai szervezetek. Többségük jelezte, hogy véleményezni kívánja az egyeztetési tervanyagot.

A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció